Nguyễn Hoàng
Tổng hợp & Biên dịch

Nghệ thuật CHƠI TIỂU CẢNH

Làm đẹp cho ngôi nhà của bạn

Nhà xuất bản Văn hóa - Thông tin

NGUYỄN HOÀNG

(Tổng hợp và biên dịch)

NGHỆ THUẬT CHƠI TIỂU CẢNH

làm đẹp cho ngôi nhà của bạn

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

LỜI NÓI ĐẦU

Cuộc sống ngày càng được cải thiện thì nhu cầu của con người ngày một nâng cao. Bên cạnh nhu cầu về ăn, mặc, ở, còn có những nhu cầu khác như giải trí và thả hồn mình vào những thú chơi tao nhã. Chơi tiểu cảnh là một trong những thú chơi đó. Tiểu cảnh không những có giá trị về tinh thần mà còn góp phần làm đẹp thêm cuộc sống, làm đẹp thêm ngôi nhà của bạn.

Tuỳ vào điều kiện của từng gia đình để có sự bố trí tiểu cảnh phù hợp. Những ngôi biệt thự có vườn rộng rất thích hợp cho việc sáng tạo, bố trí tiểu cảnh vườn với những chiếc cầu nhỏ xinh, những chòi nghỉ, ghế đá dừng chân... Những ngôi nhà phố vốn hạn chế về diện tích, chật hẹp về không gian, có thể tận dụng một khoảng nhỏ trên ban công, sân thượng hay dưới gầm cầu thang để tạo góc tiểu cảnh sinh động, làm đẹp thêm cho không gian nhà ở.

Có thể nói rằng sáng tạo tiểu cảnh là một sáng tạo đòi hỏi nhiều công phu và phải tuân theo những nguyên tắc nhất định trong quá trình thực hiện, mang tính cách tiểu hình hoá thiên nhiên, đồng thời phóng đại lại một hình ảnh thu nhỏ từ ống kính. Từ đá, từ đất, từ nước, từ một nhánh cây được chiết cành, từ những chậu xương rồng hay từ những hình tượng đặc trưng, một

cảnh quan thiên nhiên thu nhỏ được dựng lại và được làm phong phú thêm nhờ sự sáng tạo và trí tưởng tượng chủ quan của chủ thể. Càng thành đạt và bận rộn, con người càng có xu hướng tìm đến với thiên nhiên để thư giãn, tạo sự cân bằng cho tâm hồn. Thiết kế tiểu cảnh vì thế mà sẽ ngày càng đi vào cuộc sống thường nhật của người hiện đại. Tiểu cảnh chỉ thực sự sống động khi hoà hợp vào thiên nhiên, được "trang điểm" nhờ bàn tay, khối óc sáng tạo của con người.

Với mong muốn đem lại cho bạn đọc những giây phút thư giãn thú vị với ngôi nhà của mình, chúng tôi tổng hợp và biên dịch cuốn sách ***"Nghệ thuật chơi tiểu cảnh"****. Hy vọng rằng những thông tin tham khảo trong cuốn sách này sẽ giúp ích cho bạn đọc trong việc tạo tác tiểu cảnh, nhằm làm phong phú thêm không gian sống của mình. Trong quá trình tổng hợp, biên dịch và biên soạn, không tránh khỏi sai sót, mong bạn đọc góp ý kiến để cuốn sách tái bản được hoàn thiện hơn.*

1. TIỂU CẢNH VÀ NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT

Tiểu cảnh là cảnh quan thiên nhiên hoặc nhân tạo được thu nhỏ với tỷ lệ tương thích nơi mình muốn trình bày. Tiểu cảnh được tạo nên từ đá, từ đất, từ nước, từ cây hay từ những hình tượng đặc trưng. Cảnh quan thiên nhiên thu nhỏ được dựng lại và được làm phong phú thêm nhờ sự sáng tạo và trí tưởng tượng chủ quan của con người.

1. Thú chơi tiểu cảnh

Từ đông sang tây các nhà tạo cảnh đều cho rằng các công trình xây dựng chỉ là một khối cấu trúc cứng ngắc và chỉ thực sự sống động khi hoà hợp vào thiên nhiên, được "trang điểm" nhờ vào bàn tay và khối óc sáng tạo của con người. Tiểu cảnh với những đường nét kết cấu ẩn hiện và sinh động đã làm tôn thêm vẻ đẹp của ngôi nhà. Giá trị của tiểu cảnh, vườn cảnh không chỉ làm tăng vẻ thẩm mỹ, có tác dụng thư giãn tinh thần mà còn có lợi cho sức khoẻ con người. Vì vậy, nhiều gia đình đã tận dụng những khoảng trống ở mặt tiền, sân sau, hoặc cạnh hông nhà để làm vườn cây, bồn cảnh, hòn non bộ. Cảnh trí như vậy đã tôn tạo thêm vẻ đẹp kiến trúc ngôi nhà.

Trong phong cách kiến trúc tiểu cảnh phương Đông (*Trung Quốc, Nhật Bản hay Việt Nam*) thì phần trang trí, bài trí quang cảnh gần giống với cảnh vật tự nhiên và các điểm nhấn mạnh không như phong cách trang trí của phương Tây (*lấy sự vuông vắn, cân bằng trực diện, điểm đối xứng*). Nhìn chung các kiểu kiến trúc không những phụ thuộc vào từng chủ nhân mà còn phụ thuộc vào bản sắc của từng dân tộc. Tiểu cảnh tôn tạo giá trị thẩm mỹ cho ngôi nhà, tô điểm cho công trình các đường nét kiến trúc, làm vườn cảnh thêm gần gũi với con người, đưa ngôi nhà hoà nhập vào thiên thiên.

2. Chủ đề và thủ pháp trong tiểu cảnh

Với nhà sáng tạo cảnh, điều quan trọng là phải kết hợp được 5 yếu tố cơ bản: đất, nước, đá, cây và không gian. Năm yếu tố đó kết hợp hài hoà mang nhân tố phong cảnh, để tạo thành tác phẩm nghệ thuật thiên nhiên, một tiểu cảnh thể hiện như thế nào, biểu hiện cái gì là do ý tưởng và thiết kế của người tạo cảnh. Một tiểu cảnh mà không có thủ pháp độc đáo, không hội đủ được quy luật tạo hình, thì chắc chắn tác phẩm sẽ bị thất bại, nói cách khác là tác phẩm không có hồn, tiểu cảnh không thân mật, ấm cúng với người thưởng ngoạn. Tiểu cảnh, vườn cảnh có thể làm nơi ăn uống, chơi đùa, nghỉ ngơi, đọc sách, mát mẻ về mùa hè, ấm cúng thân mật về mùa đông. Bởi vậy, việc đầu tư, sức lực, tiền của, ngoài những giá trị tinh thần, cũng có lợi ích về kinh tế. Tạo hình tiểu cảnh đáp ứng được đầy đủ yêu cầu chủ đề

thành công, phải biết được định luật gần xa, to nhỏ, rộng hẹp, sáng tối, màu sắc, tính cách điệu, tỷ lệ hài hoà, đó là những yêu cầu khá cao đòi hỏi ở người tạo cảnh một trình độ văn học, thẩm mỹ nghệ thuật nhất định. Thi thư hoạ sẽ nảy nở trước một tác phẩm cảnh đẹp như tranh, hàm ý lắng đọng. Những tác phẩm đạt được hiệu quả nghệ thuật cao như vậy sẽ thu hút sự chú ý của người thưởng ngoạn.

Tuy nhiên, nếu muốn tìm hiểu và tuân thủ các nguyên tắc tạo hình, khi sáng tạo những tác phẩm nghệ thuật thiên nhiên, thì phải có được phong cảnh núi non trùng điệp, sông sâu nước xiết, rừng cây đa dạng. Cảnh tuy nhỏ bé nhưng người thưởng ngoạn phải cảm nhận được sự bao la, yên tĩnh, thư giãn thoải mái. Phần bài trí cây cỏ tuy không giống hệt nhau, nhưng lại có cân bằng trong thị lực, tạo cảm giác hứng khởi cho người nhìn, làm sao để người thưởng ngoạn khu vực này có cảm giác tò mò thích thú sang khu vực khác, như tìm đoán được sự mới lạ. Đó là tính linh hoạt tích cực bố trí sự cân bằng không đối xứng.

Đứng ở bất cứ góc độ nào trong vườn cảnh đều phải nổi bật khu vực chính. Tiểu cảnh, vườn cảnh loại nhỏ (quá bé), các khu vực vườn cảnh cần được bài trí xen kẽ nhằm đem lại cảm giác hợp lý cho người thưởng ngoạn khi chuyển từ chỗ này sang chỗ kia. Lưu ý cần phải bảo đảm tính liên tục, tiếp nối thống nhất. Khi bài trí một vườn cảnh tuy có nhiều khu vực khác nhau về nội dung,

quan trọng là phải biết nhấn mạnh những sở thích yêu cầu từng gia chủ.

Nhiều người thích chơi cây hoa cảnh muôn màu trước mặt tiền ngôi nhà, có người lại thích cảnh suối thác, hồ cá tam quan ngay ở vị trí phòng khách. Hoặc có người lại thích cảnh bonsai sắp xếp ở nơi thư giãn góc vườn để thưởng ngoạn kín đáo, bài trí sao cho đứng ở góc cạnh nào cũng ngắm được đầy đủ chi tiết các thế cây, dáng cây độc đáo. Không có một quy định cụ thể nào mang tính nguyên tắc trong thú chơi này. Nói chung, cách trang trí trong tiểu cảnh, vườn cảnh kiểu phương Đông theo tính chất kinh điển thì chủ yếu là khai thác dòng chảy, tạo ra cảnh quan rất tự nhiên. Cách tạo dáng thác nước đổ cũng là một nghệ thuật, không chỉ tạo hình nước uốn lượn của thác, mà còn tiếng nước đổ va đập vào đá, Tiếng nước phải róc rách êm tai, tạo được âm thanh dễ chịu khi rơi xuống hồ nước chân thác. Từ hồ nước này những dòng chảy êm đềm bắt đầu len lỏi qua kẽ đá cây cầu hoặc các cù lao (đảo nhỏ). Thông thường riêng về thác nước có 3 kiểu, nhưng phải tuỳ thuộc vào tiểu cảnh, vườn cảnh lớn hay nhỏ để bài trí sao cho hài hoà tự nhiên mới được. Kiểu nước đổ xuống tạo thành làn nước mỏng nhỏ, dòng chảy thưa. Kiểu thác đổ thành hai dòng hoặc làm thành hai hướng chảy khác nhau. Kiểu thác đổ thẳng xuống hồ bên dưới và ở khoảng cách nhất định để vài cục đá lớn nhỏ lên để sóng nước đánh vào cho nổi bọt tạo cảm giác mạnh.

3. Cách bài trí tiểu cảnh

Vị trí của tiểu cảnh được định vị theo những nguyên lý của bát quái. Cần phải đặt ở những phương vị tốt lành mới đem lại sự may mắn. Ngược lại, nếu bạn đặt ở những phương xấu của ngôi nhà thì không những không đem lại sự tốt lành mà trái lại, bạn có thể gặp những rắc rối ngoài ý muốn.

- *Nhà hướng nam*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc đông nam. Góc này được xem như cung tài lộc của ngôi nhà, nó sẽ có vai trò thúc đẩy tài lộc.

- *Nhà hướng tây nam*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc tây nam. Góc này được xem như cung về hôn nhân và con cái, nó sẽ đem lại sự yên ấm trong gia đình.

- *Nhà hướng tây*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía nam. Góc này được xem như cung về danh tiếng, sự nghiệp, nó sẽ đem lại sự may mắn trong các quan hệ xã hội.

- *Nhà hướng tây bắc*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía bắc. Góc này được xem như cung về công danh sự nghiệp, nó sẽ đem lại sự may mắn cho cả gia đình.

- *Nhà hướng bắc*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía đông. Góc này được xem như cung về con cái sức khoẻ, nó sẽ đem lại sự may mắn cho cả gia đình.

- *Nhà hướng đông bắc*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía tây nam. Góc này được xem như cung về hôn nhân và con cái của ngôi nhà, nó sẽ đem lại sự yên ấm trong gia đình.

- *Nhà hướng đông*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía tây bắc. Góc này được xem như cung về quý nhân của ngôi nhà, nó sẽ đem lại sự may mắn từ bên ngoài.

- *Nhà hướng đông nam*: Bạn nên đặt tiểu cảnh ở góc phía đông nam hoặc phía tây. Góc này được xem như cung về tài lộc, nó sẽ đem lại sự thịnh vượng cho bạn.

Đó là những nguyên lý chung nhất, ngoài ra việc bài trí còn phụ thuộc rất nhiều yếu tố khác chủ yếu là bố cục cụ thể của từng ngôi nhà. Bạn cũng nên lưu ý đừng bao giờ đặt "thuỷ" vào những nơi gần ban thờ, nơi ẩm thấp tối tăm sẽ đem lại nhiều rủi ro.

Tiểu cảnh phải được trang bị hệ thống chiếu sáng và động cơ để nước luôn luân chuyển.

Theo phong thuỷ, "uế thuỷ" tức nước tù đọng sẽ có vai trò nguy hại đến sức khoẻ và tài lộc.

II. PHONG CÁCH TIỂU CẢNH VƯỜN

1. Tiểu cảnh vườn châu Á

a. Tiểu cảnh vườn Nhật Bản

Trong một không gian sống hiện đại, nhu cầu có một khu vườn ngày càng lớn. Có rất nhiều phong cách khác nhau trong trang trí sân vườn, tuỳ thuộc vào thế đất, thế nhà và đặc biệt là sở thích của gia chủ.

Phong cách vườn của người châu Á thường hay dùng mặt nước tĩnh với hòn non bộ, cây thế tạo cảm giác yên bình, tĩnh lặng.

Vườn Nhật Bản với tính chất đặc trưng riêng của vườn khô và được chia thành 2 loại là: vườn thiền và vườn cảnh. Cả hai loại vườn này đều có chung một điểm là sự cô đọng về bố cục, đơn giản về màu sắc.

Với mỗi một khu vườn thiền đều gắn với một sự tích nào đó, mà thường chỉ có người tạo ra nó mới hiểu hết được nội dung. Chính điều này đã tạo nên tính thiền của vườn khô Nhật "từ hình suy ra ý".

Sỏi trắng tự nhiên tạo hình sóng biển, đá cuội thế đứng, thế nằm sắp xếp có chủ ý đã làm cho vườn khô Nhật tĩnh mà động, đơn giản mà không đơn điệu, cô đọng mà vẫn đầy đủ nội dung. Đá cuội, sỏi, đèn đá, lu

đá và những sản phẩm được làm ra từ tre, nứa như: Gáo tre, mành trúc được kết hợp lại để tạo nên một phong cách trang trí vườn không thể lẫn vào đâu được.

Sự kết hợp hài hoà của thiên nhiên trong khu vườn Nhật

Mỗi khu-vườn ở Nhật Bản đều có một đặc trưng riêng tuỳ thuộc vào điều kiện tự nhiên của từng vùng. Với người Nhật Bản, một ngôi nhà truyền thống ngoài kiểu kiến trúc đặc trưng thì khu vườn là một điểm nhấn không thể thiếu. Có lẽ cũng vì thói quen mang tính truyền thống đó mà ở Nhật Bản, bất cứ nơi đâu cũng có thể bắt gặp những khu vườn kiểu như vậy. Mục đích của việc tạo ra những khu vườn này là để con người có thể nghỉ ngơi, thư giãn và hoà mình với thiên nhiên, với cây cỏ, hoa lá...

Vườn Nhật đơn giản mà sâu sắc vì đặc trưng mang đậm tính chất Thiền. Trong một khu vườn Nhật, đất là vật liệu làm nền cho đá, nước và cây cối. Những chất liệu thiên nhiên này với những hình dạng khác nhau kết hợp lại làm nên khu vườn.

Đá có ý nghĩa quan trọng trong vườn Nhật, nó là bộ khung, xương sống và là nền tảng của khu vườn. Nhiều chất liệu sử dụng trong vườn được thực hiện từ đá như đá giậm bước, móng cầu, tường, thạch đăng lung, thuỷ bồn. Đá được bố trí nằm riêng lẻ hay thành nhóm kết hợp với cây cỏ làm thành phông nền cho khu vườn.

Đá và sỏi là những vật không thể thiếu

Cũng giống như hàng rào, đá có chức năng phân

Cũng giống như hàng rào, đá có chức năng phân chia những khu vực trong vườn thành những không

gian thân mật, riêng tư. Tuy vậy, cần phải cẩn thận khi lựa chọn mỗi viên đá cho khu vườn của mình. Giá trị nhất là những tảng đá có hình dạng thanh nhã, màu sắc, kết cấu hấp dẫn, gân đẹp, có vẻ sần sùi già nua và hoàn toàn tự nhiên, nếu có bám rêu và địa y thì càng thêm giá trị.

Đá được sử dụng làm đường dạo

Đi kèm với đá thì nước là một chất liệu không thể thiếu trong khu vườn Nhật. Nước có ý nghĩa thuần khiết, dù ở dạng này hay dạng khác, có thực hay là giả định thì nước vẫn là linh hồn của vườn Nhật. Một hồ nước nhỏ đơn sơ cũng có thể thể hiện sinh động nét lung linh, huyền ảo. Những lối đi quanh co cũng góp phần

gắn kết khu vườn lại với nhau.

Toàn cảnh khu vườn Nhật

Việc lựa chọn và trồng những cây thích hợp cả về chủng loại và kích cỡ là rất cần thiết. Đối với vườn Nhật thì thiết kế cây trồng có nghĩa bao gồm cả việc định dạng kích thước và hình dáng của từng cây trong khu vườn. Khu vườn càng nhỏ thì yêu cầu càng chặt chẽ.

Giống như sự cân bằng, tính đồng nhất là trọng tâm của nghệ thuật kiến tạo vườn Nhật. Khu vườn phải tạo cho người ngắm một cảm giác đồng nhất, chan hoà và không tách biệt với thiên nhiên. Hình dáng kiến trúc của ngôi nhà và dáng vẻ tự nhiên của khu vườn như hoà quyện vào nhau. Tính đồng nhất cũng góp phần bổ sung cho khu vườn những dáng vẻ mới, hấp dẫn thể hiện được khoảng trống không và chỗ kín đáo, sự phù

du và vĩnh cửu, sự mềm mại và cứng rắn.

Ở Việt Nam, muốn làm kiểu vườn Nhật cũng phải tuân thủ theo các nguyên tắc như trên. Đối với đá, có rất nhiều chủng loại cho bạn lựa chọn như sỏi cuội to,

đá granit, đá thấm thuỷ, đá hộc để trang trí cho khu vườn. Đẹp nhất là sỏi cuội to và đá granit. Ở khu vực nước nên dùng đá thấm thuỷ để tạo điều kiện mọc rêu làm tăng tính tự nhiên cho khu vườn.

Chòi nghỉ kết hợp làm nơi thưởng thức trà đạo

Cỏ Nhật được trồng làm nền cho khu vườn, tuy nhiên cần chú ý, cỏ Nhật chỉ thích hợp với diện tích rộng và không chịu bóng. Khu vực dưới các tán cây, bàn ghế, không nên trồng vì cỏ dễ bị chết. Nên thay bằng

các loại cỏ tre, rau má, chua me đất... Cây bụi cắt xén có thể trồng các loại như mẫu đơn đỏ, hoa hồng hoặc hoa ngâu. Ngoài ra, có thể điểm thêm các loại cây như hoa sưa, tường vi cho khu vườn thêm sinh động.

Ngôi nhà theo phong cách vườn Nhật

Những ngôi nhà với đường nét kiến trúc đơn giản, hài hoà rất phù hợp với phong cách của vườn Nhật. Gia chủ phải là người trọng sự giản dị, thanh cao và triết lý thì mới có thể yêu nét đẹp đơn sơ của vườn Nhật.

Làm vườn Nhật không cần diện tích rộng nhưng muốn đẹp đòi hỏi phải có sự tư vấn của kiến trúc sư

hoặc có bàn tay chuyên nghiệp của người làm vườn. Việc thiết kế tiểu cảnh vườn theo phong cách vườn Nhật Bản chính là sự mô phỏng sống động vũ trụ, thiên nhiên trong đó có cả chính con người của mỗi chúng ta.

b. Tiểu cảnh vườn Trung Quốc

Người Trung Quốc xem vườn cảnh là một môn nghệ thuật không kém gì thư pháp và hội hoạ. Với mong

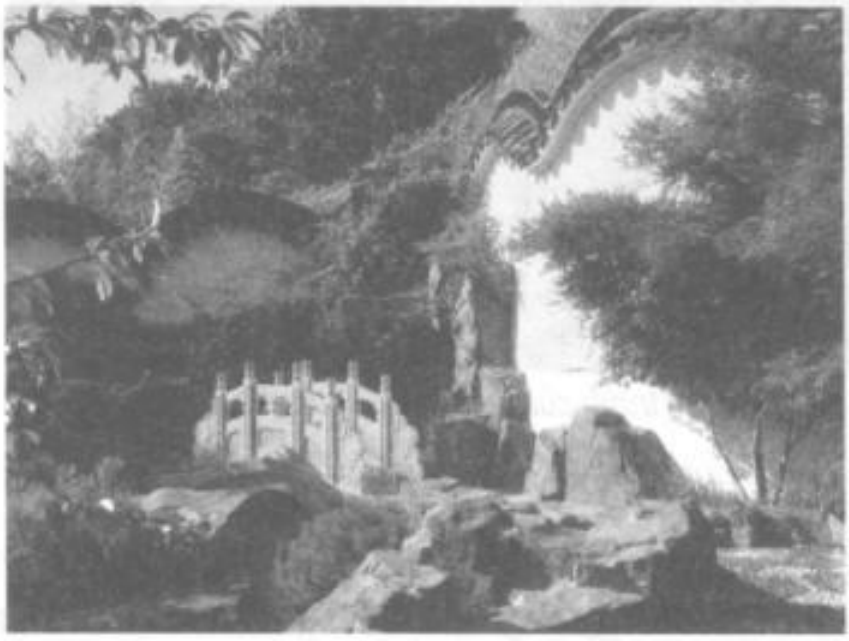
muốn tái hiện vẻ đẹp sơn thuỷ vào nghệ thuật vườn, cho nên họ đã vận dụng nghệ thuật thi hoạ cổ truyền vào việc tạo dựng vườn cảnh nhằm mô phỏng cảnh đẹp thiên nhiên.

Sự kết hợp của đá, nước, cây cỏ

Nghệ thuật vườn Trung Quốc chủ yếu nhấn mạnh việc mô phỏng tự nhiên và thay đổi tâm trạng cho người thưởng ngoạn bằng các thủ pháp chia cắt, đóng mở, rẽ ngoặt mang nhiều yếu tố sắp đặt. Đặc trưng của kiểu vườn Trung Quốc mà chúng ta dễ dàng nhận ra, đó là lối kiến trúc gồm một nhà thuỷ tạ bên bờ nước, một nửa kiến trúc ở trên bờ, một nửa kiến trúc lấn ra hồ nước và đứng trên các cây cột. Ngoài ra, các lối đi thường lát gạch hay đá, những hình trang trí hay các bộ phận với

kiến trúc vuông và tròn có ý nghĩa rất sâu sắc thể hiện "trời tròn đất vuông" cũng là những nét đặc trưng của kiểu vườn Trung Quốc.

Đặc trưng của kiểu vườn Trung Quốc (1)

Vườn Trung Quốc không chỉ thể hiện nguyên lý âm dương ngũ hành, mà còn là sự kết hợp giữa thiên nhiên, triết lý, văn hoá, nghệ thuật rất cao, rất sâu sắc thể hiện sự sáng tạo nghệ thuật trong không gian ba chiều của tự nhiên trong đó có hoa cảnh, cây cỏ, hồ nước, núi non... nhằm thể hiện sự gắn bó của con người với thiên nhiên.

Đặc trưng của kiểu vườn Trung Quốc (2)

Có nhiều thủ pháp trong thiết kế vườn Trung Quốc

Có nhiều thủ pháp trong thiết kế vườn Trung Quốc từ bố cục, mặt bằng, cây cối để tạo ra một khung cảnh mô phỏng thiên nhiên. Tuy vậy, nên lưu ý, Trung Quốc là một nước khô và lạnh, còn Việt Nam là xứ sở của nóng ẩm, mưa nhiều do đó vận dụng phong cách vườn Trung Quốc phải chú ý đến bố cục, chọn lựa cây trồng cho phù hợp.

Trước hết, thiết kế vườn phải tuân theo địa thế tự nhiên, bố cục linh hoạt. Tốt nhất trong khu vườn nên có giả sơn, cây cảnh, hoa cỏ, hồ ao, thuỷ tạ, cầu bắc ngang dòng nước, lối đi quanh co thì mới thể hiện được hết phong cách của vườn Trung Quốc. Thiết kế vườn theo kiểu Trung Quốc phải có tính lưỡng nguyên (hay âm dương) có nghĩa là trong cái nhỏ ẩn tàng cái lớn, trong cái hư chất chứa cái thực. Ví dụ, có thể diện tích vườn của gia chủ tuy nhỏ nhưng phải tạo được nhiều lối đi

quanh co, cầu phải có nhiều nhịp đan xen với các cảnh giả sơn và ao hồ. Hết cảnh này thì mở ra cảnh mới khiến cho người dạo chơi có cảm giác như quang cảnh mênh mông. Đó chính là thủ pháp tạo sự ẩn hiện.

Khi thiết kế vườn, cần chú ý tạo nhiều không gian, không gian được chia ra bởi tường vách, nhà cửa, khe nước, ao hồ... nhưng chúng phải tạo được cảm giác lưu thông, thoáng đãng. Khu vườn phải gợi được khung cảnh nên thơ, trữ tình kết hợp văn học với hội hoạ và thi pháp.

Cây trồng trong khu vườn cũng cần đáp ứng được ý

đồ, bố cục của khu vườn, tạo ảo giác về phối cảnh và hài hoà về tỷ lệ với công trình kiến trúc. Các cây ven hồ có thể lựa chọn loại cây có dáng mảnh khảnh như liễu, trúc đào vàng, tường vi...

Cây tạo phông nên chọn loại có lá nhỏ li ti để tạo phối cảnh sâu như me, muỗng, phượng. Cây cận cảnh có thể sử dụng cây bonsai hoặc loại có hoa đẹp như mẫu đơn, đỗ quyên, trà, nhài Nhật. Cần chú ý đến mùa ra hoa để trồng đan xen cho khu vườn có hoa quanh năm, tạo vẻ sống động cho khu vườn.

c. Tiểu cảnh vườn Việt Nam

Hầu hết người Việt chúng ta đều sinh ra từ sau luỹ tre làng. Nơi ấy với những hình ảnh mộc mạc, bình dị nhưng luôn đem đến cho con người những cảm xúc của một không gian yên bình, êm ả. Vì vậy, phong cách tiểu cảnh vườn Việt Nam thường là:

- Một khu vườn với khóm chuối, lu sành, gáo dừa.

- Một lối vào với cảnh cổng tre khép hờ và giàn thiên lý xanh tươi trên đầu.

- Một hồ nước nhỏ với những bụi môn nước cùng vài cánh bèo 5 cánh nơi góc vườn.

- Một bụi tre, khóm trúc, một hàng rào dâm bụt đỏ, gốc bưởi, gốc chanh...

Vườn có ao sen

Nét đặc trưng của sân vườn Việt Nam là có ao sen, hoa súng, hồ nước, có giả sơn hay non bộ, cây xanh to xen kẽ với cây ăn quả, có tượng đá, chim thú... Trên đường đi từ cổng vào có hàng cây nhỏ hai bên, giữa là bồn hoa, thảm cỏ xanh xén tỉa bằng phẳng bao bọc xung

quanh. Giữa bồn hoa có thể trồng tùng, mai vàng, thiên tuế hay chuối rẻ quạt. Cây tạo điểm nhấn của khu vườn nên chọn kim quýt, mai vàng, mai chiếu thuỷ, tùng bách tán, trắc bách diệp... Các cây ăn quả như xoài, nhãn, lựu, bưởi, ổi, mận, mít... nên trồng xung quanh nhà vừa để che mát, lại vừa cho quả quanh năm.

Hoa súng màu hồng, tim

2. Tiểu cảnh vườn châu Âu

Vườn kiểu châu Âu là loại vườn phổ biến nhất. Vườn châu Âu không kén chọn diện tích, có thể là vườn treo ngay trên ban công, có nhiều loài hoa rực rỡ, những chậu hoa treo đủ màu sắc tạo khung cảnh tươi mát, có thể làm đẹp cho cả những ngôi nhà cũ kỹ nhất. Đặc biệt đẹp khi hoa được chọn hài hoà với màu sắc khung cửa, màu sắc nhà.

Trong vườn thường chọn tượng trắng, tượng cổ hay các đồ gốm giả cổ để làm điểm nhấn cho vườn. Hồ nước xây dựng theo một quy tắc nhất định, giữa hồ có đài phun cộng hưởng với hệ thống phun xung quanh đài.

Một số loại cây có tán rộng được trồng trong chậu

có đường nét hoa văn.

Vườn châu Âu dễ thiết kế, tuỳ thuộc vào gu của gia chủ mà chọn lựa. Các chi tiết thường thấy của vườn kiểu châu Âu là hoa lá rực rỡ, cỏ xanh mát, giàn hoa leo, có sàn gỗ nâu bóng lát ngoài trời kèm theo bộ bàn ghế uống nước dưới tán dù, vài bức tượng trắng toát lên sự thanh nhã, sang trọng (một phong cách thường thấy ở các nước Bắc Âu, khá quen thuộc).

Khác với phong cách vườn Trung Hoa, phong cách vườn châu Âu không bị chi phối nhiều bởi "tính tự nhiên" mà luôn thể hiện sự chăm chút bởi bàn tay con người.

Một góc tiểu cảnh vườn châu Âu

Bố cục và đường nét của vườn châu Âu thường rất mạnh mẽ mang tính chất của "hình khối học" một cách rõ ràng. Thường mang tính đối xứng.

- Cây cảnh trong vườn cảnh châu Âu. Từ phong cách cổ điển cho đến bán cổ điển đều được chăm sóc, cắt tỉa gọn gàng theo mô hình của hình học: vuông, tròn, nón tròn xoay... đường dạo của phong cách vườn cũng thường là thẳng hoặc gấp khúc vuông vắn chứ không mềm mại, uốn lượn. Có lẽ đây cũng chính là tính cách của người châu Âu: thẳng thắn, rõ ràng, mạnh mẽ.

- Đài phun nước, cây cảnh cắt tỉa tạo hình khối và ít có những cây bóng mát có tàn sum suê chính là nét nổi bật của vườn cảnh phương Tây.

III. CÁC LOẠI TIỂU CẢNH

1. Tiểu cảnh non bộ

Non bộ là nghệ thuật xây dựng, sắp đặt, thu nhỏ, đưa những "ngọn núi" ngoài tự nhiên vào trong các vườn cảnh (giả sơn) để phục vụ mục đích thưởng ngoạn trong cuộc sống. Non bộ là một thú chơi không chỉ của người Việt mà còn là của nhiều dân tộc trên thế giới.

Trong nghệ thuật vườn cảnh Á Đông, người Nhật Bản có *bonkei*, người Trung Quốc có *penjing*. Cả hai là "bồn cảnh" tương tự như cách chơi non bộ ở Việt Nam nhưng riêng người Việt phát triển lối kết hợp chặt chẽ thành phần nước, còn người Nhật Bản và Trung Quốc lại chú trọng đến yếu tố cây xanh.

Theo *Đại Việt sử ký* thì tháng 6 năm Ất Dậu (985), nhân lễ sinh nhật của vua Lê Đại Hành người ta đã đắp quả núi giả trên chiếc bè giữa sông để vua quan đi thuyền thưởng ngoạn. Các vua nhà Lý cũng theo lệ đó hằng năm. Sách chữ nho *Phương danh bị khảo* thì nhắc đến trong dân gian cũng chơi "bồn trì" và "giả sơn" tức là "bể cạn" và "non bộ". Có thể cái thú chơi vương giả này đã có từ trong cung đình truyền ra tứ dân và ngày càng phổ biến rộng rãi.

Tại Việt Nam hòn non bộ là cụm núi giả đặt giữa một bồn nước nhỏ gọi là "bể cạn". Kích thước bồn nước, nhỏ thì chỉ 15 - 20cm, lớn thì đến 2 - 3m trong vườn nhà, nhưng cũng có khi xây 8 - 9m tại những đền chùa, cung điện. Bể cạn nhỏ thì không thả cá và có thể để chưng trong nhà nhưng những loại bể lớn xây ngoài vườn thì có thể nuôi cá cảnh.

Đá dùng đắp non bộ, thì sử dụng những loại đá xốp dễ hút nước từ trong bồn lên để nuôi cây là hợp nhất. Đá cứng thì cần có khe nứt, kẽ gân để làm mạch nước. Người Nhật Bản và Trung Quốc thích những loại đá có hình thù kỳ dị, còn người Việt khi đắp hòn non bộ lại thích loại đá có dạng giống ngọn núi hay hải đảo, có thực tính hơn.

Núi đắp theo số lẻ (1, 3, 5) chứ không đắp số chẵn (2, 4, 6...), đó là vì theo quan niệm thì những gì lẻ vẫn tự nhiên hơn. Cây xanh được sắp xếp tô điểm cho núi giả chứ không phải trọng tâm của tiểu cảnh nên thế cây không phải quá nghiêm ngặt như nghệ thuật chơi bonsai của Nhật, tuy nhiên vẫn phải theo tỉ lệ, cây không thể cao to hơn núi... bởi mục đích của nghệ thuật non bộ là thu hút người xem tổng thể hài hoà: ngọn núi cao, mặt nước lặng; cây xanh và những vật trang trí trên ngọn núi, nét gần xa... Cũng khác với bồn cảnh của Nhật Bản và Trung Quốc, hòn non bộ Việt Nam không dùng gỗ lũa (củi rều, cây chết).

Trước đây, nghệ thuật xây dựng non bộ có những nguyên tắc, quy luật rất chặt chẽ, khắt khe như chủ,

khách, xa gần, chẵn lẻ, cao thấp... nhưng hiện nay cách chơi đã phóng khoáng hơn.

Hòn non bộ có một địa vị quan trọng trong cách bài trí sân vườn và kiến trúc cổ Việt Nam. Người ta thường đặt hòn non bộ ở sân trước làm cảnh đón khách. Trong sân chùa, sân đền cũng dùng hòn non bộ như tấm bình phong để chắn yểm tà và tô điểm thêm cho cảnh quan cảm giác thoát tục.

Chùa Trấn Quốc, đền Quán Thánh, đền Ngọc Sơn và văn miếu Quốc Tử Giám đều có hòn non bộ ngoài sân. Thái bình lâu trong Tử Cấm Thành Huế nơi vua nhà Nguyễn ra đọc sách cũng có hòn non bộ lớn. Riêng sân đình thì không đặt hòn non bộ vì đình là nơi biểu hiện uy quyền chứ không phải nơi vãn cảnh thưởng ngoạn.

Non bộ là núi giả (giả sơn) kết hợp với không gian, thời gian, sự tích, điển tích mà tạo thành. Nói cách khác, non bộ là một vùng non nước trời mây thu nhỏ lại, dùng đá, vữa hồ, đất,... tạo cảnh thiên nhiên hùng vĩ với hang động, ghềnh thác, núi cao biển rộng của cảnh thật hay cảnh tưởng tượng, được bàn tay nghệ nhân khéo léo bày xếp, giũa tạc, đục đẽo, để thiết trí trong vườn cảnh, hay trong hồ cá, hoặc ngay trong chậu cạn, đồng thời điểm xuyết, trang trí rêu cỏ, cây cối nhỏ bé có dáng vóc cổ thụ, một số hình tượng (như mục đồng, ngư ông, tiều phu, tiên ông, đạo sĩ, chùa tháp, đền miếu, cầu đường, ghe thuyền, thác nước đổ, phun sương, phun khói, cù lao, muông thú bằng sành, bằng đất sét...) nhằm diễn tả một sự tích, một câu chuyện làm cho non bộ có nội dung và linh hoạt, gợi hình, gợi cảm cho người thưởng ngoạn.

Non bộ là một thú chơi tao nhã, giàu tính nghệ thuật. Thế giới trùng điệp của núi rừng thiên nhiên bạt ngàn được sàng lọc kỹ càng, mang về tô điểm cho khung cảnh nhỏ riêng tư. Núi đồi, khe suối, sông hồ hùng vĩ được thu nhỏ lại thành một thế giới tượng trưng trong một giới hạn nào đó. Đây là thú chơi của các dân tộc Á Đông như Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Singapo, Thái Lan, Việt Nam...

Người đứng ngoài nhìn vào, đó là một khu rừng nhỏ. Nét xa xăm và cô tịch của dáng rừng tạo nên do những cành cổ mộc mọc rải rác trên đá và trải dài trên những lối đi. Nhìn rừng cây, người ta dễ liên tưởng đến một ông tiên trên núi đi lạc về đồng bằng. Mỗi gốc cây là một dáng xưa cổ tùng hoang dã. Mỗi phiến đá như còn in dấu vết rêu phong sương tuyết của rừng sâu.

Mặc dù khó có thể tạo ra được một cảnh hoàn toàn giống với tự nhiên, nhưng các nghệ nhân cố gắng bố trí các hòn đá để đạt được sự cân đối giữa âm với dương, giữa sự liên tục với rời rạc. Vị trí đặt non bộ cũng có tầm quan trọng không kém. Trong một hoa viên nhỏ, những hòn non bộ được đặt đối diện với bức tường trắng. Khi đó bức tường trắng ấy trở thành một tờ giấy vẽ "hình ảnh" những hòn non bộ.

Với một khoảng sân nhỏ, non bộ thường được sắp xếp rải rác. Tuy nhiên, với một không gian rộng hơn, có thể dựng những khối đá có kích thước lớn để tạo cảm giác như đang đứng trước một ngọn núi thật. Ngoài ra, giống như các bức tường ngăn trong nhà ở, non bộ còn

giống như các bức tường ngăn trong nhà ở, hòn bộ còn có thể được sử dụng như vật ngăn cản những điều xấu

xa và ngăn ngừa "tà khí" xâm nhập vào khu vườn trong, một nơi rất quan trọng theo phong thuỷ.

Trong hoa viên, hòn non bộ được đặt ở khu vực ngay phía sau sảnh vào vườn, do đó nó hạn chế tầm mắt của người xem nhìn thẳng vào phía trong khu vườn, làm cho không gian thêm phần bí ẩn và huyền ảo.

Các hòn non bộ không chỉ bài trí trên mặt đất mà còn có thể được đặt trong bể nước. Bài trí bờ đá bao quanh tạo ra sự kết nối liên tục giữa đất và mặt nước nên được gọi là bể non bộ. Sự bố trí bờ đá nên theo quy luật tự nhiên, các dải đá nên uốn khúc quanh co, đem lại vẻ đẹp tự nhiên cho bể nước. Đá tượng trưng cho sự rắn rỏi, còn nước tượng trưng cho sự mềm mại, ý nghĩa của đá và nước lại là một minh chứng khác cho tính cân đối giữa vật chất và phi vật chất vốn là tư tưởng chủ đạo của Lão giáo.

Trong khu vườn, nước cũng có vai trò rất quan trọng. Sự có mặt của nước sẽ tạo ra tính sống động và sức quyến rũ cho khu vườn. Trong vườn thường có cả vùng nước lớn và vùng nước nhỏ. Vùng nước lớn thì rộng rãi và cảnh mở để tiếp nhận long khí. Vùng nước nhỏ quanh co để ngăn chặn "tà khí" xuyên thẳng vào vườn. Người bố trí các nguồn nước trong vườn phải am hiểu về phong thuỷ để đạt được sự cân bằng giữa âm và dương.

Ngày nay, để có được một không gian rộng rãi cho thú chơi non bộ là rất khó, đặc biệt là các ngôi nhà không có vườn. Do đó non bộ có thể được đơn giản hoá và mang tính ước lệ hơn cho phù hợp với khung cảnh.

Có thể tạo một non bộ nhỏ xinh xắn đặt trên một tấm kính sẫm màu trong căn phòng nhỏ ước lệ là mặt nước.

Hòn non bộ đặt trong bể cạn chẳng khác nào hòn cù lao giữa biển. Nó có kích cỡ lớn nhỏ tuỳ theo quan điểm và sở thích của người chơi. Cho nên cảnh quan của non bộ cũng vì thế mà mỗi nơi mỗi vẻ, mỗi chủ nhân xếp đặt, bày biện mỗi khác theo trí tưởng tượng của họ.

Việc chơi non bộ ở nước ta ảnh hưởng của người Trung Quốc. Người Việt thường lấy cảm hứng từ những ngọn núi Fan-xi-păng, dãy núi Hoàng Liên Sơn, vịnh Hạ Long, chùa Hương Tích, Mỹ Đức, vùng núi cao Tây Nguyên... làm đề tựa cho các tác phẩm non bộ ở các khu di tích, chùa chiền, hoặc ở gia đình làm phong cảnh chơi giả sơn.

Người chơi non bộ như thấy mình bé nhỏ trước thiên nhiên, nhưng lại có mong muốn dời non lấp biển, nên nhập cả hồn mình vào việc tạo ra cảnh quan non bộ cho thêm thơ mộng, hùng vĩ và linh thiêng như cảnh vật sống ở ngoài thiên nhiên... Tuỳ theo kỷ niệm, hoặc ý thích của từng người. Có người thích chơi núi ở đất cạn, có người thích chơi núi trong bể cảnh. Người thích các thế núi phương Nam, người thích thế núi phương Bắc. Tất cả những điều ấy không ràng buộc như chơi cây cảnh. Nhưng cái khó ở chỗ đục núi, ghép núi, cách trình bày sao cho hợp lý, không gượng ép cho đến khi thấy được sự hùng vĩ, hiểm trở, hoặc phong cảnh thơ mộng, hữu tình. Các đường nét, các hang động, rêu phong, đường mòn, một chú tiều phu, một vài con khỉ ngồi chênh vênh... chính là ngôn ngữ của non bộ.

Ở Việt Nam thường có hai kiểu tạo dáng non bộ:

Kiểu thứ nhất: tạo dựng lại những danh lam thắng cảnh, núi, sông, hang động, thác ghềnh nổi tiếng ở Việt Nam, như vịnh Hạ Long, Hòn Gà Chọi, Hòn Chồng, hồ Ba Bể, Bích Động, núi chùa Non Nước, Hòn Vọng Phu, Tô Thị, v.v...

Kiểu thứ hai: sáng tạo các dạng lạ của phong cảnh theo trí tưởng tượng hoặc theo thần thoại, các sự tích tôn giáo, các hình thể mỹ thuật theo qui ước cổ điển, các dạng linh vật như Thiềm thử quá hải, Mãnh hổ khai địa, Phượng hoàng đảo dực, Sư tử hí cầu, Hoàng hạc hạ sơn (một sơn thể), Long phụng giao đầu, Lưỡng long tranh châu, Phụ tử tình thâm, Mẫu tử tình thâm, Đồng tử bái Quan Âm (hai sơn thể), Thiên địa nhân, Tam Cương (ba sơn thể), Tứ quí (bốn sơn thể), Ngũ hành, Ngũ thường, Ngũ nhạc (năm sơn thể), Thất hiền (bảy sơn thể), Bát tiên (tám sơn thể), Quần lập (nhiều sơn thể)...

Khi tạo dáng non bộ phải tuân theo luật:

- Không xuyên tâm: điều cấm kỵ là để một lỗ xuyên từ bên này qua bên kia thân hòn non bộ, không ai dám tạo ra, nếu có sẵn trong tự nhiên cũng không được đụng đến giống như người có tài song lại có tật.

- Không phản chủ: là phải có hòn chủ to cao, dứt khoát, giữ vai trò sinh mệnh của hòn non bộ - phân biệt rõ chủ khách...

- Không cắt đầu hòn núi chính, phải có phong thức là cao phong, không bị cắt bằng ngang đầu nhưng cũng

không nên để đầu nhọn quắc không đẹp, làm sao cho ngọn núi phải nhấp nhô, không nhọn, không bằng, tự nhiên mới đẹp.

- Không triệt bộ: là phải có đường nhỏ để đi - hợp tình hợp lý chứ không bị dẫn đến đường cùng không có lối thoát...

- Không vô lý: nhà cửa, người, thú phải đúng tỷ lệ, không để mục đồng chăn trâu và ngư ông ngồi câu cá trên đỉnh núi, không để con dê, con cừu cạnh con beo, con hổ... Tóm lại phải thực tế, giống khung cảnh của thiên nhiên, trái ngược lại quy luật tự nhiên là không đẹp.

Hình thể núi gồm có thế cao phong, thế huyền nham, thế bích lập, thế viễn sơn...

- Thế cao phong: Ngọn cao vút, đầu núi hơi tròn để tránh vẻ khiêm tốn và thể hiện một hòn núi già cổ kính. Thân núi hơi phình to, tròn có ít hang hốc, cây cỏ lưa thưa và nên có một cây nhỏ thế huyền hay hoành ở gần đỉnh hay ngang lưng. Chân núi hơi thót vào, dưới chân núi có nhà, đình, tháp, người và vật, cây cối. Núi thường được đặt cao tầm mặt người xem tạo cho hòn non bộ càng có vẻ cao vút lên nhưng rất vững chãi.

- Thế huyền nham: Thế này cũng có một ngọn trông cao vút, chân vững vàng nhưng thế núi như treo, trong thế đổ gục. Trên ngọn có thể đặt đình tạ và một cây có thế huyền hay hoành như ấn thêm ngọn núi xuống.

- Thế bích lập: Thế núi có một mặt phẳng đứng như tường vách, cũng chỉ cần một ngọn, chân núi vững chắc

có thể thót vào ở một phía. Cây cối, bể cạn, vị trí đặt bể gần giống như thế cao phong.

- Thế viễn sơn: Gồm nhiều hòn núi xếp lô xô cao thấp, thoải dần từ tâm ra xa, có làn nước uốn lượn giữa các chân núi. Núi đặt dưới thấp hơn tầm mắt để khi nhìn dễ cảm thấy như một vùng trời nước bao la.

Ngày xưa, các cụ thường chơi thế núi viễn sơn, cho thế cao phong là ngạo mạn, thiếu khiêm tốn. Nó chỉ được tạo ra bởi những người có chí khí ngang tàng, bất khuất. Thế núi huyền nham thường ít dùng bởi sợ chủ của nó sẽ bị những sự đổ vỡ không hay.

Nhiều người đã bỏ công đi tìm những hòn đá đã bị gió nước xói mòn thành những hình thể không đều và có sinh khí ở các bờ biển, núi hoặc sông. Những hòn đá đó được đem về và tạo ra các thế để người xem có cảm giác rằng nó đã có từ lâu rồi. Vì vậy, phải làm thế nào cho đá có rêu phong tự nhiên và sau đó chuyển vào một vị trí thích hợp. Nhưng việc chọn đá làm hòn non bộ cho cây cối mọc lên lại cũng rất công phu. Không phải đá nào cũng dùng được. Nó phải là thứ đá có lỗ nhỏ li ti như lỗ chân lông để hút được nước ở dưới bể cạn lên cho đá lúc nào cũng ẩm ướt mà nuôi cây và có chỗ cho rễ cây đâm vào hút nước. Đá phải có hình thù tượng trưng cho một cái gì hay của một con vật gì. Hình thù có thể tự nhiên; hoặc do người đẽo gọt rồi trồng thêm cây vào cho

thành thế núi.

Thường người ta đã phải mất rất nhiều thời gian tìm kiếm ở các hang động để lấy các nhũ đá, rồi nhìn ngắm, tưởng tượng, mới quyết định đặt cưa vào cắt theo

chiều thẳng hay chiều nghiêng. Khi đem về đến nhà, lại nhìn ngắm, tưởng tượng nhằm tạo ra các thế để toàn thể cả cây lẫn núi thành một hình thù mà mình muốn có.

Đứng trước những hòn non bộ có hình con rồng, con phượng, con rùa, long mã, hình người, hình mẹ bồng con, hình anh em... người ta cảm thấy lý thú lạ lùng. Đó là cái thú thoát tục, cái thú quên đi những phiền muộn của cuộc sống hiện tại, quên những ràng buộc vật chất và tinh thần để thả hồn phiêu diêu vào những khe vách đá, vào những dòng suối mát, vào những bóng râm, vào những cầu quán, những hang động...

Cũng những núi đá ấy, người ta đã có thể lợi dụng được cả những hang hốc của nó để đặt đỉnh hương trầm vào trong, cho khói thơm bay ra ngào ngạt ở các khe các lỗ, như những làn khói lam chiều trên các mái nhà lá ở sườn non.

Alan Watts, một học giả về triết học phương Đông, nhận xét: "Nghệ thuật Thiền tông là nghệ thuật của phi nghệ thuật, nghệ thuật của sự điều khiển các bất thường". Thiền không phải là một hệ thống tư tưởng

giúp con người tìm đến chân lý và giải thoát mà là một lối sống hiển đạt chân lý và giác ngộ bằng kinh nghiệm sống bản thân. Một đằng sống với ngoại cảnh mà không bị ràng buộc bởi ngoại cảnh, một đằng sống theo một đời sống phóng khoáng tự nhiên. Thiền học và Đạo giáo đã đi đến hoà đồng đó. Cả hai, hướng con người đến một đời sống thanh cao, siêu thoát. Nghệ thuật là phương

tiện đưa con người vượt lên trên đời sống của mình để đạt đến Chân, Thiện, Mỹ, trong ý đó Thiền có một khả năng biểu hiện nghệ thuật tuyệt đỉnh. Quan niệm này cho rằng con người là một phần tử của vũ trụ. Tri thức của nhân loại không phải lệ thuộc vào một thế giới cao xa nào, mà là một phần trong cái toàn thể phối hợp và quân bình của thế giới tự nhiên. Trời đất cũng vậy, theo Đạo giáo, là một phần của cái toàn thể đó và thiên nhiên là Mẹ của chúng ta (vạn vật chi mẫu), lẽ vận hành của thiên nhiên, được biểu hiệu sơ khởi bằng nguyên lý âm dương, với một quân bình sống động đã duy trì trật tự của vũ trụ. Theo nguyên lý làm nền tảng cho văn hoá phương đông này, những sự vật đối lập đều có một tương quan đối xứng và hoà hợp chứ không phải hoàn toàn tương khắc. Nền văn hoá đó không có quan niệm về sự khác biệt giữa tinh thần và vật chất, thiện và ác, nghệ sĩ và hoàn cảnh... Người lập non bộ theo lối thiền không bao giờ sửa đổi các hình thể tự nhiên mà chỉ cẩn trọng theo dõi cái "ý hướng bất dụng ý" của nó. Nghệ nhân vẫn có đẽo gọt, cắt xén, săn

sóc cây cỏ, song họ làm việc này với tinh thần nhập điệu chứ không phải là một sự sắp đặt ở bên ngoài. Nhân tạo và thiên tạo đã phối hợp làm một.

Tiểu cảnh được thu gọn hài hoà trong một cái khay, một cái chậu nhỏ: bao gồm cây cảnh, núi đá sông ngòi và nhà cửa, người, thú bằng đất nung nhỏ theo tỷ lệ vừa phải, để trang trí làm đẹp. Cách sắp xếp cũng như trồng cây phải tuân thủ luật âm dương, động - tĩnh, tối

- sáng, hài hoà màu sắc, phối hợp ba chiều sâu rộng cao, chủ khách phân minh, bao la trời mây nước... Quan trọng nhất là phải hợp lý, gần như thật, đừng xáo trộn trật tự của thiên nhiên.

Tiểu cảnh non bộ là một tác phẩm công phu của hội hoạ và điêu khắc mang đậm nét thẩm mỹ có thể trang trí trong phòng khách.

2. Một số tiểu cảnh non bộ tiêu biểu

Tiểu cảnh bằng đá cẩm thạch

Tất cả đều làm bằng đá cẩm thạch, một cái khay nhỏ bằng thuỷ tinh, núi non, cây cối, nhà cửa, người, thú đều bằng đá cẩm thạch, gắn dính lại với nhau, trong như ngọc, trắng như ngà, ẩn chứa một cảnh thiên nhiên hư thực, động tĩnh, mang một tính chất đặc thù riêng biệt, chứa đựng một ý nghĩa triết lý sâu xa.

Tiểu cảnh Tam Tạng thỉnh kinh

Đây là hình ảnh của bốn thầy trò Đường Tăng, Tôn Ngộ Không, Sa Tăng, Trư Bát Giới đi xuyên qua rừng núi từ Trung Quốc đến Thiên Trúc, Ấn Độ thỉnh kinh

Phật. Cảnh này cho thấy bốn thầy trò đi trên một đồi núi quanh co, bốn hình bóng nổi lên trên đường chân trời, giữa rừng cây thưa, rất đẹp. Trong một cái khay hình chữ nhật, sắp xếp đất đá thành đường dốc, trồng ít cây cổ thụ hai bên, thêm vào một núi cao, một khe suối... Đặt bốn thầy trò Đường Tăng vào khung cảnh, Tôn Ngộ Không đứng trên chóp núi đá tay che mắt ngắm nhìn địa thế đường đi, Đường Tăng cưỡi ngựa đi đầu, Bát Giới vác bồ cào đi kế còn Sa Tăng gồng gánh đi sau. Những hình tượng này có bán rất nhiều, đủ kích cỡ bằng đất nung, bằng men màu rất đẹp, tuỳ theo sự khéo léo của người chơi mà sắp xếp vào tiểu cảnh.

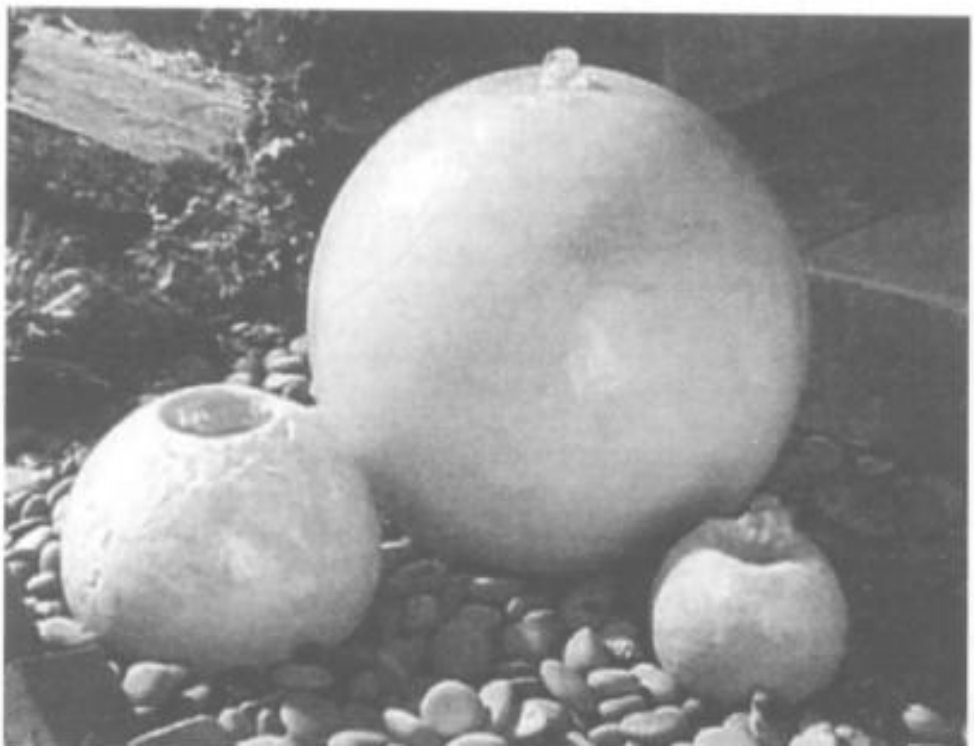
Tiểu cảnh Trúc lâm thất tiên

Trong một cái khay nho hình bầu dục trồng thưa rừng trúc đùi gà, với mắt thất lại, lóng phình to vàng tươi bóng láng, tàn nhánh xanh tươi, nhưng thông thoáng, có bảy ông hiền đời nhà Tấn đang ngồi nằm đàm đạo uống rượu ngâm thơ, đánh cờ, không màng đến thế sự. Thất hiền ở Trúc Lâm là Kê Khang, Nguyễn Tịch, Sơn Đài, Hướng Tú, Lưu Linh, Nguyễn Hàm, Vương Nhung, đặc biệt có ông Lưu Linh nổi tiếng với bài thơ "Tửu đức tụng".

3. Tiểu cảnh nước

Không chỉ làm mát, tiểu cảnh nước còn tạo nên một điểm nhấn cho ngôi nhà và mang bạn đến gần hơn với thiên nhiên.

Những quả cầu xinh xắn

Như một công viên "trứng", những quả cầu xinh xắn nằm trên bãi sỏi này sẽ tạo nên một vẻ đẹp ấn tượng cho góc nhà. Bạn có thể mất một ít diện tích cho việc trang trí, nhưng bù lại không gian chung như được kéo rộng ra, thông thoáng nhờ sự hiện diện của nước nơi các quả cầu đá.

Theo phong thuỷ, nước là một yếu tố rất quan trọng bởi nó điều hoà khí hậu, tạo cảm giác mát mẻ, dễ chịu và được coi là huyết mạch của khu vườn hiện đại. Một hồ nước trong vườn cũng tạo ra thay đổi trong cốt đất. Những vật nuôi dưới nước như cá cảnh, rùa kết hợp với cây xanh trên cạn, cây thuỷ sinh làm cho khu vườn thêm sức sống, sinh sôi. Tuỳ vào diện tích sân vườn, ý

thích của gia chủ, và cách bài trí một khu vườn hiện đại dựa theo vật liệu, cây xanh, giao thông, điểm dừng chân mà bài trí nước phù hợp. Trong khu vườn hiện đại, khi bài trí nước không cần cầu kỳ mà chỉ cần bài trí sao cho đơn giản, sinh động và tự nhiên.

Tiểu cảnh nước kết hợp với các cây thuỷ sinh

Nước được bài trí trong vườn có thể là đài phun nước, chậu chứa nước trồng cây thuỷ sinh tạo thành tiểu cảnh. Với các tiểu cảnh suối, thác, thì thiết bị như máy bơm, phun nước tự động sẽ được khéo léo giấu kín bên trong tạo cảm giác tự nhiên và cũng rất hiện đại.

Đây là cách đơn giản nhất mà bạn có thể áp dụng cho bất kỳ góc nhà nào của mình. Hai chiếc chậu gốm với những kích thước khác nhau, kèm hệ thống bơm nước có thể thay đổi dễ dàng cho việc trang trí các không gian. Bạn có thể đặt chậu gốm trên chiếc bục nhỏ,

một góc nhà, ngoài hành lang, hoặc kết nối với vài mảng xanh cây cối trong nhà.

Vẻ đẹp của gốm và nước

Không chỉ có tác dụng làm mát, tiếng nước sôi "ục" trong chậu cũng tạo ra sức sống rất riêng cho các không gian sống trong nhà.

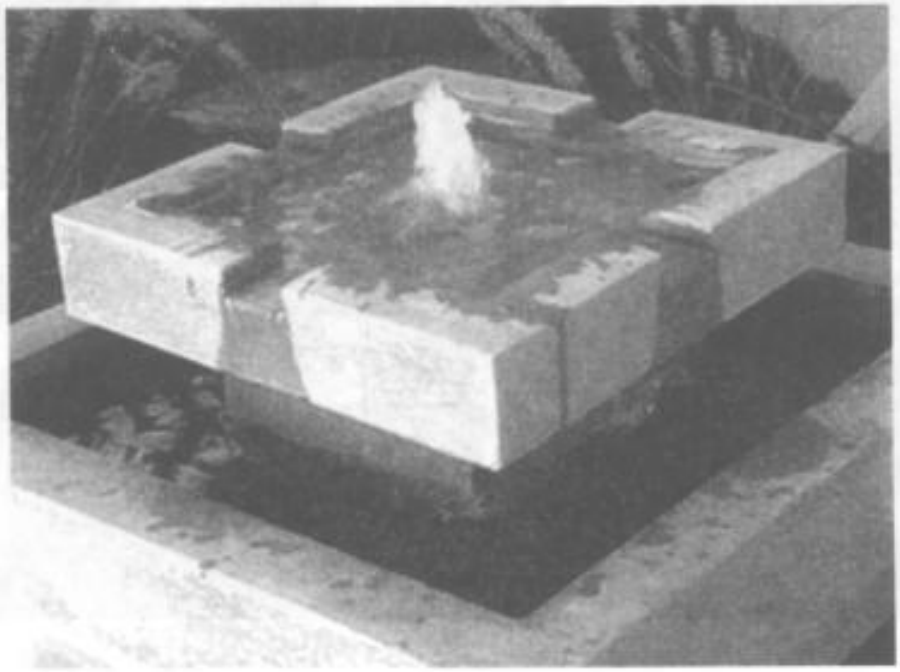

Vẻ đẹp của đá và nước

Góc sân cũ kỹ này đã trở nên sống động nhờ hệ thống bơm nước được giấu khéo léo dưới các tảng đá. Tiếng nước chảy róc rách và những viên đá được "tô bóng" lên nhờ nước đã làm khung cảnh trở nên sáng

sửa và tươi tắn.

Tương tự, những bụi hoa nhỏ màu tím mọc tự nhiên bên những bụi cỏ hoang dại cũng mang lại sự mát mẻ cần thiết cho không gian.

Hồ nước mang phong cách Nhật Bản

Với phong cách Zen của Nhật, hồ nước nhỏ với hình khối vuông vức và đơn giản này phù hợp với những không gian sống thiền tịnh hoặc những chủ nhà không thích sự cầu kỳ.

Dễ dàng bố trí cho các không gian sống, bạn có thể lựa chọn các kích thước khác nhau để thiết kế tiểu cảnh nước phù hợp cho sân nhà của mình.

Cũng có thể dòng "suối" nhỏ đổ xuống chậu gốm nhỏ qua một ống máng tre đơn giản theo phong cách

đồng quê phương Đông. Không gian phảng phất hơi hướng thiền, tạo sự mát mẻ và thanh bình cho sân nhà.

Nước kết hợp với tre và đá

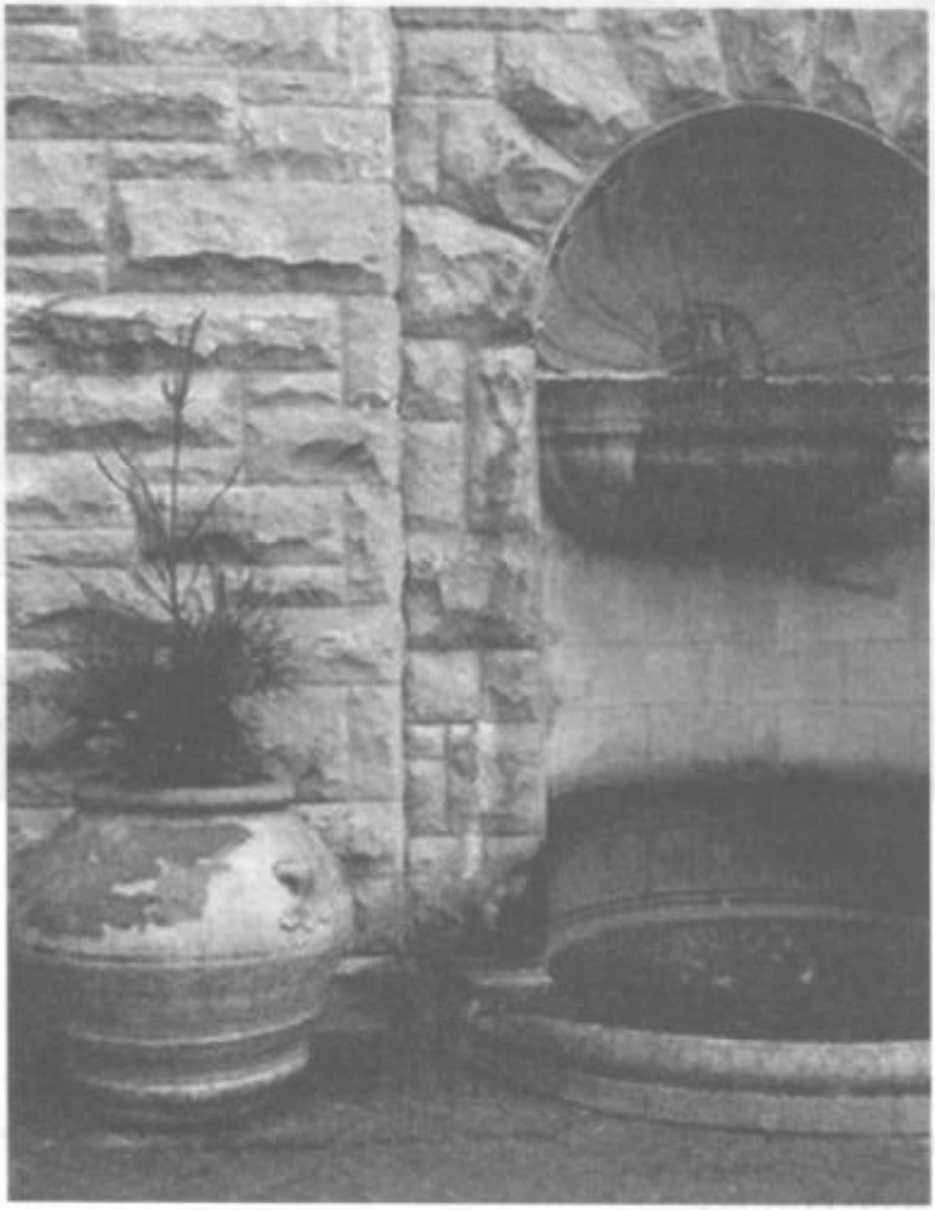
Sự kết hợp giữa nước với tre và đá được gói gọn lại trong góc sân nhỏ, kéo thiên nhiên lại gần hơn với ngôi nhà. Thay cho những hòn non bộ cầu kỳ, việc sắp đặt một cách có chủ ý tạo ra một không gian thư giãn gần gũi với tự nhiên.

Thác nước thân thiện

Tránh những sự nguy hiểm tiềm tàng cho trẻ nhỏ, thác nước này là một thiết kế gần gũi và thích hợp với gia đình có con trẻ.

Bên thác nước róc rách, bãi sỏi cạn sẽ là một khu vui chơi lý tưởng để trẻ tha hồ khám phá thế giới tự nhiên bên ngoài.

Hồ nước cổ điển

Phảng phất một không khí cổ điển, hồ nước nhỏ bên giếng trời này sẽ làm bạn sống lại với những câu chuyện cổ tích. Chiếc lư gốm cũ kỹ được tận dụng lại kết hợp với cây vạn niên thanh sẽ mang lại một sức sống mới cho ngôi nhà.

Thác nước đơn giản

Thác nước đa tầng được thiết kế một cách đơn giản cho phù hợp với góc sân nhà. Hồ nước nhỏ và cạn vẫn mang cảm giác sâu thẳm và mát mẻ, nhờ việc xử lý thêm sắc xanh cho phần đáy. Tiếng thác đổ xuống hồ sẽ làm không gian trở nên sống động.

Hồ nước lãng mạn

Hồ nước nhỏ xây bằng gạch được bố trí ở một góc hàng hiên với vài bụi trúc và cỏ dại làm mát. Bức tượng đá cũ được tận dụng lại cũng tạo nên một điểm nhấn đáng yêu và phù hợp với không gian xung quanh. Không cần đầu tư quá nhiều, bạn có thể mua gạch và tự tay tạo nên một góc sân lãng mạn thế này cho mình.

Ao bán nguyệt

Chiếc ao bán nguyệt được quây lại bởi những tảng đá lớn bên mép sân tạo thành một điểm nhấn đặc biệt cho góc vườn. Ở đây, bên cạnh bụi trúc nhỏ, chỉ cần thêm vài cây hoa súng và vài cánh bèo hoa dâu là bạn

đã thấy mình như đang lạc vào thế giới của tự nhiên, mênh mông nước và mây trời.

Tiểu cảnh nước trong nhà thường được thiết kế ở những vị trí trung tâm như giếng trời, gầm cầu thang, gồm đầy đủ các yếu tố nước, cây xanh, đá sỏi... giúp điều hoà khí hậu, tạo cảm giác sinh động cho ngôi nhà với sức sống của cây xanh, sinh vật cảnh dưới nước.

Tiểu cảnh nước trong nhà thường gặp khó khăn về vấn đề bố trí cây xanh vì ánh sáng trong nhà thường yếu. Bạn có thể chọn cây giả thay thế cây thật bởi hiện nay cây giả cũng rất nhiều loại đẹp. Tuy nhiên, cây thật vẫn tạo cho chúng ta cảm giác sinh động và tự nhiên hơn.

Cây cối thật được sử dụng trong tiểu cảnh nước

Trường hợp nhà bạn không có ánh sáng tự nhiên, bạn vẫn có thể trang trí tiểu cảnh bằng cây xanh vì đã có hệ thống đèn daylight chiếu sáng cho cây quang hợp. Ngoài cây trồng phía trên mặt nước, có thể kết hợp

các cây thuỷ sinh nằm dưới mặt nước để tiểu cảnh của bạn tự nhiên hơn.

Tiểu cảnh nước trong nhà thường gắn với các kỹ thuật xử lý chống thấm, với hệ thống máy bơm, máy lọc và đèn dưới nước. Nên chọn đơn vị cung cấp chuyên nghiệp về các thiết bị này để được cung cấp thiết bị phù hợp và có sự hướng dẫn sử dụng đúng quy cách.

Tiểu cảnh nước trong giếng trời

Với tiểu cảnh nước trong nhà, bạn chỉ cần thiết kế một vòi nước cấp cho bể. Hệ thống nước tuần hoàn thường dùng máy bơm đặt dưới nước, nước sẽ được chu chuyển trong tiểu cảnh mà không gây ồn ào hay tốn diện tích đặt máy.

Hệ thống lọc nước cũng rất quan trọng cho tiểu cảnh nước trong nhà. Nó giúp nước luôn trong, không bị rêu mốc. Hệ thống lọc này cũng đa dạng và đa phần có

thể đặt nằm trong tiểu cảnh nước với những tiểu cảnh có diện tích nhỏ hơn $10m^2$.

Hệ thống đèn dưới nước giúp cho tiểu cảnh nước vào ban đêm lung linh, hệ thống đèn này khá đặc biệt sao cho không nóng, không bị rò điện và có những màu sắc khác nhau.

Ngày nay, việc bố trí tiểu cảnh nước trong nội thất ngày càng được phổ biến rộng rãi. Ngoài chức năng chuyển tải cảnh sắc thiên nhiên vào tận không gian sống, tạo sự gần gũi giữa con người và thiên nhiên, tiểu cảnh nước còn góp phần tạo nét duyên, làm không gian trở nên lung linh hơn qua sự phản chiếu của mặt nước.

Tiểu cảnh nước được thể hiện ở nhiều phong cách khác nhau:

- Sao chép toàn bộ thiên nhiên dưới dạng thiên nhiên thật nhưng thu nhỏ tỉ lệ. Loại hình này khá phổ biến hiện nay.

- Yếu tố nước được sử dụng là chính, thiên nhiên

- Yếu tố nước được sử dụng là chính, thiên nhiên thật qua hình thức cây cỏ có xuất hiện nhưng chỉ mang tính gợi mà thôi.

- Tinh thần của thiên nhiên chỉ còn được thể hiện qua mặt nước và chất liệu tự nhiên mà hoàn toàn không có sự xuất hiện của thiên nhiên thật.

Tuy được thể hiện ở nhiều phong cách khác nhau, nhưng nhìn chung tiểu cảnh nước có thể được phân chia thành 2 thể loại chính:

Tĩnh: Ở thể loại này, mặt nước phẳng lặng đóng vai trò chủ đạo, sự phản chiếu lung linh góp phần tạo cảm giác bình lặng, yên ả, mát mẻ cho không gian.

Động: Âm thanh sống động của nước chảy đóng vai trò chủ đạo. Cùng với cây cỏ, non bộ, chất liệu thiên nhiên, tiếng róc rách của nước cùng hoà quyện tạo nên một bức tranh thiên nhiên sôi động, thổi làn gió của tự nhiên vào không gian ở.

Tiểu cảnh nước trong nhà

Sao chép toàn bộ thiên nhiên dưới dạng thiên nhiên thật nhưng thu nhỏ tỉ lệ. Loại hình này khá phổ biến hiện nay.

4. Tiểu cảnh đá

Vườn đá là một phong cách được ưa chuộng ở châu Âu. Đá tự nhiên và đá nhân tạo được bố trí xen kẽ với các loại cây tạo nên một lối đi đá, tường đá hay bờ suối đá. Trong các khu vườn của người phương Đông, đá đóng vai trò quan trọng, là bộ khung, xương sống, nền tảng của khu vườn.

Vườn đá có thể gợi khung cảnh, thác nước, sông suối, biển cả... Tuỳ loại khung cảnh để chọn chất liệu đá và bố trí cây cỏ cho phù hợp. Thác nước dùng đá khối kết hợp cùng cây leo, dương xỉ, hoa bụi. Suối nhỏ dùng

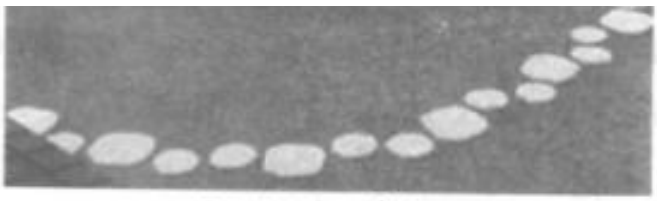
sỏi cuội kết hợp cây thuỷ sinh như lau, sậy, thuỷ trúc. Biển cả dùng đá khối, đá tảng kết hợp sỏi giả sóng, rêu hoặc cây bụi nhỏ.

Muốn có một vườn đá như ý, bạn cần chọn những tảng đá có vẻ lâu năm và hoàn toàn tự nhiên. Bề mặt xù xì, góc cạnh gồ ghề, có bám rêu và địa y thì càng thêm giá trị. Đá lấy ở địa phương hoặc những vùng lân cận thường dễ dàng hoà hợp với phong cảnh thiên nhiên.

Khi tính toán bố trí đá cho khu vườn, bạn cần lưu ý, đá thường được đặt thành nhóm chứ ít khi nằm riêng lẻ. Một nhóm đá cũng ít khi đứng một mình trong khu vườn. Đá thường được kết hợp với cây cỏ. Trên thực tế,

đôi khi cây cối góp phần định dạng hay tăng thêm hình dáng của những tảng đá kế cận.

Đá dẹt tạo lối đi

Với những nhóm đá đặc biệt được bố trí một nơi đặc biệt trong khu vườn thì cần phải dùng thuần một loại đá để tạo cảm giác đó là những tảng đá có sẵn từ trước. Nếu có nhiều tảng chồng lên nhau thì phải bố trí sao cho chúng có vẻ ăn khớp tự nhiên cho dù chúng toả ra nhiều hướng. Đá dùng để làm lòng suối khô có thể trông khác nhau một cách hợp lý và phải hoà hợp với khu vườn. Không nên để đá lộ hẳn trên mặt đất, phải chôn chúng sâu ở mức độ cần thiết để chúng có thể thể hiện

được vẻ vững chãi. Việc dùng những tảng đá nhỏ và cây trồng chung quanh chân đá sẽ càng làm tăng thêm vẻ chắc chắn.

Cân nhắc nét đặc trưng của khu vườn cùng tầm vóc của nó để chọn đá thích hợp. Một hay hai tảng đá khá lớn trong sân vườn sẽ tạo ấn tượng khu vườn lớn hơn thực tế. Tầm vóc của đá cũng quyết định kích cỡ của những chất liệu kề cận chúng. Muốn kiến tạo phong cảnh thành một cảnh quan đặc trưng phải dùng đá thích hợp.

Với việc thi công đá, tuỳ thuộc vào khả năng thiết kế và thi công mà trông cảnh quan đá có được tự nhiên hay không. Nên bố trí vào một số vị trí thích hợp của vườn hơn là sử dụng chất liệu đá là chủ yếu để tạo phong cách vườn đá. Với một không gian không đủ rộng, nơi mà phong cách chủ đạo là vườn đá không thật sự thích hợp, một bức tường đá tự nhiên sẽ thành một nền đá lý tưởng cho các cây sống trên đá leo lên. Với một núi đá hoặc việc thể hiện một ý tưởng vườn đá bên đồi, hãy thử áp dụng ý tưởng tạo một số khối đá với phong cách giống nhau lặp lại ở một số vị trí. Phần cảnh quan này sẽ hỗ trợ cho việc hướng tầm mắt dẫn đến khu cảnh chính, ví dụ một núi đá với dòng suối chảy róc rách xuống một hồ thấp bên dưới chẳng hạn.

Cần lưu ý khi chọn chất liệu đá. Đá để trưng bày dùng đá cuội, đá granit, đá hộc... Đá để trồng cây dùng đá thấm thuỷ. Hình dạng đá cũng phụ thuộc công năng.

Đá xây tường, kè dùng khối chữ nhật; đá thác dùng loại dẹt (tạo thềm nước) kết hợp đá cuội cho thành suối, đá khối cho bờ suối; đá làm cầu lấy đá khối xây móng; đá dậm bước dùng đá dẹt. Không chỉ lát đường, đá còn làm đẹp cho sân vườn. Những viên đá tưởng như vô tri nay được thổi hồn mang vẻ đẹp giản dị.

Trước đây, đá chủ yếu để lát mặt tiền nhà, cầu thang, ốp tường. Ngày nay đá được ưa chuộng cho thiết kế sân vườn, tiểu cảnh trong nhà. Sự có mặt của đá

thiên nhiên thường tạo cảm giác gần gũi, giao hoà giữa trời và đất, giữa con người và thiên nhiên.

Vườn rộng có nhiều điểm lý tưởng để trang trí đá

Một chút sần sùi, một chút thô mộc, sắp đặt vô tình có chủ ý trong vườn, những đá phiến, đá tảng, đá viên bất ngờ đem lại những cảm xúc thú vị.

Với vườn rộng có thể trang trí đá men theo đường dạo, đặt trên thảm cỏ, bên gốc cây, trang trí suối hoặc làm điểm nhấn cho tiểu cảnh nước trong vườn... Khi dùng đá tự nhiên trang trí cho vườn, cần lưu ý tới sự hài hoà giữa kích thước, màu sắc, hình thù, cách bố cục đá với không gian vườn.

Đá tự nhiên kết hợp với dừa và ngũ sắc

Với những ai yêu thích vẻ xù xì, màu đỏ gạch của đá tổ ong có thể bày biện trong vườn nhà mình với nhiều hình khối khác nhau. Nên tạo dáng cho đá ong theo ý muốn ngay từ khi đá được lấy lên từ lòng đất, vì khi đá khô rất khó tạo dáng. Hoặc có thể dùng những viên đá hình chữ nhật để xếp các hình khối to nhỏ, chồng khít lên nhau.

Đá ong làm duyên trong vườn

Muốn thiết kế một con suối cho vườn rộng để tạo cảm giác tự nhiên thì nên rải sỏi ở lòng suối, đặt đá to xen kẽ làm điểm nhấn.

Đá là điểm nhấn cho suối

Bạn nên tham khảo ý kiến của các kiến trúc sư sân vườn để có một tiểu cảnh hài hoà. Một chút tinh tế của bạn cộng với sự giúp đỡ của các kiến trúc sư, bạn sẽ có

một "vườn đá" dân dã, mang vẻ đẹp dung dị và độc đáo ngay trong chính vườn nhà.

Việc sử dụng đá đúng chỗ, nhất là biết kết hợp với nội thất hoặc cây cỏ làm cảnh... sẽ mang đến vẻ đẹp tự nhiên cho kiến trúc, kể cả kiến trúc hiện đại...

5. Tiểu cảnh gốm

Với vẻ đẹp bình dị, thô ráp mang hơi thở làng quê, chum, vại, tiểu sành bằng gốm đã tạo nên một phong cách mới, đầy sức hấp dẫn trong trang trí nội thất và sân vườn. Sự sắp đặt, bố trí đồ gốm đơn giản ngay trong thú chơi của mỗi gia chủ, lại đạt hiệu quả thẩm mỹ khá lớn. Gốm trang trí phong phú về mọi chủng loại, nhưng sử dụng trưng bày phải kể đến tranh gốm, bình lọ, con giống, hoạ tiết trang trí... Kích thước, chất liệu và chủng loại gốm là những quan tâm hàng đầu cho những người chơi gốm.

Bình gốm vốn đã là những tác phẩm nghệ thuật. Bình cổ dài, bình "bụng to miệng thắt", bình cao hình ống, bình "liên hoàn bộ", bình phối hợp với chất liệu khác như vải lụa, hạt cườm, mây tre... vô vàn cách sáng tạo mà con người có khả năng "áp đặt" cho gốm.

Người ta căn cứ vào kích thước bình để chọn vị trí sắp đặt. Bình lớn nên đặt ở góc cầu thang, góc phòng. Bình loại nhỏ bày trên bàn, kệ, bậu cửa sổ hay hốc âm

tường... Loại trung bình có thể bố trí ở góc bàn salon, tủ

lớn. Cách sắp đặt cũng nên thể hiện theo từng chủ điểm: Giáng sinh, Tết Nguyên Đán, hay sinh nhật... Tuỳ không thời gian, tuỳ gu thẩm mỹ của gia chủ mà gốm được thể hiện với những "tông" khác nhau. Chất liệu gốm có thể chịu được mưa nắng thất thường của vùng nhiệt đới gió mùa nước ta. Bản thân gốm đã là một tác phẩm đẹp, đặt ở đâu cũng đẹp. Nếu biết phối hợp với cây cối, diện tích vườn thì giá trị trang trí vườn bằng gốm càng cao.

Việc chọn lựa chất liệu bề mặt gốm cũng tuỳ thuộc phong cách nhà. Với phong cách hiện đại trẻ trung thì bình gốm phá cách, màu nóng, dáng lạ... được ưu tiên số một. Loại gốm đơn giản tự nhiên, men lì, gốm dân dã kiểu như chum vại thích hợp với những ngôi nhà nhiệt đới truyền thống.

Không phải ngẫu nhiên mà chum vại ngày càng "tự tin" bước vào các khách sạn cao cấp, các khu nghỉ dưỡng. Vẻ đẹp dân dã của những chum, vại, sành như đối lập với sự tiện nghi, sang trọng của phong cách kiến trúc hiện đại đã tạo nên hiệu ứng bất ngờ. Thế nên, đâu đó quanh lối nhỏ dạo vườn, đường ra bể bơi... là những chum sành to với gáo dừa, là những vại nước thô kệch thả đầy hoa sen, hoa lục bình tím biếc làm cho không gian thêm lãng mạn. Một chiếc chum đứng bên thân cau thẳng tắp hoặc có đôi quang gánh "vô tình" đặt gần cũng đủ làm nên một bức tranh quê yên ả.

Chum, vại cũng trở thành những chậu trồng cây cảnh độc đáo làm duyên cho ngôi nhà. Những chậu gốm

sành thiết kế cách điệu như những chiếc chum, chiếc sọt tre làm cho khóm cây thêm duyên dáng.

Những chiếc chum, vại trồng cây cảnh đôi khi được "phối" với các tượng đá, non bộ, tạo nên những tiểu cảnh đẹp cho không gian sống. Thế nên, đồ gốm với vẻ đẹp bình dị ngày càng đi vào đời sống, tạo nên những mảng trang trí nội thất gần gũi với thiên nhiên con người giúp chúng ta tìm thấy đâu đó hình ảnh quê hương thuở nào.

Bài trí gốm là trang điểm cho không gian, chứ không phải là lấn át không gian. Không gian, khu vực trưng bày bình gốm phải phù hợp và có mục đích để khi đưa gốm vào yếu tố thẩm mỹ và điểm nhấn được tăng lên. Một bức tranh gốm dù là tranh phong cách "phố Phái" hay tranh tĩnh vật, tranh kỷ hà... đều có sức hút riêng do chính chất liệu đất nung mang lại.

Đó chính là sức hút của những bức tranh gốm, những hoạ tiết trang trí với màu sắc rất thật được chắt lọc từ thiên nhiên như màu đen lấy từ than củi, màu xanh lấy từ lá tre... Một bức tranh gốm bình dị sẽ càng thêm nổi bật khi được "đi kèm" với một vài chiếc bình gốm nghệ thuật ở một góc nào đó của ngôi nhà. Một chậu thả hoa bằng gốm đặt trên bậu cửa sổ, một vại nước thả hoa dẫn lối vào nhà cũng đủ làm nên một sắc màu gốm rất duyên. Với một khu vườn có rất nhiều điểm lý tưởng để trang trí gốm, gốm có thể đặt dọc theo đường dạo, bên gốc cây, giữa thảm cỏ, trước cửa nhà, bên cạnh tiểu cảnh nước... Khi trang trí gốm cho vườn

cần lưu ý tới sự hài hoà giữa màu sắc, kích thước của gốm với nhà, diện tích vườn và các loại cây trong vườn.

Với một mảnh vườn rộng, trồng những loại cây có tán tròn, bạn có thể trang trí với bình gốm có hình khối tròn, sẫm màu, kết hợp với bình nhỏ, khác màu, khác hình dáng được đặt trên thảm cỏ rộng.

Gốm tròn đi với vườn có cây tán tròn

Vườn nhà biệt thự rộng có thể trang trí với những tượng gốm lớn. Xung quanh có thể đặt thêm chum, vại bằng gốm để tạo nên một không gian gốm.

Vườn có tiểu cảnh nước có thể trang trí với chum gốm chứa nước, chum gốm trồng cây nhỏ được đặt cạnh gốc cây hoặc trên những bệ xi măng.

Gốm làm duyên cho ngôi nhà

Vườn rộng có độ dốc, dùng bình gốm trang trí đặt dọc theo lối đi. Hoặc đặt bình gốm dọc theo đường dạo trong vườn.

6. Tiểu cảnh xương rồng

Xương rồng có mặt ở nước ta từ lâu và có nhiều loại rất quen thuộc như xương rồng ông, xương rồng bà, xương rồng tai thỏ, xương rồng thanh long, xương rồng đuôi cáo, xương rồng quả dưa... Mỗi giống đều có đặc trưng riêng về hình dạng, màu sắc và hoa.

Xương rồng ông và xương rồng bà xuất hiện ở Việt Nam sớm nhất cách đây hàng thế kỷ. Xương rồng ông cao, có nhiều tán, nhiều nhánh và nhiều gai. Người ta thường trồng làm bờ rào. Loại này có nhiều nhựa, phát triển nhanh, có hoa màu vàng. Còn xương rồng bà hình dạng bẹt to như bàn tay, có nhiều gai ở hai mặt. Loại

này trồng để leo tường làm hàng rào và làm cảnh.

Xương rồng râu rồng có màu xanh, dài, trông tựa như râu con rồng rũ dài có khi cả mét, cho hoa màu tím sẫm như nhung.

Xương rồng thanh long trông như con rồng xanh trườn dài trên bờ tường hoặc vắt trên thân cây cổ thụ.

Xương rồng quả chuối trông giống như buồng chuối xanh, có hoa màu vàng tựa như hoa phong lan vẩy rồng. Xương rồng quả cầu trông như hình cầu có nhiều màu sắc, từ nâu sang xanh. Có hoa màu vàng hay hồng tươi.

Xương rồng núi mọc từng lớp trông như dãy núi lô nhô và có đỉnh như quả núi, có nhiều gai nhỏ.

Xương rồng lá dứa giống như lá dứa mọc thành từng khóm và mỗi cây có từ 5 đến 8 lá. Hoa nhô cao đến vài tấc, màu tím sẫm.

Xương rồng quả dưa trông như quả dưa màu nâu nhạt hay màu hồng tươi.

Xương rồng tai thỏ, trông nhỏ nhắn, có gai vàng, mọc đều đặn ở cả hai mặt. Có nhiều nhánh mọc nối tiếp nhau đâm thẳng, xiên ngang hoặc cong là do ánh sáng.

Xương rồng đuôi cáo màu xanh, đốm trắng nhạt,

dài tựa đuôi cáo, có nhánh mọc toả hay xiên.

Hiện nay, ở Việt Nam có rất nhiều loại, hầu hết là xương rồng cảnh có nguồn gốc từ châu Mỹ. Vẻ đẹp hấp

dẫn của xương rồng tổng hợp qua nhiều phương diện. Dáng cây đa dạng, hình trụ bề thế, vững chãi, hình cầu, hình sao hay dẹp, uốn lượn nhiều rãnh, nhiều múi, nhiều núm xù xì. Loại có hình tròn trông mềm mại, màu sắc phong phú và có nhiều màu khác nhau trên hoa, trên đài, trên nhuỵ. Hoa xương rồng vô cùng phong phú, hoa mọc từ kẽ, từ nách, từ múi. Có loại hoa đơn nhưng cũng có loại hoa kép mọc thành chùm, thành dải, thành vòng hoa rực rỡ. Gai thì tạo dáng khoẻ, chắc chắn, độc đáo. Có loại gai đơn, gai kép, gai chùm, gai bụi, gai ngắn, gai dài tạo nên vẻ riêng cho mỗi loại. Bộ lông tơ của xương rồng cũng không kém phần hấp dẫn, thướt tha màu huyền, màu trắng bạc như tơ, mềm mại như nhung lụa.

Xương rồng ra hoa theo chu kỳ đa dạng mà không có loại cây cảnh nào có được. Xương rồng cảnh được lai tạo chọn lọc, thuần dưỡng lâu đời mà thành. Sức hấp dẫn nhất dành cho sự sáng tạo của người chơi là xương rồng dễ ghép. Từ năm, bảy loại có thể ghép thành nhiều hình, nhiều dáng. Các thế cây cảnh hoà trong thú chơi. Mọi ý tưởng đều được thể hiện trong việc trồng và ghép

cây.

Thế giới đã từng phân xương rồng ra làm hàng ngàn loại khác nhau dựa vào đặc điểm, hình dáng, cấu trúc hoa, đặc tính sinh trưởng và phát triển. Ví dụ loại Golden ball (quả bóng vàng), Golden barree (thùng

vàng), Blue barrel (thùng xanh), Oldman (ông lão), Ruby cartus Silver Torch (ngọn đuốc bạc), Old Lady (bà già quý tộc)... Loại quý hiếm như Golden ball có đường kính thân cây đến 3m, hình cầu, nhiều múi, gai từng chùm, mỗi chùm có một gai to dài 12cm. Hoa bọc quanh thân cây tròn như vòng hoa cô dâu, có từ 10 - 30 bông, nếu gai trắng thì cho hoa màu tím, nếu gai tím thì cho hoa màu hồng, nếu gai vàng thì cho hoa màu nâu...

Xương rồng trồng từ ba đến bốn tháng cho đến một năm thì sinh thân phụ, ngắt những thân phụ đem trồng vào chậu khác. Ghép xương rồng thường người ta lấy những đoạn cây thanh long trồng xuống đất, khi thanh long đã sống mới ghép với cây xương rồng mà mình ưa thích.

Nhiều gia đình thường thiết kế những bồn hoa, tuỳ lớn nhỏ có thể trồng 1 hay 2 hàng xương rồng ở ban công. Hàng trước, chọn cây thấp hơn hoặc cây dạng bò, buông xoã trông rất tự nhiên; hàng sau cho một lớp cây cao có bản lớn hơn làm "phông nền". Không nhất thiết phải đặt ngay hàng thẳng lối, mà có thể biến cách chen lấn nhau trong các hàng xương rồng. Hộc trồng cây trên ban công càng dài, rộng, càng tạo được dải cây đậm nét viền bên những tảng bê tông, vốn khô khốc. Trên sân thượng, bạn có thể tạo được một tiểu "hoang mạc" bằng xương rồng.

Trước sân hay bên hiên nhà, cây xương rồng thể hiện sự mạnh mẽ nhờ những mảng xanh, những bụi,

những tiểu đảo xương rồng sống động. Nó vốn không đu đưa như cây lá khác nhưng cái thầm lặng của cây đủ làm sống không gian quanh nhà. Người chơi xương rồng cảnh cần chú ý mấy điểm sau đây:

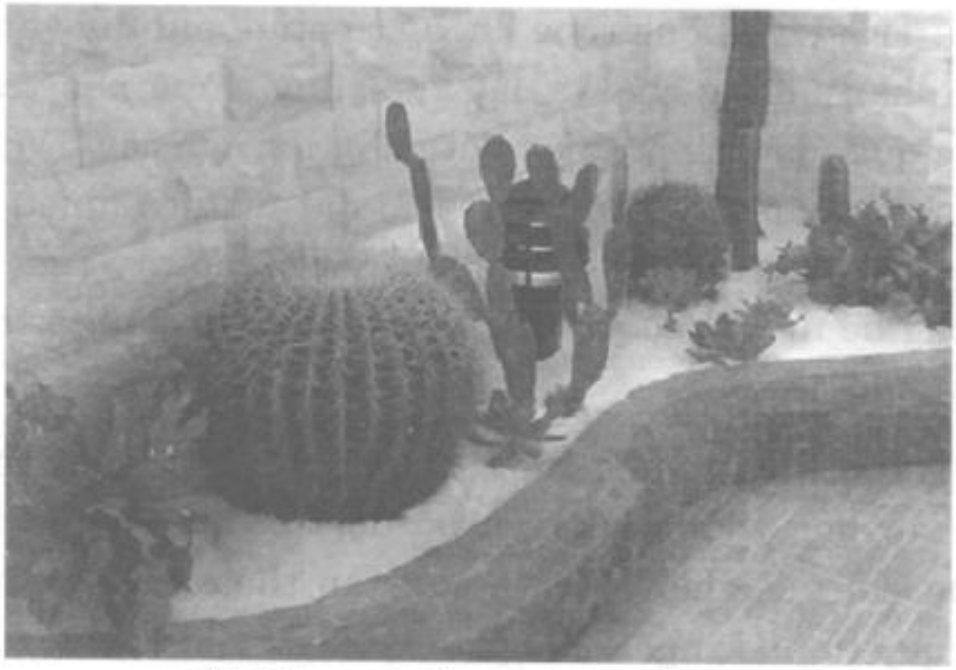
Chỉ nên lai ghép các loài xương rồng cùng nhóm nhựa với nhau mà thôi, nếu làm trái điều này sẽ không liền da. Với loài xương rồng thuộc nhóm có nhựa mủ, tuy vẫn ưa nắng hạn, nếu ta tưới thường xuyên và để trong bóng râm nhiều ngày sẽ thâm rễ, thối mầm, bạc màu. Trái lại, xương rồng không có nhựa mủ tuy vẫn ưa nắng hạn nhưng chớ để đất khô cứng, cũng nên tránh nắng quá mạnh làm thiêu đốt phần nổi của cây. Đất tốt nhất cho xương rồng cảnh là loại đất màu có nhiều hạt nhỏ lẫn với nhau, thêm ít phân P, K cho cây tươi tốt. Không để úng nước, có mái che, để ở hiên nhà là thích hợp nhất.

Người chơi xương rồng ngày nay càng đông và có nơi tập hợp thành câu lạc bộ để trao đổi cách nhân giống, lai tạo, chăm sóc và sưu tập thêm nhiều chủng loại quý từ nước ngoài nhập về...

Bên cạnh việc chọn chậu cây, dàn cho cây leo hoa, lá, việc tận dụng ban công để làm một khoảnh vườn nhỏ chỉ toàn xương rồng cũng được nhiều gia đình áp dụng. Đây là cách tạo dáng vẻ hiện đại, phù hợp với không gian mà lại ít tốn công chăm sóc.

Nhiều người thường không thích trồng xương rồng trong khuôn viên nhà vì cho rằng những loại cây gai góc

sẽ không mang lại may mắn. Thực ra, đây chỉ là quan niệm mang tính mê tín. Xương rồng về bản chất là loại cây thông dụng, dễ chơi, dễ sống phù hợp với một căn hộ chung cư. Về mặt tạo hình, xương rồng tạo được nhiều bố cục, hình thù phong phú, ấn tượng nhất trong các loài thực vật. Ngoài ra, gia chủ sẽ mất rất ít thời gian chăm sóc hay lo lắng vì thiếu nắng gió.

Tiểu cảnh xương rồng với nhiều chủng loại

Để có một tiểu cảnh nhỏ thú vị và lạ mắt bằng xương rồng, trước tiên bạn vẫn phải bảo đảm khả năng chống thấm và thoát nước cho ban công tốt. Bởi vì cũng như những loại cây khác, đất trồng xương rồng vẫn cần phải đảm bảo một độ ẩm nhất định.

Thêm ánh sáng để tạo sự lung linh

Thiết kế tiểu cảnh xương rồng sẽ tuỳ theo phong cách và sở thích của gia chủ cũng như màu sắc và thiết kế nội thất của ngôi nhà. Bạn có thể chọn cây phụ thuộc vào chủng loại và hình dáng, như trụ trực thiên dáng cao và nhiều nhánh, xương rồng bà thấp tròn, hoa đá nhỏ nhắn xinh xắn, hay lan cua có hoa hồng và đỏ. Những cây xương rồng khổng lồ rất gây ấn tượng và chỉ cần đứng một mình cũng đã trở thành một tiểu cảnh lạ mắt. Gạch sáng màu với những chi tiết lịch lãm của tiểu cảnh này sẽ mang đến sự đơn giản, nhưng vẫn tạo hình đẹp.

Để khu vườn tạo được một bố cục đẹp, một chiếc đèn sân vườn với độ sáng vừa phải sẽ khiến không gian

trở nên lung linh. Góc ban công sẽ thực sự trở thành một mảnh vườn nhỏ xinh xắn và là nơi thư giãn lý tưởng của gia chủ, không thua kém những góc vườn biệt thự dưới mặt đất.

7. Tiểu cảnh cây xanh

Nhà ở của người Việt thường gắn liền và hoà hợp với thiên nhiên. Một không gian xanh trong nhà không chỉ là mang ý nghĩa đó mà còn có ý nghĩa về mặt tâm linh. Chọn lựa cây xanh trong nhà ở không những đem lại vẻ tươi mát mà còn đem lại sinh khí cho không gian sống của gia đình.

Việc đưa cây xanh vào nội thất nhà phố rất quan trọng để hình thành nên các cảnh quan thiên nhiên thu nhỏ, cải thiện môi trường ở và điều chỉnh luồng khí. Cây xanh cho nội thất nên là những loại cây xanh tốt, có nhiều chồi lộc phù hợp với môi trường sống ít ánh sáng trực tiếp và chịu bóng râm. Nên tránh các loại cây thô nhám, xù xì, gai góc. Bước chân vào nhà cũng như đang dạo chơi trong vườn cùng với chuối cảnh, cọ và dương xỉ. Tuỳ theo kiến trúc của ngôi nhà và sở thích của gia chủ mà có những vị trí đặt cây xanh nhất định, xu hướng chung nên đặt cây xanh vào những vị trí nhiều ánh sáng, vị trí trống của ngôi nhà, những vị trí mà bạn muốn che khuất tầm nhìn, điểm nhấn trong ngôi nhà cần làm nổi bật...

Đặt cây ở chân cầu thang che bớt không gian trống

Khi mang cây xanh vào nhà, bạn cần có sự cân nhắc về mặt ý nghĩa của chúng. Ở những không gian đối ngoại như tiền sảnh, phòng ăn vào dịp lễ tiệc nên chọn đặt các cây có dáng cân đối, bề thế. Ví dụ, chậu mai thế hay quất, đào ngày Tết, chậu phát tài đặt ở góc phòng khách hoặc phát tài núi đặt ở đầu cầu thang đều là những cây có dáng đẹp, hoa tươi, đem lại điều tốt đẹp trong quan niệm của người Việt. Cần chú ý cây có sắc xanh, đỏ và vàng tượng trưng cho mùa xuân - hè, kích hoạt nguồn khí. Cây đại đề cùng những bình cây treo với ánh sáng đèn đã biến gầm cầu thang thành một tiểu cảnh sinh động. Ở ban công hay cửa sổ, nên dùng những loại cây treo và những chậu cây nhỏ để trên bờ tường. Có khi chỉ cần dùng một bồn cây hình chữ nhật trồng rau má cảnh, các giống cây dễ sống cùng họ với trầu bà. Bồn cây cảnh này có thể di chuyển nhiều vị trí khác nhau trong nhà do gọn và nhẹ. Trên thành cửa sổ, dùng những bình cắm cây cũng là một cách, những chiếc bình mộc mạc đem lại sự gần gũi với tự nhiên hơn. Trên sân thượng, những chậu cây xếp gần nhau sẽ tạo cảm giác giống như vườn cây nhỏ. Với khu vực nhiều người đi lại như cầu thang, hành lang... bạn nên bố trí

các cây nhỏ, ít gai nhọn, thân cành gọn không vướng víu như: Trúc nhật, trúc quân tử, hay một số cây bụi nhỏ khác không cản trở việc đi lại như hồng môn, đỏ môn, hoàng yến...

Với những không gian riêng như phòng ngủ, phòng làm việc thiên về không gian tĩnh, nên bố trí các loại cây dung dị không nên quá sặc sỡ hay tưng bừng sắc hoa và cần bổ sung tính dương như: các loại cây xương rồng, các cây bonsai, những chậu cây lá sáng màu.

Chọn vị trí đặt cây cho thích hợp

Trong khu vực phòng ăn và bếp bạn nên bố trí các loại cây gọn, tán nhỏ và có chức năng khử mùi như: dương xỉ, ngũ gia bì,... Trong khu vực đặt bàn ăn nên có những chậu hoa màu sắc tươi sáng, kích thích sự tiêu hoá như: tía tô cảnh, đỗ quyên...

Với những không gian chuyển tiếp phía ngoài nhà thì việc bố trí cây xanh tuỳ theo ý thích của bạn vì khu vực này là nơi cây có thể tiếp xúc với điều kiện tự nhiên nên dễ sinh sống phát triển bình thường.

Nếu bố trí cây xanh trong nhà ở vị trí ít ánh sáng thì bạn có thể dùng đèn chiếu sáng cho cây. Loại đèn

này phát ra ánh sáng giống ánh sáng mặt trời giúp cây sinh trưởng và quang hợp một cách bình thường. Nếu không có điều kiện làm mát nhà bằng sân vườn, để ngôi nhà bớt khô cứng, người ta thường dùng giải pháp trồng dây leo để làm giảm sự hấp thụ ánh sáng mặt trời từ những bức tường và mái nhà.

Không chỉ làm mát nhà cửa, những mái nhà, những mảng tường phủ đầy dây leo và hoa sẽ làm ngôi nhà trở nên mềm mại và quyến rũ. Dây leo không khó trồng và có thể lan toả tự nhiên trên vách tường, trên mái nhà. Bạn cũng có thể uốn nắn dây leo thành vòm, giàn để trang trí cổng, hàng rào...

Để làm đẹp cho nhà, bạn có thể chọn lọc nhiều loại dây leo hoặc những loài hoa thuộc họ hàng dây leo khác nhau. Thích hợp để trang trí trong nhà và các giếng trời, sân trong... Ngoài trầu bà, hiên trên thi trường cây

cảnh cũng có rất nhiều loại cây và hoa trồng chậu treo đẹp và phong phú...

Nếu không có nhiều diện tích dành cho cây cỏ, một vài chậu dây, hoa ngoài ban công, bên cửa sổ cũng có thể làm dịu những tầm nhìn, làm mát lại không gian tù túng trong nhà.

Việc đưa cây xanh vào nội thất nhà phố rất quan trọng để hình thành nên các cảnh quan thiên nhiên thu nhỏ, cải thiện môi trường ở và điều chỉnh luồng khí.

Ngoài những chậu cây thông thường, tiểu cảnh cây xanh có thể được tạo nên từ những cây bonsai được trồng trên đất hay trồng trên đá với 2 kiểu dáng thường được thực hiện như sau:

Ôm đá: Đây là những cây sinh trưởng trên nền đá; trong trường hợp này thì rễ cây mọc dài bao quanh đá xuống tận mặt đất để có thể hút chất dinh dưỡng nuôi sống cây.

Phủ đá: Lá cây mọc trên than bùn hay đất tích trên đá; rễ cây nằm trong lớp bùn hay trong đất. Kiểu này không đòi hỏi rễ cây nằm trong lớp bùn dưới khối đá, nhưng lại cần phải đặt trên một cái khay có lót cát ẩm hay có nước.

Khi trồng lại phải dựa theo hai loại phối cảnh khác nhau: Loại thứ nhất: Dùng những loại cây có lá nhỏ, để

tạo ra hiệu ứng cảm giác như là cây xa trên núi. Các cây này phải sắp xếp sao cho tự nhiên. Loại thứ hai: Dùng những cây lớn và lá nhỏ. Cây mọc toả rễ ra ôm lấy đá, tạo hiệu ứng cảm giác của cảnh rừng thưa, có thể thực hiện bằng cách dùng những loại cây bụi tiểu hình hoá. Chẳng hạn: trúc lùn trồng ở chân núi đá.

Về đá: Để thực hiện công việc trồng cây trên đá, cần dùng những loại đá có bề mặt nhám. Đá nham thạch với những kẽ hốc, khe nứt trên đó rất thích hợp để giữ đất. Kích cỡ của đá phụ thuộc vào tỷ lệ của loại tiểu cảnh, nhưng về tổng thể thì những viên đá lớn thích hợp hơn. Nếu dùng đá nhỏ, đá cuội, có thể trồng cây theo từng nhóm. Những tảng đá nào cao có thể dùng để tạo hình ảnh một vách đứng, với những cây

mọc trên đỉnh và vách đứng chọn làm mặt tiền được để trơ trụi. Một viên đá phẳng có nhiều lớp ngang xếp thành tầng có thể dùng để làm khối nền trên đất, rễ cây sẽ mọc dài xuống ở phía sau khối đá; mặt trước thì để trơn, trông như đá không có dính cây. Màu sắc và những vân đá có tầm quan trọng quyết định; vì vậy, nên chọn những cây nào thích hợp với đá.

Có những hòn đá trông như những dãy núi xa (viễn sơn thạch); có hòn đá gợi lên cảm tưởng như một hòn đảo cô lập giữa biển khơi (biệt đảo thạch) hay như đang nhìn ngắm một mỏm đá, có mũi nhô ra vùng biển (dương đông thạch); có hòn có khe dọc thẳng đứng màu trắng bạc gợi lên hình ảnh thác nước hùng vĩ (thuỷ thác

thạch); có khối đá có hình dáng cái bồn nước tự nhiên, có thể làm tiểu cảnh ao hồ (địa bồn thạch); có khối đá có cấu trúc tự nhiên giống như một vị thượng nhân, một nhà sư đang tĩnh toạ trên một đám cây (thượng tiên thạch); có tảng đá thiên nhiên giống như ngôi nhà, bên dưới lại có khối đá thấp có màu xanh bao quanh (thảo lư thạch).

Sau khi chọn được các mảnh đá hay hòn đá thiên nhiên có hình thể đẹp, tìm được cây thích hợp, có thể tạo nên những tiểu cảnh đẹp, giàu ý nghĩa; cũng có thể dựa theo các tích truyện nổi tiếng để tạo tiểu cảnh.

Có rất nhiều loại đá có hình dáng kỳ thú phù hợp với việc dựng tiểu cảnh. Nhưng trước khi đem dùng phải ngâm nước ngọt trong nhiều tháng, hay để ngoài vườn cho nước mưa xối sạch hết chất muối thì mới trồng cây được.

Thông thường, nên chọn loại đá cứng có hình hang động thiên nhiên, những khe nứt tự nhiên, để trồng các cây bonsai dạng cây gỗ. Cũng có thể dùng những loại đá mềm có nhiều hang lỗ, hút nước tốt như đá bọt, đá san hô. Tốt nhất là chọn loại đá mềm, ngoài cứng, trong xốp, có nhiều nếp vân. Nên dùng loại đá đơn hình đầy đặn, vững vàng, đường nét bên ngoài đơn giản. Nếu sử dụng những mảnh đá không có những vết lồi lõm tự nhiên, cần chế tác bằng cách đục đẽo một số lỗ nhỏ trên bề mặt để tạo hốc dính cây vào đó và dùng loại than bùn hay đất che khuất vết lõm, sau khi đã trồng cây. Cũng có thể sử dụng dây cột và vỉ mành để gắn chặt. Các dây

có thể sử dụng dây cột và xi măng để gắn chặt. Các dây cột và xi măng có thể được ngụy trang khéo léo để vừa giữ cho cây khỏi bị đổ, lại đảm bảo vẻ thẩm mỹ cần thiết. Các loại cây thích hợp với môi trường đá thông thường là: thông, tùng, sanh, si, bồ đề, lâm vồ, cần thăng, kim quít, sam... vì chúng thường mọc khoẻ, có khả năng chịu hạn.

Ngoài ra, dáng dấp, đường nét toàn cây nói chung cũng xứng hợp với cảnh quan đó. Cây trồng trên đá đóng vai trò chủ yếu của tiểu cảnh. Muốn có kết quả nhanh chóng, cần chọn những cây có hạt đã được gieo trồng từ 3 đến 5 năm. Những cây này dễ tạo thành bonsai. Trong trường hợp chọn được những cây mọc tự nhiên trên đá, cần chuẩn bị các phương tiện để thu hái; những cây này có vẻ đẹp tự nhiên, sẽ cho những bonsai đẹp và dễ tạo thành những tiểu cảnh. Những loại dương xỉ, rêu, cây nhỏ mọc trên đá cũng góp phần cho tiểu cảnh, có khi cùng cần thay lại hàng năm. Ngoài những loại cây trồng trên đá làm tiểu cảnh, có thể trồng nhiều

loại cây khác trong đất ở chậu, rồi ghép đá vào để tạo tiểu cảnh.

Cách chồng đá: Ngoài việc trồng cây trên đá cũng có nghệ nhân chơi chồng đá (ghép đá). Xếp đá cạnh các gốc cây trồng vốn có từ lâu ở Trung Quốc. Tại Huế, vườn ngự trong Đại Nội cũng thịnh hành cách chồng đá cạnh gốc đại, phía sau các tường hoặc ở các góc sân. Cũng thường ghép đá với những cây khác, như: tùng, mai, cúc, trúc, lan... để tạo thành các tiểu cảnh; ngụ ý

nói lên sự bền vững, kiên cường. Đá ghép với tùng gọi là "thạch tùng"; đá ghép với trúc gọi là "thạch trúc"; đá ghép với mai gọi là "thạch mai"; ghép với lan gọi là "thạch lan"; ghép với cúc, gọi là "thạch cúc". Thạch lan biểu tượng sự trong trắng; thạch cúc biểu tượng lòng son sắt. Như thế, tiểu cảnh thể hiện mối quan hệ giữa cây và đá, trong đó, cây là chủ, đá là khách.

Cây có thể trồng trên đá, nhờ đá mà sống; cũng có thể ghép cạnh đá. Đá có thế, cây có dáng; cây và đá dung hoà với nhau cùng một thể. Cái đẹp của tiểu cảnh là cái đẹp chỉnh thể; cây nhờ đá mà xanh tươi, đá nhờ cây mà hùng vĩ. Tỷ lệ giữa đá và cây phải tương xứng, khí thế và dáng điệu phải nhất quán.

Khi tạo tiểu cảnh rừng phải đặc biệt chú ý đến mối quan hệ giữa các thân cây với việc khắc hoạ đường viền tán cây trong quần thể và phải vận dụng quy luật thay đổi, thống nhất để xử lý tốt hàng loạt các mối quan hệ tương phản: giữa hư và thực; giữa thực và rậm; giữa tập trung và rời rạc; giữa to và nhỏ; giữa tranh giành và nhường nhịn... để phối hợp hài hoà trong một thể thống

nhất, đồng thời kết hợp hoàn hảo giữa vẻ đẹp tự nhiên và vẻ đẹp nhân tạo để hình thành tác phẩm đạt trình độ nghệ thuật cao, tràn đầy cảm xúc.

Tạo tiểu cảnh rừng

Tạo tiểu cảnh rừng tức là trồng nhiều cây trong một bồn hoặc chậu cảnh. Nhiều người cho rằng đối với tiểu cảnh rừng nên trồng nhóm cây có số lẻ từ 3 - 5 - 7 - 9. Nhưng trên thực tế, nhóm cây số chẵn cũng rất phù hợp miễn là biết sắp xếp hài hoà và mỗi cây trong quần thể phải thể hiện được vẻ đẹp riêng, đặc biệt là những cây chính để phân biệt chính yếu và thứ yếu, đồng thời vận dụng thủ pháp phát huy điểm mạnh, che tránh điểm yếu, trên nguyên tắc thống nhất trong hài hoà để biểu hiện vẻ đẹp quần thể, cũng như vẻ đẹp cá tính của từng cây.

Về mặt hình thái, xuất phát từ việc trồng hai cây trong một bồn cảnh cũng phải phân biệt cao thấp, to nhỏ khác nhau thì tác phẩm mới trở thành một quần thể thống nhất, hài hoà, sinh động. Khi trồng 2 cây thành 1 cụm thì nên 1 cái 1 ngửng, 1 cong 1 thẳng, 1

thành 1 cụm thì nên 1 cui, 1 ngang, 1 công 1 thẳng, 1 hướng trái, 1 sang phải, 1 có rễ cao, 1 rễ thấp, 1 đầu bằng, 1 đầu nhọn...

Đồng thời việc phân nhánh giữa 2 cây không nên giống nhau, cho dù 5 cây hay 9 - 10 cây cũng vậy. Hai cây thành một cụm thì hai mặt nên hướng ra ngoài, nhưng không quay lưng lại với nhau.

Khi tạo hình tiểu cảnh với 3 cây thì cây chủ phải cao và to nhất, có khí thế làm chủ. Cây thứ 2 là cây phụ cần thấp và mảnh hơn cây chủ. Cây thứ 3 là cây làm nền cần nhỏ và mảnh hơn. Với cây chủ thẳng thì cây khách nên cong; cây chủ cong thì cây khách nên thẳng.

Tiểu cảnh 3 cây thì 2 cây trồng gần nhau còn một cây làm nền nên trồng ở xa để thể hiện sự khác biệt. Mặc khác, 3 cây không được đan vào nhau, cũng không được tách rời nhau. Ba cây không nên trồng trên một đường thẳng mà nên trồng thành hình tam giác, lý tưởng nhất là cây to nhất và cây nhỏ nhất xếp gần nhau thành 1 tổ, còn cây trung bình trồng xa hơn chút thành 1 tổ khác. Nhưng 2 tổ này phải phối hợp với nhau thì cảnh mới sinh động. Nếu trồng 3 cây mà để cây chính thành 1 tổ, cây phụ và cây làm nền thành 1 tổ thì cấu tạo cảnh không tránh khỏi sự mất cân đối.

Tạo tiểu cảnh rừng chính là dựa trên cơ sở trồng cụm 3 cây thành hình tam giác rồi mở rộng ra thành tổ hợp nhiều hình tam giác khi trồng nhiều cây.

Nếu tạo hình tiểu cảnh với 4 cây, khi trồng có thể chia làm hai tổ, tổ 3 cây và tổ 1 cây nhưng phải có sự biến đổi giữa thưa và dày. Bốn cây cũng có thể tổ hợp thành 1 tam giác thường hoặc thành tứ giác, nhưng tránh trồng thành tứ giác vuông và trên 1 đường thẳng.

Nếu tạo hình tiểu cảnh 5 cây lý tưởng nhất là trồng thành 2 tổ. Tổ 3 cây và tổ 2 cây. Nếu vậy cây chủ phải nằm trong tổ 3 cây. Hai tổ này cần biểu hiện trạng thái riêng nhưng lại phối hợp với nhau tạo thành một chỉnh thể thống nhất hài hoà.

Nếu tạo hình tiểu cảnh rừng có số lượng cây nhiều, khi trồng cũng khá khó khăn, nhưng biết phân tích sắp xếp tỉ mỉ thì cũng không khó. Nếu coi 1 cây là một phần của nhóm 2 cây thì 3 cây là do 2 cây thêm 1 cây mà tổ hợp thành; bốn cây là do 3 cây thêm 1 cây; 5 cây là do 4 cây thêm 1 cây hoặc 3 cây thêm 2 cây mà tổ hợp thành. Khi đã thuần thục phương pháp trồng 5 cây trong một bồn thì việc trồng 6 - 7 - 8... cây cũng trở nên dễ dàng.

Việc tạo hình tiểu cảnh tốt nhất là dùng những giống cây cùng loài, nếu trồng lẫn với các giống cây khác loài (như tùng, trúc mai...) thì rất khó đạt được hiệu quả nghệ thuật cao vì:

- Giữa các giống cây có sự khác biệt về hình thái rất lớn dẫn đến sự s sánh mạnh mẽ nên khó đạt được hiệu quả hài hoà, thống nhất.

- Yêu cầu về môi trường sinh thái của mỗi giống cây không giống nhau, nếu đem trồng chung thì việc chăm sóc khó đạt được sự thành công.

Tiểu cảnh cây đa đầu làng

Tiểu cảnh cây đa đầu làng là một phong cách trang nhã về hình ảnh quê hương mà ai cũng đã từng thấy lúc còn thơ ấu, như cây đa quán nước, gốc gạo đầu làng, luỹ tre xanh, hàng dừa bên sông...

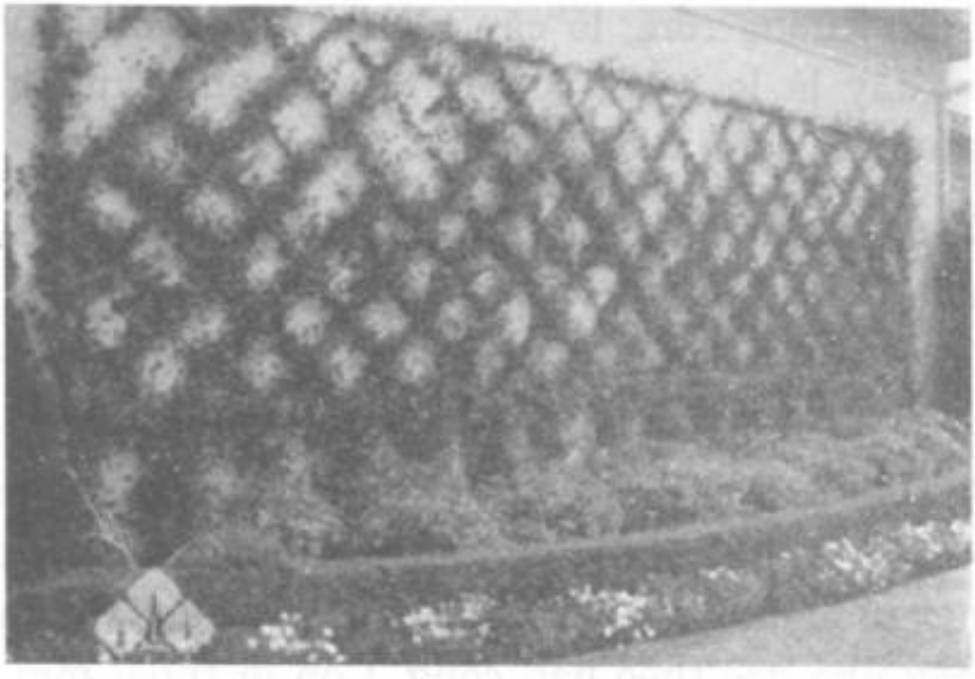
Trong một cái khu đất nhỏ hình chữ nhật, trồng một cây đa có dáng vóc cổ thụ, tàn lá sum suê cho một vùng bóng mát rộng lớn, dưới gốc cây có một cái miếu nhỏ xinh xắn, có con đường đi ngang qua, có một con sông nhỏ chảy quanh co, trên cây cầu lủi bắc xuống sông có ông già ngồi câu cá, xa xa bên kia sông có ngôi nhà tranh nho nhỏ dưới chòm cau, khóm trúc xanh tươi. Cây đa gốc to lớn, rễ cây ngoằn ngoèo lồi lõm, có nhiều rễ phụ lòng thòng xuống tới đất, thường có một quán nước nhỏ để cho người đi đường nghỉ chân khi trời nắng,

có vài ba trẻ con tụ tập nô đùa, bãi cỏ bên ngoài có vài con trâu đứng gặm cỏ, với chú mục đồng ngồi vắt vẻo trên lưng trâu thổi sáo... Hình ảnh này là hương thôn tiểu cảnh mến yêu, không ai có thể quên được.

IV. THIẾT KẾ TIỂU CẢNH

1. Tiểu cảnh cho tường rào

Tường rào là bộ mặt của ngôi nhà. Dù chỉ là một chi tiết nhỏ trong tổng thể ngôi nhà, nhưng tường rào lại phản ánh kiến trúc của ngôi nhà. Tuỳ theo thiết kế, sẽ có các loại tường rào khác nhau.

Tạo những mảng xanh trên tường rào

leo, chẳng hạn như ô carô. Bức tường sẽ trở nên mềm mại và xanh tươi, giảm hẳn vẻ thô ráp của gạch ốp.

Nếu nhà bạn có tường chạy dọc theo mặt tiền làm từ những nan nhỏ ghép lại với nhau (màu trắng), bạn có thể cho cây leo vào tường. Nên chọn cây vạn niên thanh. Khi đó, sự đan xen màu xanh nhạt của lá cây và màu trắng của tường rào sẽ làm nổi bật ngôi nhà của bạn. Đây cũng là cách tạo độ thoáng cho ngôi nhà, ngôi nhà vừa mở ra bên ngoài nhưng cũng rất kín đáo. Hoặc bạn có thể cho một cây hoa leo ở phía trên của tường rào để tạo điểm nhấn cho không gian phía trên.

Nếu không gian nơi bạn đặt tường rào không còn đủ chỗ cho trồng cây leo và bạn muốn có một bức tường rào kín đáo thì có thể đặt trên tường rào những chậu cây cảnh. Xương rồng là cây rất thích hợp đặt ở vị trí này, vì đây là loại cây có sức sống cao lại không cần phải thường xuyên tưới nước.

Nếu nhà bạn đang có sẵn một bức tường với gạch thô cứng, có thể dùng dây leo để che bớt đi phần nào mảng tường, vừa đẹp mắt, vừa phảng phất nét nghệ thuật.

Chỉ với một ít thời gian, bạn sẽ tạo ra được hương sắc cho ngôi nhà mình từ những giàn hoa quấn quýt bên bức tường rào hay một chút xanh tươi từ những

chậu cây nhỏ dọc theo ban công. Còn gì thoải mái hơn sau một ngày làm việc được trở về bên mái ấm với một tâm trạng hân hoan vì luôn có những mảng xanh chào đón. Với khu vực sân nhỏ, bạn không cần lợp kín mà nên bố trí một giàn hoa với chất liệu gỗ ngoài trời khá

phổ biến, vừa trang trí sân vườn vừa tạo bóng mát. Bản chất của vườn kết hợp với hệ giàn phía trên sẽ tạo ra không gian thư giãn lý tưởng. Khi thiết kế, cần chú ý sự kết hợp phải mang lại vẻ hài hoà, trang nhã đồng thời thể hiện được những sở thích của gia chủ. Giàn hoa sẽ rất xinh xắn và duyên dáng nhưng bạn cũng cần lưu ý tránh tạo âm khí và hạn chế lượng cây, nhưng vẫn tạo cảm giác mát mẻ.

Tường rào kết hợp với dây leo

Nếu có điều kiện, nên kết hợp giữa đá và nước gắn trên tường tạo ra mạch nước chảy liên tục, xen vào đó là những loại cây màu sắc tươi tắn. Khi sử dụng đá, cũng nên cân đối tỷ lệ đá trong vườn vì đá thường mang lại cảm giác tĩnh lặng.

Tường rào không chỉ tô điểm cho bộ mặt ngôi nhà mà còn là hương sắc, là lá phổi mang lại sinh khí cho

không gian sống. Sau một ngày làm việc căng thẳng, trở về nhà cảm nhận được hương sắc từ giàn hoa, mọi mệt nhọc sẽ được giải toả.

2. Tiểu cảnh cho sân vườn

Con người vốn dĩ rất gần gũi và gắn bó với thiên nhiên. Bởi thế hầu hết ở chốn "an cư" của mỗi gia đình, gia chủ đều muốn có một mảnh vườn. Tuỳ ý thích mà mỗi người có thể chọn bố trí vườn khô hay vườn nước nhưng nó phải đáp ứng được nhu cầu thẩm mỹ, thư giãn của gia chủ sau những giờ làm việc mệt mỏi và đem lại sức sống cho ngôi nhà.

Một số gia đình có diện tích đất vườn rộng (các biệt thự sang trọng) thường thích bố trí tiểu cảnh ngoài vườn. Một số ngôi nhà ống vì diện tích chật hẹp nên thường chọn giải pháp là đưa tiểu cảnh vào trong nhà và được bố trí ở những góc như: gầm cầu thang, dưới giếng trời, các góc xéo, hành lang, cửa sổ, bồn hoa, sân sau, đôi khi còn tận dụng cả khoảng không gian ngoài trời như trên sân thượng để bài trí. Hòn [illegible]

trồi nhu trên sân thượng để bài trí. Với các cây trồng trong chậu rất tiện lợi về di chuyển và có thể đặt ở bất kì chỗ nào hợp lí trong nhà như bên các bậc cầu thang, bàn khách, bàn làm việc, bếp.

Tuỳ vào diện tích có thể bố trí và sở thích của chủ nhân mà các kiến trúc sư sẽ có sự bài trí một cách hợp lý theo những tỉ lệ xác định để tiểu cảnh sân vườn không rườm rà, phô trương, cũng không quá đơn điệu và điều quan trọng là phải hợp phong thuỷ.

Phần lớn các loại dây leo thường góp phần làm cho cổng rào bằng gỗ, kim loại hay giàn hoa leo (đôi khi cả trên nóc nhà) của ngôi nhà duyên dáng hơn với nhiều màu sắc của hoa chen lá như hoa giấy (tím), đậu biếc kép (tím lam), giây giun (đỏ), huỳnh anh (vàng), bìm bìm (nhiều loài và nhiều màu sắc khác nhau). Với các giàn lớn, chịu lực cao thì sắc tím cát đằng cũng là một trong những chọn lựa hay. Thằn lằn tuy là một loài dây bò phát triển rất nhanh nhưng không được sử dụng như các loại dây leo khác mà nó góp phần làm cho mảng tường thêm phần xanh tốt nhờ các rễ có thể bám trên tường. Một số gia đình thích có cái nhìn "xanh" cho khách ngay khi bước chân vào nhà nên thường làm hàng rào, cổng bằng các loài cây như râm bụt, tre, trúc, hoa giấy...

Đa phần các sân vườn rộng rãi thì dễ bài trí tiểu cảnh hơn. Các loại cây to, cao hoặc có tán rộng như đại trắng - đỏ, cau tua, chuối rẻ quạt, phát tài núi, lộc vừng... thường được chọn bố trí xen kẽ với các loài thấp bé như dứa, tía tô cảnh, sơn liễu, lan Ý, mỏ két vàng - đỏ... để khu vườn có bóng mát và thêm phần sinh động. Ngoài ra, một số vườn còn bài trí các cây uốn thế để tạo nét đặc biệt đậm chất châu Á. Nếu biết cách người ta có thể phối hợp đá và sỏi với những đường thẳng, cong tạo nên lối đi tham quan trong vườn độc đáo trên thảm cỏ xanh mướt. Quanh các lối đi có thể bố trí thêm các cụm tiểu cảnh nhỏ với một vài loại cây như mẫu đơn, trâm ổi, mười giờ, dương xỉ,... theo dạng xếp tròn hay tự do bên các viên đá tảng tạo cảm giác vui tươi cho người đi dạo. Để khu vườn không chỉ đẹp vào ban ngày, gia chủ có

thể cho bố trí các loại đèn chiếu sáng lối đi, các điểm cần nhấn để khu vườn an toàn và lung linh lúc về đêm. Các loại đèn ngoài trời này cần phải là các loại đèn tốt (có kiểm chứng), có thể chịu được nhiệt, mưa, tia nước tưới mạnh... để đảm bảo tính an toàn cho khu vườn. Với tiểu cảnh nước có thể chỉ đơn giản là các hòn non bộ có sẵn bán ngoài các cửa hàng (hoặc tự làm) rồi thêm một vài chi tiết cho thêm phong phú. Các hòn non bộ phải phù hợp về tỉ lệ với các loại cây, vật, cá vì nếu các chi tiết ấy quá to sẽ làm cho núi non trở thành hòn đá. Gia chủ có thể kết hợp hòn non bộ với một tiểu cảnh nước dạng hồ (nếu đủ diện tích) làm bằng đá gạch chất xung quanh. Để tạo dòng chảy người ta còn có thể sử dụng các loại bình gốm, tượng, đá khối đúc sẵn. Khác với kiểu tia nước phun cao, mạnh ở các nước châu Âu, các hồ kiểu châu Á có dòng chảy thường êm đềm vì thế có thể trồng các loại thuỷ sinh như hoa sen, hoa súng, kèo nèo, rau mác, thuỷ trúc... và nuôi cá cảnh. Mặt hồ có thể thả bèo tây nhưng lưu ý không nên thả bèo tai chuột vì loại này sinh sản nhanh, kín mặt hồ. Nếu các hồ có nuôi cá và gia chủ không có ý định làm một hồ xanh kín thì không nên thả loại bèo tai chuột này. Quanh hồ nên trồng thêm các loại cây cảnh như dương xỉ, sơn liễu, môn đỏ... Để thêm phần sinh động vườn có thể bày thêm một vài bức tượng nhưng không nên đặt các bức tượng hình thú dữ, giáo, mác gây phản cảm cho khách tham quan vì chúng thường chỉ đặt ở cổng ra vào nhằm ý nghĩa bảo vệ ngôi nhà. Cách đặt thêm bàn ghế trong vườn cũng làm bớt đi sự trống trải và là góc trò chuyện thú vị của mọi người trong gia đình.

Với một nhịp sống tất bật, hối hả, con người luôn muốn có những phút tĩnh tâm. Và không gì tuyệt vời hơn khi mỗi nhà có một mảnh vườn xanh dù nhỏ hay lớn thì cũng là chốn để thư giãn. Nếu biết cách chọn các nguyên vật liệu, óc thẩm mỹ, để ý một chút đến phong thuỷ, chắc hẳn mỗi nhà sẽ có những "món ăn tinh thần" cực kì bổ ích và thú vị.

Nhà phố thường bị hạn chế chiều ngang, phát triển chiều sâu, lại liền kề, cửa mở thẳng ra hè nên khó tạo khoảng không gian xanh. Tuy vậy, nếu khéo léo xử lý, góc trên sân thượng, góc ban công, nơi giếng trời cũng có thể biến thành một mảnh vườn nhỏ.

Vườn nhà phố đặc trưng bởi kiểu vườn trước và vườn giữa nhà. Mặt nhà phố có thể làm duyên bằng các chậu hoa rực rỡ thay đổi theo mùa như cúc chi, sen cạn, tóc tiên, mẫu đơn. Các loại hoa trên có thời gian nở hoa lâu, chịu được nắng gió và không tốn thời gian chăm sóc. Bố trí vườn theo kiểu này bạn cũng cần phải chú ý để đảm bảo sự thuận tiện. Vườn trước phải không ảnh hưởng đến lối ra vào của xe ô tô, xe máy, vườn sau phải không ảnh hưởng đến không gian xung quanh.

Trong thiết kế sân vườn, yếu tố mặt nước luôn đóng vai trò quan trọng trong việc thể hiện cái hồn của vẻ đẹp cảnh quan thiên nhiên. Âm thanh nước chảy, bề mặt phản chiếu luôn thu hút sự chú ý, là điểm nhấn cho khu vườn.

Trong một không gian sống hiện đại, nhu cầu có một khu vườn ngày càng lớn. Dù là vườn rộng, một góc

nhỏ, một tiểu cảnh hay chỉ đơn thuần là một cái cây đều đem đến cho chúng ta cảm giác gần gũi với thiên nhiên.

Đài phun nước theo phong cách châu Âu cổ

Tuỳ vào diện tích sân vườn, ý thích của chủ nhà để bài trí sân vườn theo các phong cách khác nhau. Để sân vườn tạo được cảm giác tự nhiên, với những mảnh vườn diện tích nhỏ thì bạn không nên trang trí nhiều. Khi trang trí, nên nhờ sự tư vấn của các kiến trúc sư hiểu về phong thuỷ.

Theo phong thuỷ thì nước là một yếu tố rất quan trọng trong khu vườn. Nước tạo cảm giác mát mẻ, sinh sôi. Nước còn giúp điều hoà khí hậu cho khu vườn, tạo độ ẩm, làm giảm nhiệt độ vì sự bốc hơi. Hồ nước trong vườn cũng tạo ra thay đổi trong cốt đất, những vật nuôi dưới nước như cá cảnh, rùa kết hợp với cây nước làm

cho khu vườn thêm sức sống, sinh động. Phong cách trang trí tiểu cảnh nước, non bộ của người châu Á bị ảnh hưởng nhiều bởi phong thuỷ. Vì vậy, nếu trang trí vườn theo phong cách châu Á, cần phải cân nhắc cẩn thận. Nếu làm theo dạng non bộ, cây thế được sử dụng nhiều. Để tạo ra không gian núi non, thác, suối giống thật, việc chọn lựa cây cối, sinh vật cảnh cũng rất quan trọng.

Tiểu cảnh nước trong vườn theo phong cách châu Âu và châu Á có nhiều điểm khác nhau. Người châu Á thường hay dùng mặt nước tĩnh với non bộ, cây thế tạo cảm giác yên bình, tĩnh lặng. Người châu Âu thường sử dụng mặt nước động, đài phun nước, thác để tạo ra tiếng động của thiên nhiên chống sự căng thẳng mệt mỏi.

Đài phun nước theo phong cách châu Âu hiện đại

Người châu Á nói chung rất chú trọng phong thuỷ nên luôn tuân theo những quy tắc nhất định.

Tạo dòng chảy trong vườn

Người châu Á thường trang trí mặt nước với phong cách nước tĩnh thay vì động như của châu Âu, và cũng cầu kỳ hơn, thể hiện rõ ở việc trang trí theo dạng non bộ. Non bộ mô phỏng lại mô hình tự nhiên với non nước, cây cối, công trình kiến trúc, cảnh sinh hoạt...

Những công cụ đưa nước vào vườn

Nên chọn cây nhỏ hoặc vừa phải để trang trí, vì nếu cây quá lớn sẽ có cảm giác "núi" của bạn chỉ bé bằng hòn đá. Cá trong suối cũng nên chọn những loại bé để dòng suối có cảm giác rộng hơn. Nếu có trang trí thêm các mô hình bằng sứ như nhà cửa, động vật, người vào thì nên chú ý để chúng tương xứng với nhau.

Kết hợp đá, nước, cây thế, sinh vật cảnh.

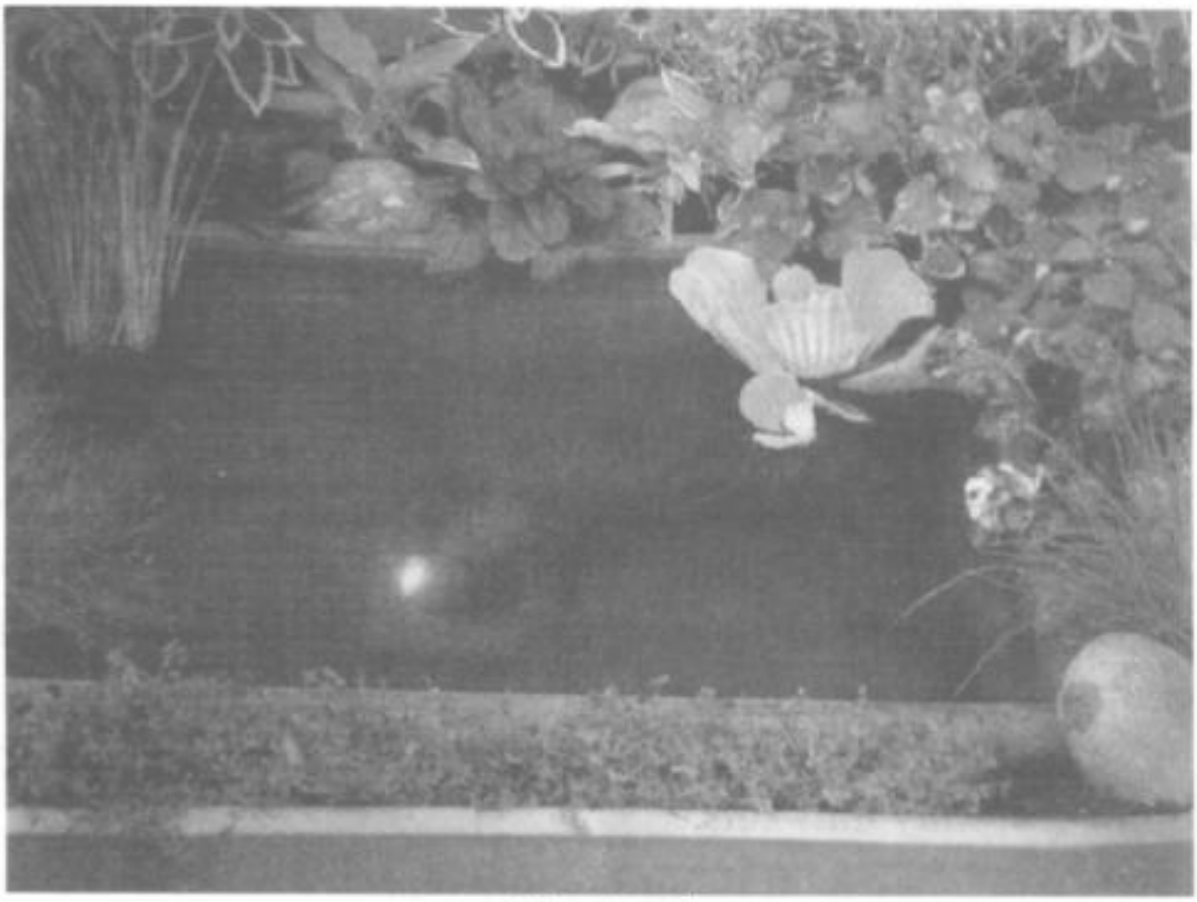
Tạo khung cảnh cổ kính

Để tạo được nét cổ kính với tiểu cảnh trong vườn nhà, bạn cần có khoảng không gian tương đối rộng. Nếu không có điều kiện trang trí non bộ, suối, thác, thì bạn vẫn có thể đưa nước vào "khu vườn nhỏ" bằng những sản phẩm làm sẵn. Có thể là thác nước nhỏ được chế tác sẵn chỉ việc đem về trưng bày, những vòi nước nhỏ chảy ra từ ống tre hay những bể nước được đục thủ công bằng đá nguyên khối. Đặc biệt hơn một chút, bạn có thể

sử dụng các đầu tượng và hồ nước theo các mẫu có sẵn được bán trên thị trường.

Tạo tiểu cảnh hồ

Hồ nước nhỏ

Để tạo mô hình thu nhỏ của một bờ hồ hoang dã, bạn cần có một không gian rộng và cần có 2 chậu khác kích cỡ nhưng cùng loại hình, tròn hoặc vuông, chữ

nhạt...

Đặt các chậu lồng vào nhau (chú ý nên có đế ở dưới để giữ thăng bằng cho chậu). Với khoảng cách giữa 2 chậu, bạn có thể đặt bố cục cây và sỏi cuộn theo ý của bạn.

Phần trong cùng dùng toàn bộ chậu nhỏ chứa nước và trồng cây thuỷ sinh. Dưới đáy chậu trang trí thêm

đèn, loại đặt chìm trong nước để tạo ánh sáng cho bồn hoa.

Điểm dừng chân trong vườn

Điểm nhấn thú vị trong một khu vườn hiện đại chính là điểm dừng chân. Đó là nơi kết nối, chuyển tiếp giao thông trong sân vườn

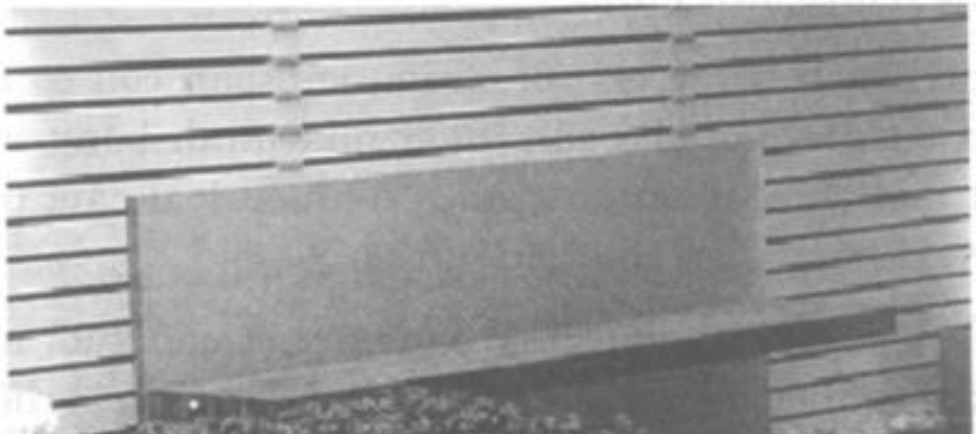
Khi biết kết hợp cảnh quan xung quanh khu vườn sẽ tạo ra những góc nhìn lý tưởng xuất phát từ vị trí nghỉ chân. Với nhà riêng, điểm dừng chân là nơi bạn bè, người thân ngồi tán chuyện bên ấm trà, là nơi con trẻ chơi đùa, nơi bạn có thể nghỉ ngơi, thư giãn, tắm nắng, ngắm cảnh trong một không gian rộng kết hợp cảnh quan trời mây đan xen.

Ghế ngồi cách điệu từ lan can

Trong một khu vườn, điểm dừng chân được bố trí dựa trên sự kết hợp giữa giao thông và bố cục cảnh quan mang tính hình tượng, khái quát cô đọng và cũng chính là điểm kết nối hoặc chuyển tiếp các đường dạo chính, phụ trong vườn. Nếu ví đường dạo trong vườn là những câu trong một bài văn hay, thì điểm dừng chân được coi là những dấu chấm ấn tượng, luôn kết nối, chuyển tiếp và không nên biến nó thành điểm tận cùng trong khu vườn của mình.

Ghế ngồi bằng gỗ kết hợp với kinh đặt cạnh tường rào

Điểm nhấn này được thiết kế dựa trên nguyên tắc phía lưng là một điểm tựa vững chắc, có thể là cây xanh có dáng cao hoặc đó cũng chính là tường rào, phía trước là không gian thoáng rộng, có thể là một đài phun nước cũng có thể là vườn hoa, hai bên sườn là những hình

nhẹ nhàng, kết hợp giữa hình thể và cây cối theo thuật trang trí của phong thuỷ.

Điểm dừng chân thường được bài trí bằng một bộ bàn ghế, chòi nghỉ, ghế đá, xích đu với nhiều chất liệu khác nhau. Bàn ghế, chòi nghỉ là chất liệu gỗ ngoài trời được tẩm sấy có thể chịu được mưa nắng thất thường hoặc kết hợp giữa gỗ, mây, kính, thép không gỉ được tạo hình độc đáo.

Cầu trong sân vườn

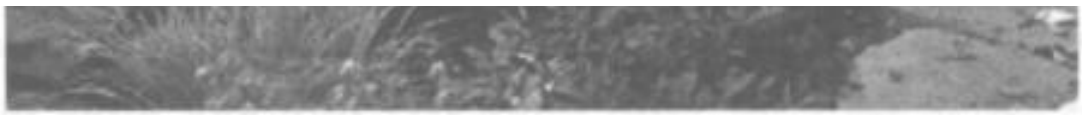
Ngoài cách trang trí với chum, vại, bạn còn có thể tạo nên sự độc đáo cho sân vườn nhà mình bằng việc sắp đặt một chiếc cầu nhỏ xinh. Có nhiều loại cầu, phụ thuộc vào không gian của khu vườn.

Nếu trong khu vườn nhà bạn có một con suối nhỏ thì sẽ không thể thiếu một cây cầu xinh xắn. Nó là điểm nối, là mạch giao thông trong khu vườn. Một chiếc cầu gỗ bắc qua một con suối nhỏ uốn lượn trong khu vườn, dưới dòng suối thả mấy chú cá vàng, bạn có thể đứng trên cầu để ngắm nhìn khung cảnh thiên nhiên. Một khung cảnh như chốn thần tiên sẽ hiện ra trước mắt bạn.

Cầu trong vườn thường được làm từ chất liệu gỗ tự nhiên nhưng được sơn tẩm để phù hợp với điều kiện mưa nắng của thời tiết. Cầu được thiết kế có hoặc không có tay vịn. Trong một không gian vườn rộng thì bạn nên làm tay vịn cho cầu, vừa làm nổi bật cây cầu, vừa tạo cảm giác chắc chắn và an toàn. Còn nếu đặt cầu

trong một tiểu cảnh nhỏ, hạn chế về không gian thì không nên làm tay vịn vì như thế sẽ gây cảm giác chật chội.

Chiếc cầu tạo sự duyên dáng cho sân vườn

Độ cong và chiều dài của cầu cũng tuỳ thuộc vào không gian khu vườn. Nếu là cầu nối giữa những khu vực trong vườn thì bạn nên làm cầu thẳng như thế sẽ tạo sự hài hoà với bối cảnh của khu vườn. Còn nếu cầu nối qua suối thì bạn nên làm cầu cong hơn để tạo nét duyên và mềm mại cho cả cây cầu và dòng suối.

Khi đặt cầu trong khu vườn bạn cần chú ý hai bên đầu cầu để cầu không bị xê dịch khi bước chân, hoặc bị dịch chuyển do yếu tố thời tiết.

Một cây cầu nhỏ vừa là điểm nhấn mở đầu cho không gian vườn, vừa tạo thêm phần sinh động và duyên dáng cho cả khu vườn.

Đường dạo trong vườn

Đường dạo chính là lối dẫn chân bạn trong khu vườn, hướng tầm mắt bạn đến với những cảnh quan thiên nhiên đẹp. Vì thế, đường dạo cần được thiết kế theo một vị trí nhất định để có thể bao quát được cả khu vườn.

Đường dạo thường được thiết kế trong khoảng giữa và xung quanh khu vườn, thường bắt đầu từ ngôi nhà và kết thúc là các công trình điểm nhấn như chòi nghỉ, bộ bàn ghế ngồi thư giãn ngoài vườn, hay ao cá, non bộ

trong khuôn viên vườn... Đường dạo không có chủ đích dẫn đến một khu vực nào trong vườn mà thường chỉ mang tính tạo hình cho không gian. Các đường dạo thường có cách tạo hình khác biệt như gấp khúc hay uốn lượn vòng tròn.

Đường dạo với những viên đá lát

Đường dạo được thiết kế theo nhiều kiểu dáng, nguyên liệu khác nhau, nhưng thường là bằng vật liệu thiên nhiên. Điều quan trọng nhất là những vật liệu này phải chống trơn, không bị rêu mốc vì chúng tiếp xúc trực tiếp với mưa nắng. Đường dạo đơn giản được cấu thành từ những viên đá chẻ với các kích thước khác nhau, hoặc những tảng đá tròn mỏng. Những viên đá được xếp cách nhau trung bình 20 - 40cm để bước chân được thoải mái.

Đường dạo bắt đầu từ ngôi nhà ra vườn

Đường dạo cầu kỳ được lát từ những viên đá chẻ có kích thước nhỏ và trung bình, giữa các viên đá đó được trồng cỏ để tạo thêm vẻ đẹp tự nhiên. Bạn có thể trồng chen vào đó những khóm cỏ Nhật nhỏ hoặc những cây có kích thước nhỏ tạo cho đường dạo nét mềm mại. Bên cạnh đường dạo này, có thể bổ sung cây bo viền để tạo ranh giới và trang trí khu vườn.

Ngoài ra bạn có thể tạo dựng đường dạo rộng từ những viên đá rối được lát sát nhau, hoặc viên gạch block chống trơn với những kiểu dáng có sẵn được lát với nhau một cách logic. Bên cạnh đường dạo này được trồng cỏ Nhật ôm sát vào những viên đá nên bạn có thể không cần tạo dựng cây bo viền.

Gạch bê tông, đá chẻ, gạch nung... đều là những vật liệu có thể mang đến cho đường dạo một vẻ đẹp bất ngờ. Nếu kết hợp với những mảng cỏ hoặc cây xanh, lối đi ra vườn sẽ trở nên duyên dáng hơn.

Gạch không nung là loại gạch với những hình vuông, chữ nhật, lục giác, hình chìa khoá, chữ I hay xoắn ốc. Bề mặt gạch có phủ lớp bột màu hoà với xi măng trắng tựa như cách chế tác gạch hoa. Thi công lát gạch bê tông khá đơn giản, không cần lớp vữa xi măng trải nền và mạch hồ. Yêu cầu cần thiết đối với việc sử dụng loại gạch này là nền phải vững chắc và sạch sẽ.

Ngoài ra, gạch bê tông giả đá cũng là nguyên liệu chuyên dùng cho việc lát đường dạo trong vườn. Nguyên vật liệu cấu thành giống như gạch bê tông ở trên nhưng bề dày chỉ 4cm và khổ lớn hơn, khoảng 40 x 40cm. Bề mặt tấm gạch giả đá có độ sần, lồi lõm với hai màu xám và đỏ. Loại này có dạng cong để lát ở những khuôn viên có độ tròn hoặc để tạo hình tuỳ thích.

Gạch nung (gốm) là loại gạch làm từ đất nung truyền thống nhưng hiện được sản xuất trên các dây chuyền công nghệ cao nên sản phẩm chuẩn xác, đẹp và tốt hơn. Hiện nay gạch nung có nhiều quy cách khác nhau với các tông màu như đỏ, đỏ nhạt, kem, xám và

xám nhạt. Với sự phong phú như vậy, cách phối hợp trên cùng một mặt nền để tạo hình sẽ dễ dàng hơn. Có thể dùng gạch khác màu để tạo hoa văn, viền hoạ tiết trên các lối đi.

Cùng chất liệu, gạch chịu lửa cũng có thể biến tấu đa dạng trên sân, vỉa hè, hành lang. Loại gạch này có nhiều hình thể và khuôn thước, màu sắc đặc trưng là đỏ, vàng nhạt.

Đường dạo bằng gạch bê tông

Để đường dạo có phần gạch và phần cỏ, người ta thường sử dụng gạch cỏ chuyên dùng bằng bê tông ép, quy cách 25 x 40cm, dày 8cm. Trên mặt gạch có 8 lỗ vuông "đan" xiên hình chữ X để cỏ mọc, làm thành mảng màu carô xanh, xám khá vui mắt trong sân nhà.

Đá chẻ thành những tấm mỏng có hình dạng bất kỳ lát cách điệu cũng tạo vẻ đẹp riêng. Có thể "dán" tấm đá bằng vữa xi măng, tráng thành mặt phẳng tương đối

hoặc chừa những khoảng hở giữa các tấm đá cho cỏ mọc tạo nên những ô hình lý tưởng.

Dùng bê tông, thay vì đá dăm, sử dụng sỏi hay đá granite vỡ cũng đổ được những tấm "đá" lát đường tuỳ thích. Chính vật liệu kết cấu trong bê tông (sỏi, đá vỡ) làm hiện lên nhiều hoa văn cho bề mặt.

Với các chất liệu nêu trên, nhà thiết kế hay gia chủ có thể kết hợp sinh động chứ không nhất thiết dùng chỉ một cách hay một chủng loại. Cây cỏ điểm xuyết thêm trong không gian quanh nhà sẽ làm tăng sức sống cho các vật liệu.

Làm chòi nghỉ trong vườn

Nếu sân vườn rộng và có những đường dạo duyên dáng, bạn nên thiết kế thêm cả chòi nghỉ. Chòi nghỉ không chỉ là chỗ nghỉ ngơi thông thường, đó còn là điểm nhấn tôn thêm vẻ đẹp cho khuôn viên của khu vườn.

Khi thiết kế chòi nghỉ trong vườn, bạn nên tận dụng tầm nhìn từ địa hình cảnh quan, có nghĩa là quang cảnh phải phù hợp với thế nhà sao cho độ cao của đường xe, sân hiên và lối vào nhà hoà hợp nhau. Diện tích của chòi nghỉ vừa đủ để kê một bộ bàn ghế cho gia chủ ngồi ngắm cảnh.

Là công trình phụ trợ của gian nhà chính nên chòi nghỉ thường được đặt ở hơi xa nhà chính, nhất là trong khuôn viên rộng. Chòi nghỉ cũng nên thiết kế cạnh khu vui chơi, sân tập thể thao hay bể bơi. Đây sẽ là không

gian nghỉ ngơi lý tưởng, nhất là sau khi đi tản bộ trong vườn nhà. Cho dù được bố trí ở đâu thì chòi nghỉ vẫn phải tuân theo nguyên tắc tạo được những góc nhìn đẹp cho người sử dụng, nhất là có thể bao quát toàn cảnh hoặc một khu vực trong vườn nhà.

Chòi nghỉ trong vườn

Chức năng sử dụng chính của chòi nghỉ là phục vụ ngắm cảnh và nghỉ ngơi, nhất là vào mùa hè. Do đó, trong chòi nghỉ nên bố trí ghế nghỉ kết hợp với lan can hoặc chiếu nghỉ. Băng ghế chủ yếu làm bằng đá, gạch hoặc gỗ. Có thể dùng vật liệu tự nhiên của địa phương

hoặc vật liệu hiện đại. Mái của chòi nghỉ thường làm bằng mái ngói, mái rạ, mái cọ hoặc bằng gỗ công nghiệp ngoài trời. Không nên sử dụng mái tôn hoặc bê tông cho chòi nghỉ vì sẽ tạo cảm giác nặng nề và không hợp mỹ quan.

Bạn cũng có thể trang trí lên chòi nghỉ bằng cách chạm khắc theo truyền thống của người Á Đông hoặc bố trí tượng (tượng hình tròn) dọc hai bên lối đi theo phong cách châu Âu. Ngoài cây cối có sẵn trong vườn, bạn cũng nên trồng thêm các loại hoa nở theo mùa để có thể ngắm được hoa và làm cho khu vườn thêm sinh động. Đặc biệt, là các loại hoa nở về đêm. Gần chòi nghỉ, cũng nên tạo thêm những khối đá tự nhiên và trồng hoa dây leo. Bố trí đèn trong vườn và trong chòi nghỉ, vừa mục đích chiếu sáng, vừa tạo sự lung linh, huyền ảo.

Hồ bơi trong nhà vườn

Một hồ bơi, dù to hay nhỏ cũng tạo ra cho khu vườn một nét chấm phá trong kiến trúc cảnh quan. Hãy đặt hồ bơi gần nhà để tiện cho việc chăm sóc, quản lý. Không nên thiết kế hồ bơi sau nhà vì như vậy sẽ trái với thuật phong thuỷ. Cũng nên hạn chế đặt hồ bơi thẳng trước nhà vì sẽ tạo tầm nhìn quá thoáng, gây cảm giác không tự nhiên, không yên tâm khi bơi. Vì vậy, chỉ nên bố trí hồ bơi ở bên hông nhà, liền với khu vực tắm và vệ sinh để thuận tiện cho việc thay đồ.

Hồ bơi nhỏ ở bên hông nhà

Trường hợp đặt hồ bơi ở vị trí khác thì nên có những cây ít rụng lá xung quanh như chuối, dừa, cau... Hạn chế trồng những loại cây rụng nhiều lá, dễ gây bẩn hồ bơi. Cũng cần có người quản lý chăm sóc vì hồ rất dễ bị côn trùng xâm nhập, bị rêu mọc... Có thể trang trí tiểu cảnh kết hợp những tảng đá lớn cạnh hồ bơi, vòi phun nước hay cách điệu hồ bơi thành những hình dáng khác nhau xen lẫn với thiên nhiên vườn.

3. Tiểu cảnh trong nhà

Với những ngôi nhà phố hiện đại, tuy diện tích nhỏ, chật hẹp, nhưng vẫn có thể tạo ra một không gian thoáng mát xanh tươi bằng cách thiết kế một tiểu cảnh phù hợp.

Nếu đặt tiểu cảnh trong phòng khách, có thể chọn

chậu cảnh. Trang trí thêm những bức tượng, phù điêu hoặc một vài chú vịt nhỏ bằng gốm cho sinh động. Tuỳ theo địa thế và không gian của ngôi nhà, lựa chọn chất liệu cho phù hợp. Dùng nhiều chậu cây đơn lẻ tạo nên một khoảng xanh là giải pháp hữu hiệu cho nhà cao tầng. Sắp xếp khéo léo, che giấu các chậu cây, sẽ khiến mọi người có cảm giác thiên nhiên trong nhà. Cần lưu ý chọn những loại cây dễ sống, dễ chăm sóc vì thường diện tích dành cho không gian này không lớn, và chọn những loại cây mềm mại, thích hợp với nội thất kiến trúc ngôi nhà.

Nói về ngôi nhà của mình, nhiều người rất hãnh diện khi nói về bể cá với vòi phun, cây cảnh... Thoạt nhìn, người ta không thể thấy hết được "phong thuỷ" hay cái đẹp mà gia chủ dày công suy nghĩ và sắp đặt. Nhưng thật sự, để tạo nên một tiểu cảnh trong nhà với vòi phun nước, thác nước, non bộ... không phải là điều khó khăn.

Trên thị trường hiện nay có rất nhiều cửa hàng bán đồ dùng phục vụ cho việc tạo tiểu cảnh trong nhà. Bạn có thể lựa chọn và mua về lắp đặt rất dễ dàng ở mọi góc nhà mà không cần những đòi hỏi kỹ thuật phức tạp. Một số cách tạo tiểu cảnh dưới đây sẽ giúp bạn làm đẹp ngôi nhà của mình một cách dễ dàng mà không kém

phần sinh động.

Các ngôi nhà ống khi thiết kế tiểu cảnh cần lưu ý vấn đề ánh sáng để cây có thể sống tốt, nếu điều kiện

không thể lấy ánh sáng tự nhiên, thì gia chủ có thể cho lắp đèn daylight để cây có thể quang hợp bình thường. Thông thường các cây được chọn để bố trí trong nhà là các loài chịu được bóng râm như vạn niên thanh, hồng môn, đại phú gia, dương xỉ, bím, cọ tàu, trúc Nhật... Dưới gầm cầu thang thường trồng các loài cây có độ cao vừa phải tránh để cây đụng nóc gầm. Hầu hết các tiểu cảnh được đặt ở góc, dựa tường nên các mảng tường cần được ốp đá trang trí. Có thể sử dụng đá ong, đá tự nhiên... hoặc kết hợp nhiều loại đá tạo những hình ảnh độc đáo trên tường giúp hài hoà thiên nhiên. Ở các tiểu cảnh nước thì đá suối vẫn chiếm ưu thế để tạo dòng chảy róc rách theo các phiến từ trên cao xuống. Ngoài ra, mảng tường có thể treo thêm các chậu áp tường trồng trầu bà, phu lệ bò, lan... để rủ xuống, giúp mảng tường mềm mại hơn. Để tạo không khí vui tươi cho ngôi nhà nên chọn các loại hoa có màu tươi tắn như hoa hồng tỉ muội, thanh tú, cẩm chướng ...Nhưng phải chú ý đến chiều cao của cây, tránh tình trạng không mở cửa được vì cây phát triển quá cao và không nên trồng cây có nhiều gai nhọn, lá sắc gần cửa sổ, cửa ra ban công vì chúng sẽ gây nguy hiểm khi đóng mở cửa. Nên rải một

ít sỏi trắng lên bề mặt bồn hoa - chậu cây để chống muỗi và giữ vệ sinh. Cũng có thể treo các giỏ dương xỉ, lan sò, lan tim... bên cửa sổ để lấy nguồn năng lượng vào nhà. Các loại đèn đá cũng góp phần tạo thêm nét huyền diệu cho tiểu cảnh về đêm và nét trang trí thú vị

vào ban ngày. Tuy vậy, cần chọn những cây đèn đá phù hợp với tiểu cảnh về màu sắc, tỉ lệ, độ chiếu sáng.

Tạo tiểu cảnh hoa bên cửa

Một góc tiểu cảnh trong nhà

Để thực hiện tiểu cảnh với hoa bên cửa, bạn cần tạo

một hộp đựng bằng ván ép. Hộp ván ép này cần được chống thấm bằng tấm nhựa và sơn để giúp cho việc tránh nước rò rỉ ra ngoài.

Dùng một máy bơm để tạo vòi phun nhỏ trong bồn nước, lắp đặt máy bơm và đổ sỏi vào hộp. Bồn chứa nước cần dùng keo hàn lỗ đặt ống cho máy bơm.

Hoàn tất tiểu cảnh với hoa trên bồn bằng cách trồng các cây nhỏ vào chậu rồi đặt lên trên hộp ván với lớp sỏi. Như vậy, bạn đã có một góc tiểu cảnh bên cửa sổ rất đẹp.

Nhà ở phố, diện tích rất hẹp, nhưng không có nghĩa là không thể bố trí một không gian xanh gợi mở trong nội thất.

Với phòng khách, tiểu cảnh sẽ được đặt ở vị trí góc phòng. Một vài bình nhỏ trồng cây thân mềm được đặt trên bệ xi măng kết hợp với đá màu ghi nhạt. Trúc sẽ được trồng sát với tường tạo chiều sâu, tường sần sùi hoặc ốp đá thẻ màu nhạt. Phía dưới rải cát trắng phủ lên những chậu cây thân mềm xen với các tảng đá tạo hình.

Trong phòng ngủ bạn vẫn có thể tạo một tiểu cảnh với không gian xanh gợi mở. Tiểu cảnh này được đặt trong góc phòng hoặc một hốc âm tường trong phòng được ốp kính giống như một chiếc hộp trong suốt. Rải một lớp sỏi trước khi đặt lên một vài chậu cây thân

mềm. Tường được ốp bằng đá ong. Và đừng quên bố trí thêm một đèn daylight phía trên để cây có thể sống khoẻ trong môi trường phòng ngủ thiếu ánh sáng tự nhiên và cũng là một kiểu trang trí ánh sáng.

Với tầng mái bạn có thể thiết kế cho mình một vườn xinh thu nhỏ. Trước khi bắt tay vào thực hiện, hãy dùng tấm bạt có khả năng chống thấm cao đặt ngăn cách giữa nền và lớp đất trồng cây. Cỏ được trồng khắp trong "vườn", những tấm bê tông dẹt được bố trí đều

như một lối dạo trong vườn. Một góc được trồng cây nhiệt đới như chà là, vạn tuế, dứa thái bên cạnh đặt một vòi nước trang trí bằng tre. Những cây cho hoa nhiều màu sắc, tán thấp được trồng men theo tường.

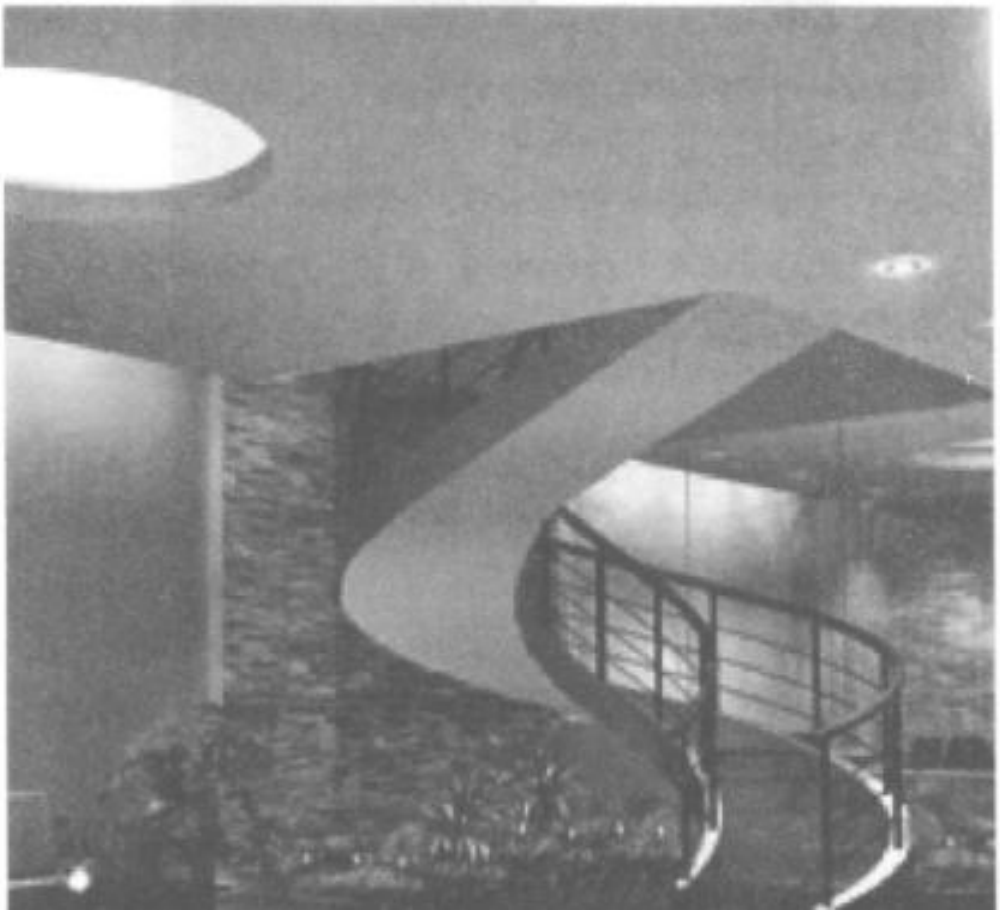

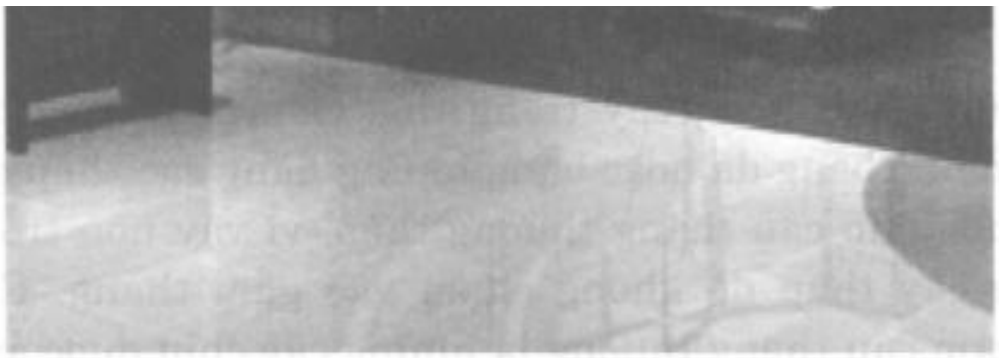

Mô hình tiểu cảnh cho nội thất nhà phố

Tạo tiểu cảnh dưới gầm cầu thang

Lâu nay, mọi người vẫn thường coi gầm cầu thang đơn giản là nơi cất giữ những đồ lặt vặt. Nhưng đó chính là vị trí quan trọng của một ngôi nhà, là điểm bắt đầu của giao thông đứng và ngang. Vì vậy, hãy tạo cho không gian đó một dáng vẻ mới nhờ tiểu cảnh.

Tiểu cảnh tô điểm cho ngôi nhà

Chỉ cần tận dụng một phần diện tích nhỏ dưới gầm cầu thang là bạn có thể cảm nhận được một không gian thiên nhiên ngay trong ngôi nhà của mình. Tiểu cảnh nhỏ được kết hợp giữa cây xanh, đá, sỏi cuội, thác nước hoặc những yếu tố thiên nhiên khác.

Tiểu cảnh dưới gầm cầu thang uốn lượn

Để có thể trồng cây trong tiểu cảnh, bạn nên tạo một gờ nhỏ bằng đá hoặc bằng những hàng rào thấp giả gỗ. Dưới gầm cầu thang thường thấp, vì vậy nên trồng những cây thấp để không chạm vào gầm thang. Cây dưới gầm cầu thang thường là những cây chịu được ánh sáng yếu như đại phú gia, lan bạch chỉ, hồng môn, đỏ môn hay vạn niên thanh...

Bạn cũng có thể trang trí tiểu cảnh bằng những viên đá cuội hoặc sỏi nhỏ với màu trắng, xanh đan xen. Cây xanh trong tiểu cảnh dùng sỏi thường được trồng trong bình rồi lấp sỏi lên. Hiệu quả của cây xanh sẽ rất cao khi màu xanh mềm mại được mọc lên từ những đám sỏi khô cứng.

Tiểu cảnh dưới gầm cầu thang thường dựa theo tường nhà do đó bạn nên chú ý trang trí cả cho bức tường. Để tạo sự hài hoà với các yếu tố tự nhiên trong tiểu cảnh, nên trang trí bức tường bằng đá tự nhiên.

Tiểu cảnh dưới gầm cầu thang chan hoà ánh sáng

Để cây trong tiểu cảnh phát triển bình thường, nên lắp kính trên mái để lấy ánh sáng tự nhiên cho cây hấp thụ. Có thể dùng gạch kính hoặc cửa kính để lấy sáng từ ngoài vào, nếu bên ngoài thoáng. Còn nếu do điều kiện ngôi nhà không thể lấy ánh sáng tự nhiên thì bạn nên dùng đèn daylight. Đây là loại đèn tạo ra ánh sáng giống ánh sáng mặt trời giúp cây quang hợp và phát triển bình thường như ở điều kiện ngoài tự nhiên. Bạn cũng có thể trang trí cho tiểu cảnh trong nhà mình thêm phần sinh động bằng những chiếc đèn tạo ra ánh sáng màu, như thế sẽ làm nổi bật tiểu cảnh trong nhà bạn.

Tiểu cảnh giếng trời dưới chân cầu thang

Tiểu cảnh giếng trời thường được bố trí ngay dưới cầu thang lên xuống. Đặt tiểu cảnh tại vị trí này giúp cho không khí trong nhà mát mẻ mà không làm mất quá nhiều diện tích của ngôi nhà.

Để có thể trồng cây trong tiểu cảnh giếng trời, bạn nên tạo một gờ nhỏ bằng đá hoặc bằng những hàng rào thấp giả gỗ. Cũng có thể tạo một chiếc cầu làm lối đi nối phần trước phần sau của ngôi nhà hoặc có thể thay thế bằng những phiến đá dày. Bạn nhớ để ý tới khung cầu phải là khung chịu lực bằng thép để giúp cầu chịu được áp lực mạnh đè lên.

Tiểu cảnh cho phòng tắm

Nếu đưa được các yếu tố thiên nhiên vào bài trí trong phòng tắm thì nơi đây sẽ thật sự trở thành chốn thư giãn. Tuy nhiên, dù có trang trí như thế nào thì yêu cầu trước hết vẫn là phải đảm bảo tiêu chí dễ cọ rửa và tiện lợi khi sử dụng.

Cần chú ý đến một vài nguyên tắc, chẳng hạn điều kiện và diện tích của khu vực phòng tắm có thể đáp ứng được những yếu tố thiên nhiên. Phải đặt lên hàng đầu những vấn đề liên quan đến khu vực khô và ướt. Không gian sinh hoạt trong phòng tắm là không gian mở nhưng phải tạo sự riêng tư tuyệt đối với bên ngoài.

Có thể đưa ánh sáng thiên nhiên vào. Cách làm này không cần không gian lớn và là cách dễ thực hiện. Hoặc lấy ánh sáng từ bên hông thông qua các cửa sổ từ giếng trời. Có thể tạo hình sinh động bằng cách cho ánh sáng chiếu qua các hoa văn đục thủng, tạo khe dọc, làm mái kính,... ánh sáng thiên nhiên sẽ tạo cảm giác sạch sẽ và thoải mái cho người sử dụng.

Ngoài ra, có thể sử dụng chất liệu thiên nhiên làm trang trí như đá ốp hoặc một tảng đá để gợi hình ảnh thiên nhiên, dùng gỗ làm bệ đặt bồn tắm, ốp vách tre. Tất cả những chất liệu đó phải được làm khéo léo, tạo sự hiện diện một cách tự nhiên, không miễn cưỡng. Cũng có thể sử dụng những chất liệu này làm các chi tiết nội thất và thiết bị, như dùng đá để làm khung gương, bồn rửa tay làm bằng đá, tủ cất khăn bằng mây, vòi nước bằng tre...

Tự thiết kế những kiểu phòng tắm rộng rãi, mang nét đặc thù riêng cũng là cách làm mới không gian thư giãn. Phòng tắm ngày nay không chỉ đơn thuần là nơi để tắm. Đó còn là chốn thư giãn tuyệt vời đầy cá tính.

Các kiến trúc sư cho biết có hai xu hướng thiết kế phòng tắm phổ biến. Thứ nhất là kiểu không gian mở, mang thiên nhiên vào phòng. Bên cạnh đó là kiểu không gian khép kín nhưng thiết kế độc đáo theo mô-típ bạn thích.

Bạn nên thiết kế để đón nhiều ánh sáng. Có thể tạo không gian mở như bạn đang tắm ở ngoài vườn với cây cỏ, sỏi đá hoang dã. Kiểu này thích hợp với biệt thự có sân vườn rộng rãi. Các chất liệu như đá thô, đá tổ ong, sỏi, chum nước và cây xanh... sẽ tạo ra một không gian tắm yên tĩnh, ấn tượng.

Phòng tắm với cây xanh mang phong cách thôn quê

Đối với nhà phố, bạn vẫn có thể biến tấu khác lạ bằng cách thông không gian giữa phòng tắm và phòng ngủ. Bạn có thể phân cách hai khu vực này bằng hốc khoét sâu vào tường, bàn bằng gỗ thô...

Mang cây xanh, đón gió, nắng vào không gian mở

Đặc biệt, cách phối ngẫu hứng đan xen giữa các chất liệu hiện đại và thiên nhiên sẽ làm không gian này khác biệt và không đơn điệu. Các thiết bị phòng tắm hiện đại được bao bọc bởi một lớp áo mới nên trông sinh động hơn. Gạch gốm, thuỷ tinh màu, đá thô... cũng là những yếu tố làm mới lạ chốn thư giãn mà bạn nên thử nghiệm. Cuối cùng, phức tạp nhất là tạo vườn cây tiểu cảnh trong phòng vệ sinh. Muốn vậy, không gian khu vực này phải tương đối rộng, đủ để tạo những mảng cây xanh và tiểu cảnh. Phải chọn những loại cây sống dai

và chịu được bóng mát. Mảng xanh phải dễ làm vệ sinh để đảm bảo sạch sẽ.

Tạo tiểu cảnh bể cá thuỷ sinh

Bể cá thuỷ sinh là giải pháp cho những khiếm khuyết của nhà phố hiện nay, nhất là những nhà đã qua cải tạo và tính đồng nhất trong kiến trúc ít nhiều bị phá vỡ. Một góc nhà không đủ chỗ cho tủ giày, một khoảng trống giữa bếp và phòng khách... đều là địa điểm lý tưởng để đặt một bể cá thuỷ sinh. Những khoảng trống tưởng như vô lý này được thay bằng nước và cây xanh, mang lại cho gia chủ một không gian vườn lý tưởng.

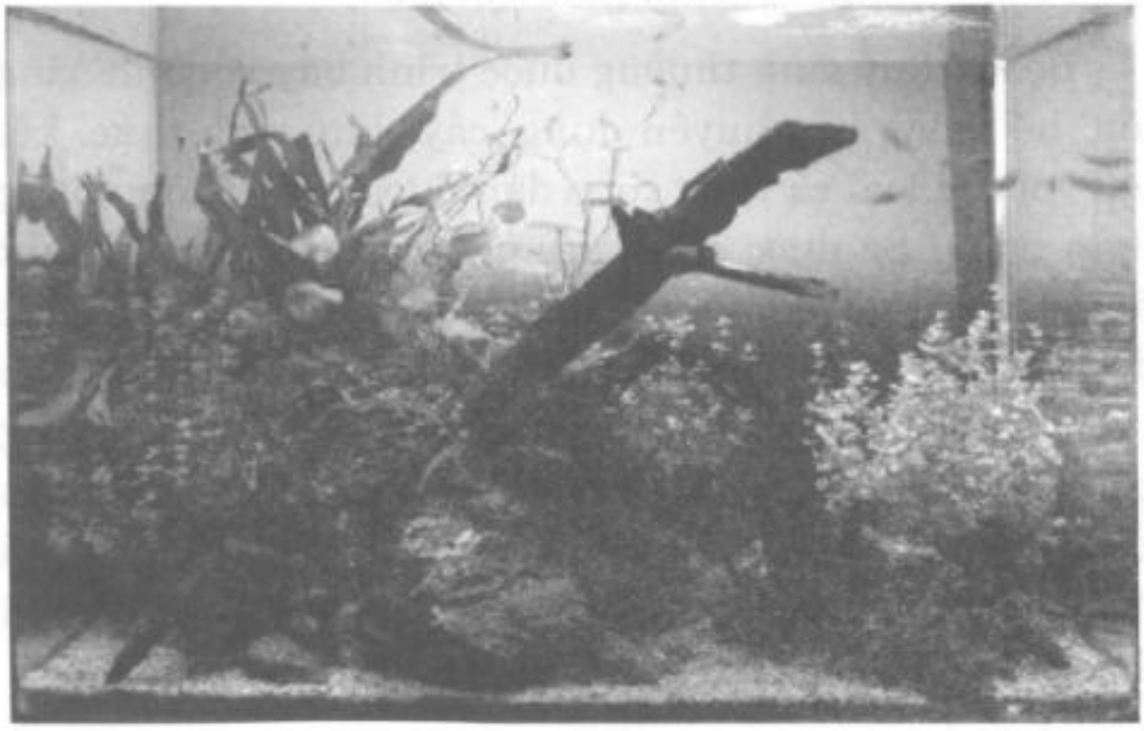
Không giống như nội thất ở các nước phương Tây, bể cá thuỷ sinh trong không gian nội thất Việt mang lại tính đặc trưng văn hoá thuần Việt với các yếu tố phong thuỷ và tiểu cảnh truyền thống đặc sắc phương Đông, đồng thời mang hồn thời đại thật tao nhã ngay trong ngôi nhà của bạn. Trước khi bắt tay vào tạo cảnh cho bể, bạn có thể dùng nền và các phụ liệu để phối cảnh cho cảm giác sâu hơn. Bằng cách tạo độ dốc từ trong ra ngoài, bạn đã lập tức thấy bể có vẻ sâu hơn thực tế.

Một "lối mòn" bằng cát chạy xuyên qua khu trung tâm bể có vẻ như khá phổ biến, nó làm tăng hiệu ứng phối cảnh rất mạnh cho bể. Lối mòn này có thể được bắt đầu bằng toàn bộ phần tiền cảnh rồi dần hẹp lại khi chạy về phía hậu cảnh. Như vậy, người

chạy về phía hậu cảnh. Như vậy, người xem có cảm giác lối mòn mất hút vào không gian. Dùng những loại cây

lá nhỏ làm cho ta có cảm giác bể rộng hơn thực tế rất nhiều.

Bí quyết chọn nhiều loại cây lá nhỏ khác nhau giúp bạn tạo nên những tiểu tiết, những góc tỉ mỉ trong bể. Trồng chúng thành những khóm nhỏ, sau đó chúng sẽ mọc lên và tạo thành những bụi ken dày, sum suê mà không làm cho bố cục bị nặng nề hay quá tải. Những loại thuỷ sinh như rêu riccia, mayacca là những chủng loại tuyệt vời, hữu dụng bởi cấu trúc lá mảnh mai.

Tiểu cảnh bể cá thuỷ sinh

Thả các loại cá nhỏ khiến cho hồ không còn hẹp nữa

Một đàn 10 con cho bể 25 lít sẽ gây ấn tượng vì nó hợp với bố cục chung.

Với những bể lớn hơn, chừng 60 lít trở lên khi dùng các loại cá lớn hơn một chút cũng sẽ cho cảm giác tương tự. Những loài cá lớn hơn như cá đĩa thì nên nuôi trong bể thật rộng để chúng làm cho bể nhỏ lại. Đôi khi chúng trở nên áp đảo, làm mất tập trung vào toàn bộ bố cục chính, phần quan trọng của bể.

Bể cá thuỷ sinh sẽ mang lại một ảnh hưởng thị giác và cảm giác tâm lý rất đặc biệt vì nó như một khu vườn thu nhỏ, sống động. Chiếm ít diện tích nên dễ dàng giúp không gian trở nên đẹp hơn, khắc phục được điểm yếu về ánh sáng, tạo cảm giác thư giãn.

Bể cá thuỷ sinh thường được trình bày với ánh sáng đèn, hệ thống lọc chuyên dụng, cây thuỷ sinh thực, kết hợp với các loại cá sống theo đàn được nuôi dưỡng bằng phân bón... Bể được chiếu sáng bằng loại đèn daylight (ánh sáng như tự nhiên) nên có hiệu ứng chiếu sáng đặc biệt, tương phản khi bố trí tại các vùng không gian thiếu sáng. Bể thường sử dụng các chất liệu kính cường lực, chống va đập. Có màu sắc xanh mát và sự lung linh của nước nên bể cũng tạo ra hiệu ứng tương phản với các chất liệu như gỗ, tường đá, các mảng chất liệu xù xì khác trong không gian nội thất.

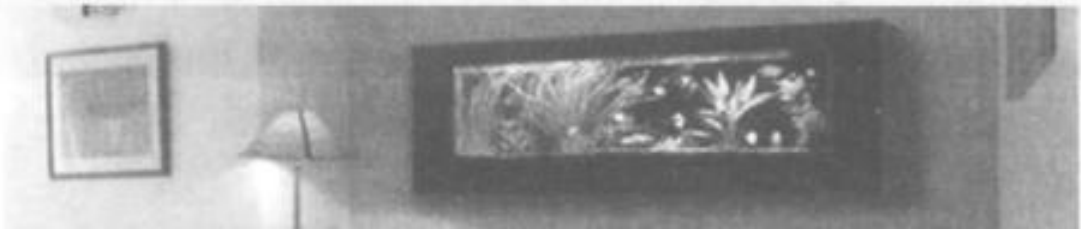
Bạn sẽ có được một bể cá phù hợp với màu sắc, chất

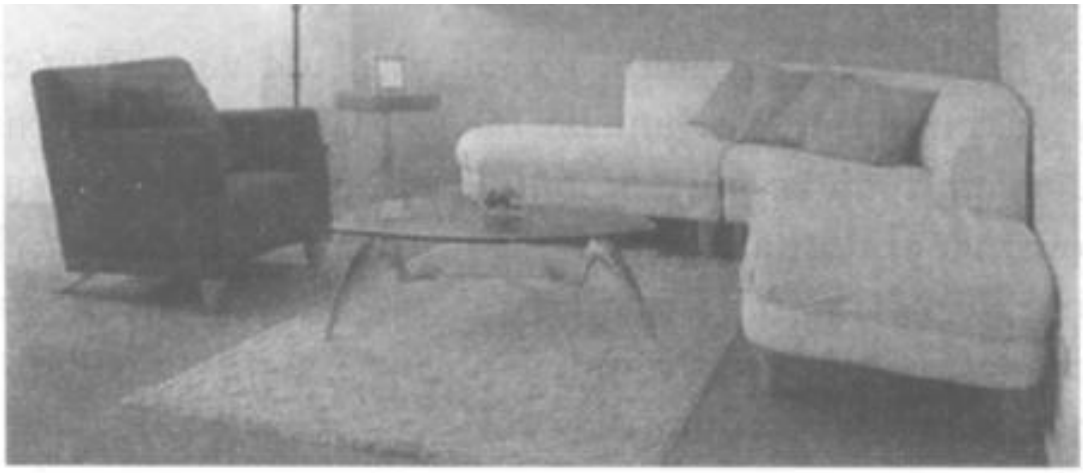
liệu và tỷ lệ căn phòng nếu được sự tư vấn từ kiến trúc sư. Người chơi có thể yêu cầu trang trí tái tạo một lạch suối, một vạt rừng, một góc rừng hay thậm chí trình bày lại theo khu vườn của nếp nhà xưa... Như vậy, bể cá thuỷ sinh sẽ mang lại hơi nước và sự sinh động cho không gian, sự thư thái cho con người. Nó còn có vai trò

như một vật trang trí, tiểu cảnh để làm mềm không gian kiến trúc. Theo quan niệm phong thuỷ, bể cá cảnh thuỷ sinh sẽ điều hoà không gian, hướng sinh khí vào không gian sống và làm việc, là vật hội tụ đủ các yếu tố ngũ hành.

Nếu diện tích nhà quá hẹp, một bể cá treo tường cũng sẽ luôn tạo cho bạn cảm giác như đứng trước một bức tranh đầy màu sắc và hình ảnh sống động. Với màu xanh của mộc, đỏ của hoả, vàng của thổ, tượng trưng cho xuân hè, phù hợp với phong thuỷ, tạo nguồn khí lưu thông, không gian thuận hoà, nhiều may mắn. Chỉ vài phút thư giãn cùng bể cá treo tường bạn sẽ thấy hết căng thẳng sau một ngày làm việc mệt nhọc... đem đến cho bạn nhiều cảm hứng sáng tạo mới.

Với thiết kế nhỏ gọn, những bể cá khi treo lên tường sẽ giống như một bức tranh.

Loại bể cá treo tường hình chữ nhật

Bể cá treo tường có diện tích từ 2,5 - 3m^2, với đầy đủ các chi tiết như rong xanh, rặng san hô, sỏi, đá, vỏ sò, vỏ ốc... Bể cá treo tường có rất nhiều hình dáng (tròn, vuông, chữ nhật...), kích cỡ và cảnh trí.

Loại bể cá cửa sổ tàu ngầm

Rong rêu thuỷ sinh, gỗ lũa, đá cuội và những chú cá đủ màu sắc kết hợp lại đã tạo nên một bức tranh nước sinh động giúp không gian phòng khách sang trọng và thư thái, góc phòng ăn thêm sinh động. Nó cũng là một món đồ giải trí mà trẻ nhỏ rất thích, đem lại sự thư giãn cho người lớn và tăng thêm sự hưng phấn, yêu đời cho người có tuổi.

Người chơi bể cá không chỉ vì niềm tin nó điều hoà và hướng sinh khí vào không gian sống, đem lại nhiều may mắn cho chủ nhà, mà còn bởi cuộc sống ngày nay quay cuồng, tấp nập, con người cần tìm lại cho mình những phút giây thăng bằng, thoải mái. Mà cái thú ngắm đàn cá lượn lờ chậm rãi, ngắm rong rêu nhẹ nhàng đu đưa trong làn nước, nhìn bọt nước sủi tăm làm cho cuộc sống chậm lại theo đúng nghĩa "tận hưởng".

Hiện nay trên thị trường sinh vật cảnh, bể cá treo tường siêu mỏng đang khá thịnh hành. Với những người chơi bể cá, đó là một phát kiến có ý nghĩa để họ có thể tiết kiệm không gian tối đa và giữ nguyên thú chơi tao nhã của mình. Còn với các kiến trúc sư, đây là phương án lý tưởng cho mọi căn phòng, để xử lý các "góc chết" trong ngôi nhà và cũng là cách điều hoà âm dương theo luật phong thuỷ.

Trong những không gian đô thị chật hẹp, đôi khi bức tường ngăn phòng trở thành một nỗi bức bí. Khi đó, bể cá lại là bức tường kính với nhiều "hoa văn" sinh động. Bể ngăn phòng hiện có rất nhiều loại, loại đơn giản như một chiếc tủ lùn, loại được uốn cong như thể quầy bar rất ấn tượng. Còn bể cá treo tường với nhiều kích cỡ, hình dạng, thì lại như những bức tranh thuỷ sinh sống động. Ngắm nó, người ta có cảm giác mình đang đi tàu ngầm dưới đáy biển, chiêm ngưỡng san hô và thế giới thuỷ cung qua những ô cửa kính trong veo.

Cũng như bể cá treo tường, loại bể cá gắn vào hốc âm tường đang rất được ưa chuộng bởi nó tiết kiệm diện tích và rất sang trọng, lịch sự.

Bên cạnh những loại siêu mỏng gắn tường, nhiều người vẫn thích tận dụng cái bàn nước để đưa thiên đường thuỷ sinh vào nhà mình. Cái bàn uống nước được làm hoàn toàn bằng kính, mặt bàn bên trên vẫn thực hiện đúng chức năng của nó là để cốc chén, còn bên dưới, cá cứ thủng thẳng bơi lội trong thiên đường lộng lẫy của chúng.

Việc thiết kế một bể cá "đồng bộ" với các đồ nội thất khác trong phòng cũng không phải là quá khó. Với bể có chân, bạn hoàn toàn có thể chọn chất liệu chân bể là gỗ, sắt, inox hay xây gạch rồi ốp đá, ốp gỗ hay sơn màu. Với bể treo hoặc gắn âm tường, vật liệu khung ốp có thể là gỗ hay kính nhiều màu tuỳ theo tường nhà. Chơi bể cá không dễ, cũng chẳng phải là ít tốn kém, nhưng nó cũng là cái thú để người bận rộn tìm chút thư thái, người rảnh rang có thêm niềm vui sống.

Những quy tắc về bố cục bể thuỷ sinh

Trong một bể thuỷ sinh phong cách thiên nhiên, cây và cá là thành phần trung tâm. Cho nên phải đảm bảo các điều kiện tối ưu để cây và cá cùng phát triển. Khi cây cối nhận được mọi thứ để phát triển tốt, chúng sẽ tự động cung cấp những điều kiện tốt nhất cho bầy cá. Cây cối sử dụng dinh dưỡng dư thừa trong nước giúp tránh tăng độ nitrate và chúng sẽ tạo ra oxygen, thứ không thể thiếu đối với cuộc sống của bầy cá.

Trí tưởng tượng

Trí tưởng tượng là chìa khoá của bố cục thuỷ sinh. Hãy hình dung những cây cỏ và phụ kiện sẵn có. Cố gắng kết hợp chúng bằng nhiều cách. Nếu bạn không làm được như vậy, tốt hơn là bắt đầu bằng việc sao chép một bể mà bạn thích. Dần dần bạn sẽ nhận ra rằng làm theo trí tưởng tượng của mình còn dễ hơn.

Chọn hậu cảnh

Có nhiều cách để chọn hậu cảnh. Có thể dùng xốp, gỗ, sơn màu, hoặc tự mình dính bằng cành lá. Dù bằng cách nào thì bạn cũng sẽ phải làm hậu cảnh cho bể khi không đặt nó ở giữa phòng. Sẽ rất mất tự nhiên khi nhìn rõ nào dây, nào ống chằng chịt phía sau bể. Khi sơn hay dùng keo dính: hãy dùng màu đen hoặc xanh lơ. Như vậy bể sẽ có sự tương phản tuyệt vời và khiến người xem dễ dàng tập trung vào bố cục bể.

Chọn nền

Có vẻ như không tự nhiên khi bạn chọn sỏi nền màu hồng, xanh hay lơ. Hãy dùng màu nâu, xám hay đen. Có nhiều loại nền khác nhau ảnh hưởng tới sự phát triển của cây cối. Hãy tham khảo trước khi dùng.

Chọn hình dáng bố cục

Hình dáng bố cục gồm:

- Kiểu lòng chảo (cao hai bên và thấp ở giữa)

- Kiểu dáng lồi (ngược lại với kiểu trên, thấp 2 bên và cao dần vào giữa)

Để tạo độ lồi không nhất thiết chỉ bằng cây cối như bạn thấy ở trên.

- Kiểu tam giác (cao từ 1 phía và đổ thấp dần xuống phía kia)

Bố cục hình chữ nhật chiếm lĩnh nhiều không gian và khoảng trống, nhưng lại vô cùng quan trọng để tạo ra cảm giác về độ sâu.

Tạo điểm nhấn

Để thiết kế một bố cục bể hoàn chỉnh, bạn cần tạo ra điểm nhấn. Đó thường là một vật gì thu hút tầm nhìn của bạn. Một hòn đá, một cành lũa hay khóm cây dẹp.

Bạn thường đặt những khóm cây đẹp nhất vào ngay giữa bể, nhưng rồi trông lại chẳng ổn tí nào. Đó là bởi vì khi bạn sắp xếp theo bố cục cân xứng, tầm nhìn của bạn luôn lướt từ trái sang phải rồi ra sau, từ trước ra sau... nó sẽ không tạo được cảm giác thoải mái khi bạn ngồi hàng giờ để ngắm bể.

Tiền, trung và hậu cảnh

Để tạo chiều sâu cho bể, điều quan trọng nhất là sử dụng các loại cây thấp. Không nhất thiết phải dùng các loại cây cao bởi vì bạn có thể dùng các hòn đá hay cành lũa cao để tạo nên cảnh đồi núi.

Nếu bạn không có đá, hay cành lũa để làm, thì cần dùng các loại cây cao để tạo ra một hậu cảnh tốt.

Các bước trồng cây

Trồng gần điểm nhấn trước tiên. Sau đó là cây thấp, cây trung và cuối cùng tới cây cao. Cố gắng trồng thật dày.

Nhất là với các loại cây thân đốt thường được dùng để tạo bố cục. Những loài như bách diệp hay họ rotala rất dễ để cắt tỉa thành hình dáng mong muốn. Nếu vậy thì bạn phải trồng thật dày ngay từ đầu. Kẹp 2 - 3 ngọn, dùng nhíp cắm xuống nền cách nhau 2 - 3cm. Càng trồng dày ngay từ đầu, bố cục bể càng mau hoàn chỉnh. Thời gian tiếp theo, cắt phần ngọn cắm lại ngay cạnh gốc cũ, phần nằm dưới nền sẽ mau chóng nảy ra những ngọn mới.

Màu sắc của lá cây

Cần phối hợp khéo léo các loại lá cây có kích thước và màu sắc khác nhau. Điều này cũng giúp tạo thêm độ sâu và nét tự nhiên cho bể. Nếu bể nhỏ dưới 200 lít hãy sử dụng các loại cây lá nhỏ để làm cho bể có vẻ lớn hơn so với thực tế.

Đặc biệt với các loại cây lá đỏ sẽ cho bể thêm sự tương phản. Nhưng nếu bạn trồng 1 cây đỏ đơn lẻ thì nó sẽ đóng vai trò điểm nhấn. Trong khi bạn đã chọn 1 khối đá làm điểm nhấn rồi, sẽ làm cho bể trở nên rối bố cục và mắt của bạn sẽ không ngừng lướt từ chỗ này qua

chỗ kia.

Cá

Không nên thả cá ngay khi hồ mới làm xong. Chọn những loài cá nhỏ bơi theo đàn sẽ làm cho bể bạn lớn hơn nhiều.

Chọn loài cá không làm ảnh hưởng tới bố cục bể. Nhiều loài có xu hướng đào hang sẽ không tốt cho một thảm cây tiền cảnh như bạn có thể tưởng tượng.

Cũng cần nhớ rằng có loại cá lúc mua thì bé xíu nhưng sau đó thì lớn rất nhanh. Để tốt cho cả cá lẫn bố cục, hãy tìm hiểu những thông tin trước khi mua.

Bảo dưỡng

Tạo ra bố cục là một chuyện, còn duy trì và làm tăng vẻ đẹp của bể lại hoàn toàn khác. Chỉ có cắt tỉa và thay nước đều đặn cũng như điều chỉnh lượng dinh dưỡng/ánh sáng/CO_2 phù hợp mới giúp bạn đạt được mục đích. Đôi khi cây mọc lên, bạn còn phải thay đổi cả một nhóm cây chỉ bởi vì nó không như lúc đầu bạn tưởng tượng.

Thiết kế bể thuỷ sinh theo ngũ hành

Chơi cá cảnh cũng lắm công phu. Bể cũng có thể thiết kế theo ngũ hành, thể hiện mong muốn và phù

hợp với sở thích của người chơi. Dưới đây là một vài dạng bể cá cảnh đã được nghiên cứu phù hợp với ngũ hành:

Bể ngũ phúc

Bể được trình bày và thiết kế theo Ngũ Phúc nhưng hướng Kim (nuôi cá Hồng Long) với mong muốn nhờ sinh khí Ngũ Phúc (Phú, Quý, Thọ, Khang, Ninh) luân chuyển, mang lại hành Kim - Quyền lực và tiền tài cho chủ nhân. Bể dùng đá ánh lạnh mang tính hướng kim loại.

Bể Mộc

Bể gỗ lũa kết hợp các loại rong và cá cỏ. Các loại gỗ lũa được kết hợp với rong thuỷ sinh, tạo sự mềm mại, trong lành và thư thái.

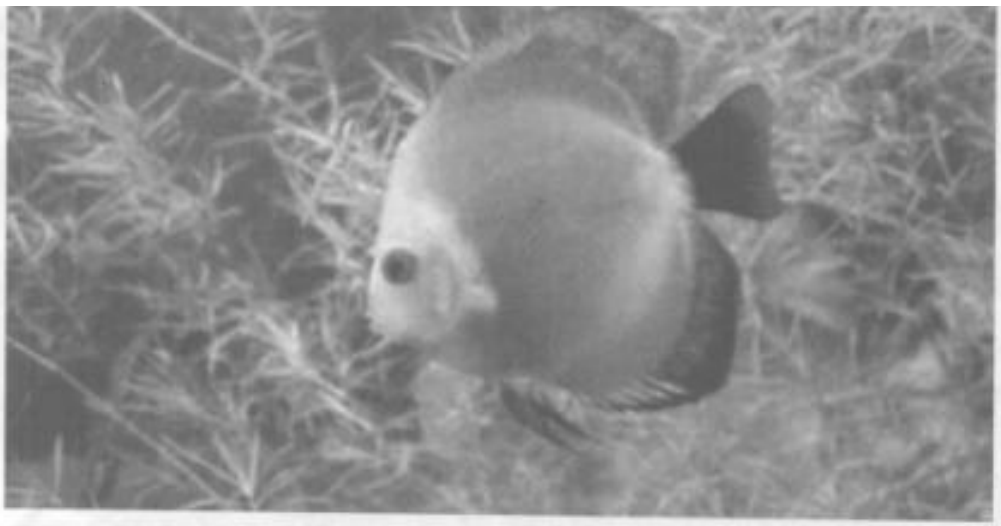
Bể Thuỷ

Bể được thiết kế theo phong cách suối, thác và cây thuỷ sinh. Kết hợp với các loại cá đĩa, cá hiền tạo cảm giác nhẹ nhàng, uyển chuyển của dòng nước.

Bể Hoả

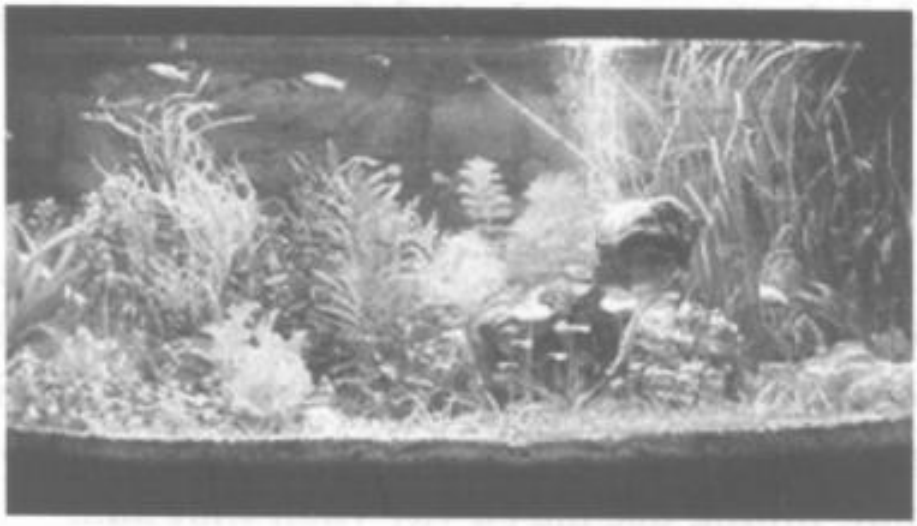
Bể Hoả, kết hợp giữa các loại cá Hồng Lộ Hán, Hồng Két.. Các loại cá quý hồng sắc. Thể hiện đúng như tên của bể, thích hợp với người ưa màu sắc sặc sỡ, ấm áp.

Bể Thổ

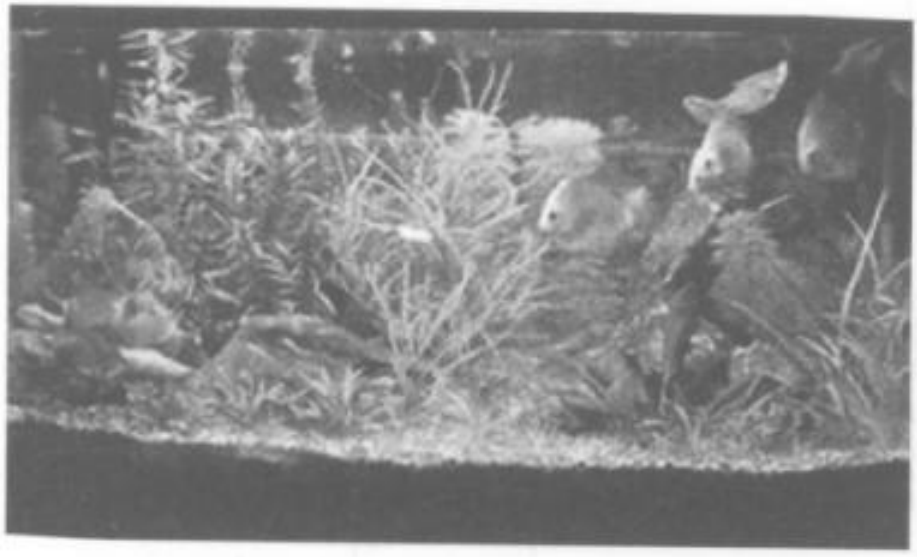
Bể bố cục đá, kết hợp với các loại rong và các cỏ. Dành cho người yêu thiên nhiên, yên tĩnh.

Bể Tứ Quý

Theo quan niệm, bể thuỷ sinh loại này mang lại sinh khí Tứ Quý bốn mùa (Xuân - Hạ - Thu - Đông) cho chủ nhân.

Bể Tam Tài

Theo quan niệm, bể thuỷ sinh loại này mang lại

sinh khí hòa hợp Tam Tài (hài hoà thiên - địa - nhân) cho chủ nhân.

Không chỉ nhà ở gia đình mà các khu công cộng như văn phòng, nhà hàng, quán cafe nếu biết vận dụng bể thuỷ sinh vào trang trí nội thất cũng sẽ tạo được cảm giác sinh động, gần gũi cho không gian nội thất.

4. Tiểu cảnh cho ban công

Một góc ban công đẹp như một nét điểm xuyết làm đẹp thêm cho những ngôi nhà. Từ ban công, người ta có thể ngước nhìn những khoảng trời đang mở rộng ra trước mắt, những ước mơ cứ vậy vươn thật xa...

Có lẽ không phải ngẫu nhiên khi nhắc đến chuyện những chiếc ban công, nhiều người thường hay liên tưởng đến hình ảnh chiếc ban công cổ kính và mối tình bất tử của chàng Romeo và nàng Juliet, một khung hình lãng mạn và cũng đẹp như chính mối tình của họ.

Ban công từ xưa đến nay đã có chức năng làm duyên cho ngôi nhà. Không chỉ đơn giản được bày trí vài chậu cây, chậu hoa để làm cảnh, làm duyên... đó còn là nơi thỉnh thoảng chúng ta mở bung hết cửa, bước ra ngoài hít thở một chút khí trời, ngắm nhìn phố xá...

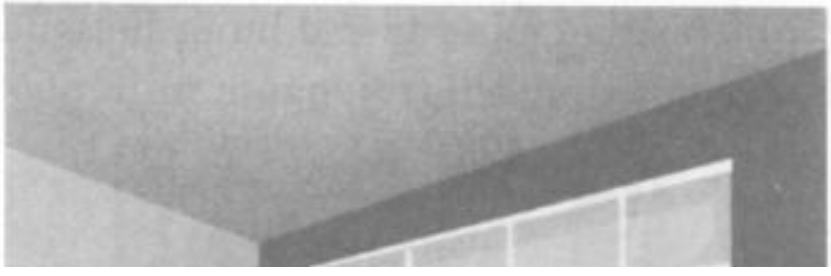

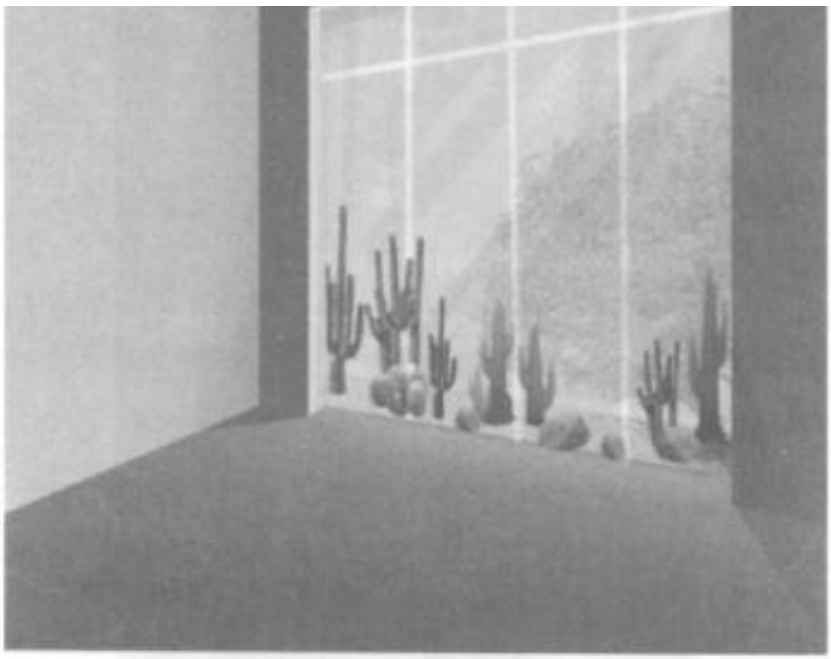
Ban công là nơi hít thở khí trời

Ở thành phố chật chội, tận dụng từng chút một cho diện tích ở, nhiều người đôi khi cũng quên đi cái thú ngắm trời mây bên ngoài khung cửa, nên với một số

người việc dành một chút "đất" cho ban công cũng trở thành phung phí... Hoặc có ban công nhưng những cánh cửa lại luôn đóng kín mít; không có lấy một nhành hoa, một dây leo xanh...

Điều đó thật là sai lầm, cần phải tận dụng những gì bạn đang có, sẽ không mất quá nhiều thời gian và công sức để "bày biện" lại khoảng không gian ý nghĩa này, thổi vào đó một chút lãng mạn với hoa với cỏ.

Tiểu cảnh ban công với phong cách sa mạc

Với phong cách này bạn nên chọn những bình xương rồng có góc cạnh được vùi trong lớp cát dày. Ánh nắng chiều sẽ làm cho khu "sa mạc" nhỏ trở nên rất lạ mắt.

Ban công trên các chung cư cao tầng là một diện tích hữu ích và là nơi bạn có thể sắp đặt một không gian nhỏ dành cho việc đọc sách, thư giãn... đặc biệt là kết hợp cùng một số cây xanh, tiểu cảnh nhỏ.

Ban công nở hoa

Với diện tích đủ rộng, bạn có thể biến ban công thành nơi tiếp khách thân thiết của gia đình, hay chỗ ngồi ngắm cảnh trong những buổi chiều. Tuỳ vào diện tích của ngôi nhà để có thể thiết kế ban công cho vừa với kiến trúc của ngôi nhà đó. Để không gian ban công đẹp và hữu ích, nên bố trí cây xanh kết hợp với tiểu cảnh nhỏ. Ngoài ra xung quanh lan can của ban công nên kết hợp trồng các loại cây leo. Đơn giản hơn, bạn có thể treo những chậu hoa hay những lẵng hoa trên cao cho ngôi nhà thêm sinh động.

Một bộ bàn ghế để ngồi ngắm cảnh thư giãn cũng rất cần thiết, tuy nhiên khi chọn bàn ghế cần phải chú ý chất liệu vì phải tiếp xúc trực tiếp với mưa nắng, tốt nhất nên chọn chất liệu gỗ ngoài trời.

Đối với loggia (dạng ban công không có phần nhô ra khỏi mặt bằng của ngôi nhà, chủ yếu dành cho các căn hộ chung cư), có thể kết hợp phơi và giặt. Cây và hoa nên bố trí sát lan can để trang trí và tạo không gian rộng cho bên trong. Các loại hoa được trồng trong bồn, chậu nặng hoặc giỏ treo chắc chắn (đề phòng mưa bão). Nên trồng các loại cây cho hoa nở quanh năm, ưa sáng dễ chăm sóc như dừa cạn, đăng tiêu, đai vàng, móng

rông...

Ban công là nơi duy nhất có thể tạo nên một điểm nhấn thiên nhiên cho căn hộ chung cư hiện nay. Trong các căn hộ chung cư hiện đại, ban công (loggia) còn được kết hợp là nơi để máy giặt và dành cho việc phơi quần áo.

Ban công ở những ngôi nhà chung cư

Khi chọn mua một căn hộ chung cư, ngoài việc xác định rõ không gian cần thiết dành cho các nhu cầu sinh hoạt trong gia đình, bạn cũng cần phải xác định nhu cầu sử dụng ban công để chọn căn hộ có diện tích ban công thích hợp.

Có rất nhiều cách để tạo nên một không gian thiên nhiên cho ban công, như dùng cây xanh kết hợp với vật liệu ốp, dùng các tiểu cảnh nhỏ theo thể loại vườn khô, hay vườn khô kết hợp cùng tiểu cảnh nước, cây xanh nhỏ... Khi dùng cây xanh để trang trí cho ban công, nên lưu ý chọn những loại cây rễ nông có thể trồng được trong chậu và chú ý đến hệ thống thoát nước. Có thể ốp một mảng tường hay một đoạn chân tường bằng loại đá thiên nhiên nhằm tạo cảm giác gần gũi, hoặc sơn màu sắc nhẹ nhàng cùng với một dải màu trẻ trung chạy viền xung quanh tường để ban công dường như rộng hơn.

Nếu muốn đặt một bộ bàn ghế nhỏ ngoài ban công, bạn nên chọn loại bàn ghế với chất liệu có thể chịu đựng được mọi loại thời tiết như bàn ghế bằng sắt uốn hoặc bằng nhựa giả mây... hiện nay bán rất phổ biến trên thị trường.

Ngoài ra, một vườn khô được tạo nên từ sỏi đá và các đồ vật trang trí, chậu cây nhỏ là một cách rất thích hợp với các ban công, loggia trong các căn hộ chung cư. Bạn có thể trang trí một góc bằng vườn khô hoặc có thể biến cả ban công thành một vườn khô kết hợp cùng với đá dẫn bước và tiểu cảnh nước, chậu cây xanh nhỏ tạo

nên một vườn nhỏ sinh động mà bạn không cần phải mất nhiều công chăm sóc hàng ngày.

Với một số căn hộ chung cư đã thiết kế sẵn một ban công, loggia kết hợp với chức năng chứa máy giặt và phơi quần áo, bạn có thể sử dụng hệ thống dây phơi di động, với hệ thống dây phơi này bạn có thể kéo xuống khi phơi và kéo lên cao khi không sử dụng nữa để đảm bảo tầm nhìn khi ngồi trong nhà. Hệ thống dây phơi di động này có thể kết hợp cùng với dàn treo cây cảnh tạo nên một vườn treo nhỏ cho ban công của bạn.

Buổi tối bạn vẫn có thể ngắm cảnh vườn nhỏ của mình bằng cách dùng hệ thống đèn hắt đặt giấu trong các chậu cây hoặc bằng ánh sáng lung linh của một chiếc đèn vườn.

5. Tiểu cảnh trên sân thượng

Với tốc độ phát triển đô thị như hiện nay, diện tích trồng cây xanh đang dần bị thu hẹp, trở nên chật chội với lớp lớp nhà nhà chen chúc nhau. Cảnh quan xung quanh nhà hầu như không có, đôi lúc chợt "thèm" một bờ rào, dậu cây, vạt cỏ để thảnh thơi.

Vì vậy, để có được một khoảng xanh thiên nhiên rộng rãi, có thể thư giãn cùng bạn bè và gia đình, không cách nào khác là phải tận hưởng khoảng sân thượng. Nhiều lúc nhu cầu quá lớn khiến người ta tìm kiếm thiên nhiên có phần khiên cưỡng bằng cách thu nhỏ non

bộ, cây cắt tỉa, nhưng không làm thẩm mĩ đưa đến phản cảm. Có nhiều cách để tạo cảnh quan trên sân thượng.

Trồng những loại cây rất quen thuộc như trúc, tre, cau, đu đủ, tạo một mảng cây dày. Cách trồng này tạo cảm giác nhìn vườn cây rậm rạp nhưng chỉ trong diện tích rất hạn chế. Để có được điều này vị trí ngồi ngắm nhìn thư giãn phải phù hợp.

Không cần nhiều diện tích và màng xanh nhưng cách sử dụng vật liệu sẽ hỗ trợ cho ý đồ này. Ví dụ tạo hình ảnh của một góc công viên yên tĩnh chỉ cần một chiếc ghế đá và trụ đèn, một bờ ao trồng vài bụi sả, một góc sân sau nhà lộng gió và những cánh diều... tất cả đều là những gợi mở hình ảnh để cho trí tưởng tượng của bạn bay bổng.

Trên sân thượng dùng một góc đặt một chiếc ghế đá, bên cạnh là trụ đèn và một ống xi măng trồng cây viết, một loại thường trồng nơi công cộng. Khi buổi chiều xuống ngồi hóng mát bạn sẽ có cảm giác ngồi trong công viên.

Trên sân thượng trưng bày các vật dụng mà bạn yêu thích, việc kết hợp các mảng xanh và các vị trí trưng bày sao cho thật hợp lý về tỷ lệ và bố cục. Trong không gian này sử dụng các bức tượng, các bố cục đá, hoặc các tác phẩm khác và biết cách sắp đặt thì sẽ mang lại hiệu quả cao.

Trên sân thượng có thể xây những bức vách đóng kín khuôn viên ngăn những bối cảnh và âm thanh bên ngoài, tạo cho mình một không gian rất riêng biệt.

Khi ngẩng đầu nhìn lên trên cao sẽ là bầu trời riêng của bạn. Sân thượng được xây vách nhưng lại mở một vài ô cửa như tạo nên những khung hình đẹp với những cảnh quan tưởng như rất bình thường.

Hiện nay, các chủng loại hoa cảnh phát triển đồng hành với thiết kế xây dựng, nên không khó tạo nên những tiểu cảnh đẹp cho ngôi nhà. Để thực hiện bức tranh có cây và hoa lá trên sân thượng, cần chú ý những yếu tố sau:

- Xác định hình dáng diện tích để trồng cây.

- Chống thấm thật an toàn để giữ sàn nhà không bị ngấm, hệ thống thoát nước cũng phải tốt sau mỗi lần tưới cây.

- Hiểu rõ sinh lý các chủng loại cây để chọn loại thích hợp với môi trường sân thượng, nắng nhiều, gió nhiều, đất ít, rễ cây không được to, mọc dày dễ làm hỏng sàn nhà.

- Phối hợp màu sắc, đường nét của các loại cây một cách tự nhiên, hài hoà, không dị biệt.

- Có thể tạo hồ, suối, đồi để cảnh thêm sinh động.

- Chọn chất liệu trồng xốp nhẹ như trấu, đất mịn không phèn, phân hoai.

- Quan trọng nhất là bố cục chặt chẽ, thể hiện được phong cách, cái hồn của sân vườn. Điều này đòi hỏi người thiết kế phải có óc thẩm mỹ, ý tưởng sáng tạo. Ở mỗi khung cảnh không được trùng lặp và bắt chước của

ai. Đạt được thành công trong việc tạo cảnh là khiến người nhìn có cảm giác nhẹ nhàng, thanh thản, trút bỏ được mọi nhọc nhằn, ưu phiền.

Không gian xanh trên sân thượng

Sau khi sân vườn được hoàn chỉnh, cần biết cách chăm sóc bảo trì để sân vườn ngày càng xanh tươi, mượt mà hơn. Công việc không khó, chỉ cần siêng năng và hiểu biết những điều cơ bản:

- Tưới cây vào buổi sáng, tốt nhất từ 7 đến 10 giờ. Giữ nguyên giờ tưới như vậy không thay đổi, cố tránh xáo trộn sinh lý của cây.

Mỗi ngày hoặc hai ngày một lần làm vệ sinh sân vườn như loại bỏ lá khô, lá vàng, hoa tàn, rác bẩn, nhổ cỏ dại nếu có. Không đổ nước bẩn như trà, cà phê vào sân vườn làm cây bị ô nhiễm sinh bệnh.

- Trung bình bón phân hữu cơ và vô cơ mỗi tháng một lần, cũng có thể hai lần. Bón ít, một lớp mỏng, sẽ tốt hơn bón nhiều, dày. Phân sinh nhiệt dễ cháy rễ. Trước khi bón cần xới đất xung quanh, rắc phân lên và lấp đất lại. Có thể bón phân chuồng, NPK...

- Những loại cây cao quá nên cắt thấp xuống, khi cắt nhớ cho phân dưới gốc để cây có đủ chất dinh dưỡng hồi phục, đâm chồi non hoặc hoa.

- Các loại cây có hoa cần nắng và phân hơn các loại cây chỉ cho lá. Riêng các loại phong lan, hồng môn, lan Ý, kim thất... chỉ cần 50% nắng.

- Nếu trồng các loại cây chịu hạn như xương rồng, hoa giấy, sứ Thái Lan, sứ đại thì phải hạn chế số lượng nước tưới để cây ra hoa và không bị thối rễ.

- Để ngừa sâu bệnh, nên xịt thuốc bảo vệ thực vật mỗi tháng một lần vào buổi chiều tắt nắng, lá không bị cháy. Nếu cây đã bị bệnh, nên xịt thuốc liên tiếp ba lần trong 6 ngày, sâu sẽ bị tiêu diệt. Tương tự như vậy, áp dụng cho cây thiên tuế khi mọc chồi non, nếu không lá non sẽ bị sâu ăn lỗ chỗ.

Nhìn ngắm cây trổ hoa từ lúc hàm tiếu cho tới mãn khai, cũng như khi cây đâm chồi nảy lộc, đó là những khoảnh khắc tuyệt diệu, thật sự thư giãn và làm tăng thêm sự trong lành của môi trường sống. Chắc chắn đẹp và ích lợi nếu có vườn cảnh trên sân thượng. Điều e ngại của mọi người là chi phí và cách chăm sóc. Sẽ tuỳ theo hoàn cảnh mà khắc phục những bất lợi về diện tích.

kinh phí... Nếu muốn ít tốn kém, nên chọn phương án tạo cảnh đơn giản, chắt lọc. Việc tưới tắm mỗi ngày chỉ cần mất khoảng 15 - 20 phút.

Không gian nhà ống chật hẹp hiện nay khiến mảng xanh ngày càng trở nên hiếm hoi. Tìm kiếm vị trí thích hợp và tạo lập khoảng xanh thư giãn, đặc biệt trên sân thượng là xu hướng nổi bật hiện nay trong nhà phố.

Vườn trên sân thượng đang là xu hướng phổ biến

Hiện nay có nhiều công ty, nghệ nhân thiết kế đã biến sân thượng trở thành vườn với nhiều biến thể phong phú. Đây cũng là biện pháp chống thấm, chống nóng hiệu quả cho mái bằng. Nói chung, vườn sân thượng nên làm theo kiểu vườn "treo", tức là các phần đổ đất trồng cây hoặc hồ nước không bám trực tiếp lên sàn sân thượng mà được làm cách khoảng với sàn hai

lớp, có bố trí thoát nước để chống thấm và xử lý kỹ thuật dễ dàng.

Cần chọn những loại cây phù hợp cho sân thượng

Do tính chất vườn trên cao không thể như vườn dưới đất, cần chọn loại cây phù hợp và tránh làm quá rậm hoặc pha nhiều thứ. Cũng cần bố trí khoảng tập thể dục hoặc lối đi lại, chỗ ngồi nghỉ và đôi khi chỉ cần một rẻo nhỏ trồng cây nền, điểm xuyết vài mảng hoa, còn lại bố trí chỗ ngồi, vẫn có thể tạo nên góc thiên nhiên hữu dụng.

Muốn sân vườn trên tầng thượng là sự kết hợp của vườn tự nhiên và một chút phong cách vườn khô Nhật Bản. Sau khi thực hiện xong công tác gia cố mặt bằng, chống thấm, thoát nước, điện, mặt bằng được bàn giao cho nhà thiết kế - thi công sân vườn.

Điểm nhấn và cũng là điểm quan sát đầu tiên của khu vườn là một mảnh sân ốp gỗ rộng khoảng 16m^2, với hai chiếc dù trắng lớn ở góc trong của khu vườn. Bộ bàn ghế bày trên sân gỗ rất thanh thoát và đồng điệu với không gian. Phần diện tích nhiều nhất được bố trí làm đường dạo và phần sân rải sỏi tự nhiên trong khu vườn.

Điểm nhấn thứ hai trong khu vườn là ba bồn cây ốp đá tự nhiên có địa hình uốn lượn, ôm lấy phần sân và đường dạo. Trong các bồn cây, cây trang trí được lựa chọn kỹ càng để vừa phù hợp với không gian, vừa chịu được điều kiện nắng gắt trên sân thượng. Cây được trồng tập trung ở vị trí các cột trụ, sử dụng cột trụ như các bệ đỡ để tránh quá nắng hoặc quá gió cho cây trồng. Thảm cỏ xanh và các cụm cây, cụm hoa được chú ý nhiều hơn bởi hai cây đèn đá hợp "gu" với những tảng đá tự nhiên điểm quanh gốc cây cao trong bồn.

Các chậu cây được xếp thành từng cụm lớn nhỏ, phối hợp giữa độ cao, màu sắc, hoa, kiểu lá, bám sát và làm mềm các khúc gãy ở phía tường xây, được coi như là các tấm bình phong chuyển tiếp giữa môi trường làm việc bận rộn bên trong và không gian thư giãn ở bên ngoài.

Góc sân thượng cũng có thể bố trí gạch thẻ, đổ đất trồng hoa mười giờ cùng với cây lá sáng làm nền. Thêm vào một bụi trúc và dừa Hawaii, chủ nhân có thể có ngay một chốn thư giãn nhiệt đới ấm áp mà không cần quá tốn kém. Có thể để treo vài giỏ hoa, phần nền chỉ thuần trồng cỏ xanh. Cách dùng cây cối có chọn lọc và

không cần sắp đặt cầu kỳ khiến khoảng vườn nhỏ này luôn nhẹ nhàng và tĩnh lặng, hợp cho những gia chủ có lối sống hướng nội.

Sân thượng là nơi thư giãn lý tưởng

Ở một vị trí thoáng rộng lại không bị hạn chế về tầm nhìn, đây sẽ là nơi thư giãn của gia đình, là nơi gặp gỡ bạn bè thân thiết. Xen kẽ với việc bố trí cây xanh, cũng có thể trang trí vườn với các tiểu cảnh như suối nhân tạo, bố trí một bộ bàn ghế ở vị trí có thể quan sát tốt nhất, một chiếc xích đu nhỏ ở góc vườn và các đường dạo rải sỏi xen kẽ. Làm mát mái bằng nước cũng là một cách tăng tính thiên nhiên trong sân vườn nhà phố. Sự

hài hoà của cây cối và các chất liệu xây dựng tạo thành một khoảng thư giãn lý tưởng.

Việc bố trí vườn trên sân thượng cần chú ý đến điều kiện kỹ thuật vì cây trên sân thượng chịu ảnh hưởng trực tiếp của ánh nắng mặt trời. Do đó, cây sử dụng phải là những loại chịu nắng tốt và chịu được điều kiện khí hậu khắc nghiệt.

Mục lục

LỜI NÓI ĐẦU 5

I. TIỂU CẢNH VÀ NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT 7

1. THÚ CHƠI TIỂU CẢNH 7

2. CHỦ ĐỀ VÀ THỦ PHÁP TRONG TIỂU CẢNH 8

3. CÁCH BÀI TRÍ TIỂU CẢNH 11

II. PHONG CÁCH TIỂU CẢNH VƯỜN 13

1. TIỂU CẢNH VƯỜN CHÂU Á 13

2. TIỂU CẢNH VƯỜN CHÂU ÂU 25

III. CÁC LOẠI TIỂU CẢNH 28

1. TIỂU CẢNH NON BỘ 28

2. MỘT SỐ TIỂU CẢNH NON BỘ TIÊU BIỂU 39

3. TIỂU CẢNH NƯỚC 41

4. TIỂU CẢNH ĐÁ 55

5. TIỂU CẢNH GỐM 61

6. TIỂU CẢNH XƯƠNG RỒNG 65

7. TIỂU CẢNH CÂY XANH 72

IV. THIẾT KẾ TIỂU CẢNH 87

1. TIỂU CẢNH CHO TƯỜNG RÀO 87

2. TIỂU CẢNH CHO SÂN VƯỜN.....90
3. TIỂU CẢNH TRONG NHÀ.....111
4. TIỂU CẢNH CHO BAN CÔNG.....138
5. TIỂU CẢNH TRÊN SÂN THƯỢNG.....144

NGHỆ THUẬT CHƠI TIỂU CẢNH

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HOÁ - THÔNG TIN
Số 43 Lò Đúc - Hà Nội
ĐT: 04.3971248

Chịu trách nhiệm xuất bản: BÙI VIỆT BẮC
Biên tập: VŨ TIẾN CƯỜNG
Bìa: HUYHOANGBOOK
Sửa bản in: BIENTAP.COM

PHÁT HÀNH TẠI

Nhà sách Huy Hoàng
95 Núi Trúc, Ba Đình, Hà Nội
Tel/Fax: (04) 3736.5859 - 3736.6075
Mobile: 0903.262626

Nhà sách Thành Vinh
59 Đường Trần Phú, TP. Vinh, Nghệ An
Tel/Fax: (038) 3591.167 - Mobile: 0912.109349

www.huyhoangbook.com.vn

In 1.000 cuốn khổ 13,5x20,5 cm, tại Công ty cổ phần In Sao Việt
Số đăng ký KHXB: 39 – 2008 / CXB / 26 / 04 – 181 / VHTT.
In xong và nộp lưu chiểu Quý IV năm 2008

Nghệ thuật CHƠI TIỂU CẢNH

Làm đẹp cho ngôi nhà của bạn

VV 367 7.4

8 935095 602735
25.000 VNĐ

Nhà sách Huy Hoàng
95 Núi Trúc, Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội
Tel/Fax: 7365859 - 7366075 - Website: www.huyhoangbook.com.vn